

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 92

(2001-2002)

Om lov om e-pengeforetak

*Tilråding fra Finansdepartementet av 14. juni 2002,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Departementet fremmer i denne proposisjonen forslag om ny lov om e-pengeforetak. Forslaget omfatter adgangen til å starte og utøve virksomhet som består i å utstede elektroniske penger (e-penger) og tilsynet med foretak som driver slik virksomhet (e-pengeforetak). Forslaget vil gjennomføre EØS-regler som svarer til direktiv 2000/46/EF om adgangen til å starte og utøve virksomhet som e-pengeinstitusjon og tilsyn med slik virksomhet (e-pengedirektivet).

Elektroniske penger er forhåndsbetalt kjøpekraft, i form av en lagret pengeverdi på en elektronisk innretning. Hensikten med elektroniske penger er å tilby et kostnadseffektivt alternativ til tradisjonelle betalingsmåter som bruk av kontokort og kontanter. Elektroniske penger tar primært sikte på å erstatte småbetalinger med kontanter. Pengeverdien lagres på en elektronisk innretning. Dette kan være for eksempel et kort eller en pc. Pengeverdien lagres direkte på den elektroniske innretningen, og ikke på en konto. Dette betyr at det ikke er behov for en sentral oppgjørsenhet som ved bruk av kontobaserte kort. Administrasjonskostnadene vil derfor reduseres i forhold til bruk av slike kort. Videre vil ikke innbetalinger til e-penger være rentebærende. E-penger er altså kontanter i elektronisk form. Dette tilsier at de lagrede verdiene ikke vil representere større beløp.

Bruk av e-penger vil involvere tre parter: utsteder (av e-penger), bruker og brukersted. Bruker betaler inn en pengeverdi til utsteder. Utsteder lagrer denne pengeverdien på den elektroniske innretningen. Brukeren vil ha anledning til å benytte den elektroniske innretningen som betalingsmiddel hos de brukerstedene som aksepterer de aktuelle e-penger som betalingsmiddel. E-penger er ikke et tvungent betalingsmiddel, og det vil derfor være opp til hvert enkelt brukersted om de vil akseptere brukers e-penger som betalingsmiddel for varer og tjenester. Brukerstedene får oppgjør for de mottatte e-pengene hos utsteder. Videre er det slik at det kan variere fra brukersted til brukersted hva slags e-penger de aksepterer.

Bruker skal ha rett til å innløse ubrukte e-penger hos utsteder. Innløsning skal skje til pålydende verdi. Innløsningsretten innebærer ikke at e-penger skal anses som innskudd.

Lovforslaget regulerer virksomhet og tilsyn med slik virksomhet. E-pengeforetak er foretak som har tillatelse til å drive virksomhet som består i å utstede elektroniske penger. Lovforslaget skal ikke gjelde banker og andre kredittinstitusjoner, selv om disse også kan drive virksomhet som består i å utstede elektroniske penger. Dette følger av e-pengedirektivet. Banker og andre kredittinstitusjoner er underlagt finansieringsvirksomhetsloven. Finansieringsvirksomhetsloven gjennomfører reglene i bankdirektivet, som bl.a. regulerer adgangen til å starte og utøve virksomhet som kredittinstitusjon og pålegger myndighetene å føre tilsyn med kredittinstitusjoner. Banker og andre kredittinstitusjoners virksomhet er dermed allerede underlagt regulering og tilsyn, og anvendelse av lov om e-pengeforetak på banker og andre kredittinstitusjoner ville medført en dobbeltregulering.

Med dette lovforslaget vil Norge oppfylle EØS-reglene som svarer til direktiv 2000/46/EF om adgangen til å starte og utøve virksomhet som e-pengeinstitusjon og tilsyn med slik virksomhet (e-pengedirektivet). E-pengedirektivet bygger på direktiv 2000/28/EF som endrer definisjonen av «kredittinstitusjon» i direktivet 2000/12/EF (bankdirektivet). Som en følge av dette får flere av bankdirektivets regler anvendelse på e-pengeinstitusjoner. Lovforslaget gjennomfører Norges EØS-forpliktelser også på disse direktivenes områder.

Det finnes i dag ingen særskilt lovregulering for virksomhet som består i utstedelse av elektroniske penger, men virksomheten vil etter omstendighetene kunne omfattes av annen lovgivning.

I proposisjonens kapittel 4 behandles lovens virkeområde og forholdet til andre lovregler. Lovforslaget inneholder en definisjon av e-penger og e-pengeforetak, slik at foretak som faller inn under definisjonen, omfattes av lovforslaget. Det er i lovforslaget tatt inn en unntaksbestemmelse for foretak som driver begrenset virksomhet. Når det gjelder forholdet til andre lovregler, er det i lovforslaget tatt med forslag til både tekniske presiseringer og materielle endringer i andre lover.

I kapittel 5 behandles oppstart og avvikling av e-pengeforetak. Det foreslås at e-pengeforetak må organiseres som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Videre foreslås det et krav om tillatelse fra departementet for å kunne drive virksomhet som e-pengeforetak. Lovforslaget inneholder også regler om tilbakekall av tillatelse i nærmere bestemte tilfeller. Det foreslås å gjennomføre EØS-reglene om gjensidig anerkjennelse av utenlandske utstedere av e-penger som har tillatelse fra en annen EØS-stat. Det foreslås også at foretak hjemmehørende utenfor EØS, skal ha adgang til etter nærmere regler å starte og drive virksomhet gjennom filial eller datterselskap i Norge. Datterselskap må ha tillatelse etter de alminnelige regler. I lovforslaget er det regler om konsesjonsplikt for erverv av e-pengeforetak. Ved avvikling er det i visse tilfeller foreslått meldeplikt og krav om godkjenning av avviklingen fra Kredittilsynet.

I kapittel 6 behandles virksomhetsregler for e-pengeforetak. Det foreslås å gjennomføre e-pengedirektivets krav til startkapital og løpende ansvarlig kapital. Videre inneholder lovforslaget regler om virksomhetsbegrensning for e-pengeforetak og regler for plassering av e-pengeforetaks midler. Det foreslås at e-pengeforetak skal være underlagt tilsyn. Dersom e-pengeforetak er unntatt fra deler av eller hele loven, pålegges foretaket en rapporteringsplikt overfor Kredittilsynet. Videre inneholder lovforslaget en bestemmelse om at e-pengeforetak skal være gjenstand for en sunn og forsvarlig drift. Det foreslås en bestemmelse om taushetsplikt for tillits- og tjenestemenn i e-pengeforetak. For å sikre at e-penger gir tilstrekkelig tillit, foreslås det at bruker har rett til å innløse e-pengene mot kontanter eller ved vanlig overføring til konto. Lovforslaget inneholder videre bestemmelse om at norske e-pengeforetak som vil starte virksomhet i utlandet, må melde fra til Kredittilsynet.

I kapittel 7 behandles straff. Det foreslås at forsettelig eller uaktsom overtrødelse av lovens pliktbestemmelser skal straffes med bøter.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 EØS-regler - direktiver om elektroniske penger

EØS-komiteen vedtok 31. januar 2001 å endre EØS-avtalens vedlegg IX om finansielle tjenester, til også å omfatte europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/46/EF av 18. september 2000 om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som utsteder av elektroniske penger og om tilsyn med slik virksomhet (heretter kalt e-pengedirektivet), og europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/28/EF av 18. september 2000 om endring av direktiv 2000/12/EF om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som kredittinstitusjon (heretter kalt hhv. direktiv 2000/28/EF og bankdirektivet).

Beslutningene i EØS-komiteen ble forelagt Stortinget for godkjenning i St.prp. nr. 85 (2000-2001). Stortinget samtykket til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger i samsvar med finanskomiteens innstilling i Innst.S. nr. 323 (2000-2001). Fristen for å gjennomføre direktivet i norsk rett var 27. april 2002.

Formålet med de to direktivene er å samordne og harmonisere medlemslandenes lover og andre bestemmelser om adgangen til å starte og utøve virksomhet som utsteder av elektroniske penger og tilsyn med slik virksomhet. Slike bestemmelser i medlemslandene skal være grunnlaget for gjensidig anerkjennelse av tillatelser for og tilsyn med utstedere av elektroniske penger innen hele EU. Gjennom EØS-avtalen er dette utvidet til hele EØS-området. Dette gjør det mulig å gi en felles tillatelse som er anerkjent i hele EØS-området. Direktivbestemmelsene er utformet for å sikre at brukerne av elektroniske penger kan ha tillit til e-pengenes kjøpekraft og at prinsippet om hjemlandstilsyn kan få anvendelse.

Direktivet angir at bortsett fra de tilfeller der det er uttrykkelig fastsatt, skal referanser til begrepet «kredittinstitusjon» omfatte utstedere av elektroniske penger bare når referansen er å finne i hvitvaskingsdirektivet (91/308/EØF) og i bankdirektivet (2000/12/EF) unntatt del V kapittel 2. Bankdirektivets kapitalkrav gjelder ikke for utstedere av elektroniske penger, da disse pålegges en lavere startkapital (1 million euro). Det er videre gitt egne krav til soliditet, angitt som en prosentandel av utstedte e-penger, herunder til egenkapitalandel. Det er også fastsatt i direktivet at prinsippet om gjensidig anerkjennelse i bankdirektivet ikke skal gjelde for utstedere av elektroniske penger utover virksomheten med å utstede e-penger.

2.2 Høringsutkast utarbeidet av Kredittilsynet

Finansdepartementet ba i brev av 13. juni 2001 Kredittilsynet vurdere nødvendige lovendringer som følge av en innlemmelse av direktivene i norsk rett, samt utarbeide utkast til nødvendige lovendringer. Kredittilsynet oversendte høringsutkast med forslag til lovtekst til lov om utstedere av e-penger til Finansdepartementet i brev av 29. november 2001.

2.3 Høringsuttalelser

Kredittilsynets høringsutkast ble sendt på alminnelig høring ved Finansdepartementets brev av 13. desember 2001. I ettertid ble enkelte foretak som driver virksomhet som vil kunne berøres av forslaget satt opp på høringslisten. Høringsfristen ble satt til 15. februar 2002. Følgende høringsinstanser har hatt merknader til høringsutkastet:

- Arbeids- og administrasjonsdepartementet (v/Konkurransetilsynet)
- Den norske Advokatforening
- Den norske Revisorforening
- ErgoExchange AS
- Finansnæringens Hovedorganisasjon
- Forbrukerrådet
- Institutt for rettsinformatikk, Universitetet i Oslo
- Justisdepartementet
- Kredittilsynet
- NetCom GSM AS
- Norges Bank
- Nærings- og handelsdepartementet
- Sparebankforeningen
- Telenor

Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen har avgitt felles høringsuttalelse. Høringsuttalelse fra Institutt for rettsinformatikk er utarbeidet av Peter Lenda, som er forsker ved instituttet. Departementet legger til grunn at høringsuttalelsen er avgitt på vegne av instituttet, og vil i det følgende referere til denne høringsuttalelsen som avgitt fra Institutt for rettsinformatikk. ErgoExchange AS er et datterselskap av ErgoGroup AS. Posten SDS AS gjennomførte i 2001 en fisjon og skiftet samtidig navn til ErgoGroup AS.

Følgende instanser har opplyst at de ikke har merknader til høringsutkastet

- Barne- og familiedepartementet
- Finansieringsselskapenes Forening
- Fiskeridepartementet
- Forbrukerombudet
- Forsvarsdepartementet
- Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon
- Kommunal- og regionaldepartementet
- Landbruksdepartementet
- Landsforeningen
- Næringslivets Hovedorganisasjon
- Riksadvokaten
- Samferdselsdepartementet
- Utdannings- og forskningsdepartementet
- Utenriksdepartementet
- Forbrukerombudet
- Utenriksdepartementet

3 Generelt om gjennomføring av direktivforpliktelsene i norsk rett

3.1 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet har foreslått at e-pengedirektivet gjennomføres i en egen ny lov. Kredittilsynet har imidlertid vurdert å foreslå nye bestemmelser i henholdsvis finansieringsvirksomhetsloven og betalingssystemloven. Kredittilsynet har kommet til at bestemmelsene innholdsmessig ikke passer inn de nevnte lovene. Videre viser Kredittilsynet til at Danmark har valgt å gjennomføre direktivet i en egen lov. Det foreligger for øvrig ikke bestemmelser som hjemler adgang til å gjennomføre direktivbestemmelsene i forskrift.

3.2 Høringsinstansenes merknader

Høringsinstansene er generelt positive til forslaget om å lovregulere virksomhet som utsteder av elektroniske penger. *Norges Bank* har imidlertid knyttet merknader til lovens anvendelse for de virksomheter som pr. i dag utsteder elektroniske penger. I den forbindelse uttaler *Norges Bank*:

«Det aktuelle lovforslaget om utstedere av e-penger er relativt omfattende. Etter det *Norges Bank* kjenner til er det i dag ingen e-pengesystemer i drift i Norge. De aktørene som er aktive i dag vil trolig kunne komme inn under unntaksmulighetene som det legges opp til i lovforslaget. *Norges Bank* mener derfor at en kan stille spørsmål ved behovet for en egen lov om dette. Det foreslåtte regelverket vil imidlertid kunne danne et godt grunnlag for å regulere denne typen virksomhet dersom omfanget av virksomheten skulle øke betydelig. *Norges Bank* ser også fordelen ved å implementere EU-direktiver i lov fremfor forskrift, og tar derfor Kredittilsynets lovvalg til etterretning. *Norges Bank* har ikke foretatt en lovteknisk gjennomgang av det foreliggende lovutkastet.»

NetComog Den norske Revisorforening har hatt merknader til at høringsutkastet bruker euro, og ikke kroner for å angi beløp. *NetCom* uttaler:

«I lovutkastet er beløpsgrenser oppgitt i euro. Vi finner at en angivelse i norske kroner vil være mer hensiktsmessig ettersom det er landets valuta.»

Revisorforeningen har følgende merknad knyttet opp mot § 1-2:

«I denne paragrafen oppgis enkelte beløp i Euro. Dette letter sammenligningen med lovverket i EU. Norge er imidlertid ikke med i valuta-samarbeidet noe som fører til at vi må operere i norsk valuta som varierer i forhold til Euro. Etter vårt syn er det derfor hensiktsmessig at beløp oppgis i norske kroner. Subsidiært bør det være en mekanisme i loven som gir en toleranse i forhold til overskridelse av angitte Eurobeløp på grunn av valutasingninger.»

3.3 Departementets vurdering

Departementet vil peke på at Norge er rettslig forpliktet etter EØS-avtalen til å gjennomføre e-pengedirektivets bestemmelser i norsk rett. En slik forpliktelse gjelder uavhengig av om det for tiden foreligger et rent faktisk behov for regulering, jf. imidlertid nærmere om virkeområdet i kapittel 4. Kredittilsynet har i høringsutkastet gitt uttrykk for de vurderinger som ligger til grunn for å velge å gjennomføre direktivets bestemmelser i en egen lov. Departementet slutter seg i hovedsak til denne vurderingen. Departementet legger særlig vekt på at direktivbestemmelsene innholdsmessig ikke passer inn i de omtalte eksisterende lover.

I høringsutkastet er de forskjellige beløp oppgitt i euro. Departementet foreslår at beløpene angis som et beløp i norske kroner som tilsvarer den aktuelle verdi i euro. Departementet viser til at ulike beløpsgrenser er oppgitt på denne måten i annen lovgivning som gjennomfører EØS-forpliktelser, for eksempel i finansieringsvirksomhetsloven § 3-5.

4 Virkeområde og forholdet til annen lovgivning

4.1 Virksomhet som omfattes av lovforslaget

4.1.1 EØS-rett

E-pengedirektivet regulerer adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som e-pengeinstitusjon. E-pengeinstitusjon er foretak som driver virksomhet som består i å utstede elektroniske penger (e-penger).

Elektroniske penger er definert som en pengeverdi representert ved et krav på utstederen og som er lagret på en elektronisk innretning, utstedt mot betaling av et beløp ikke mindre enn den verdi som utstedes og akseptert som betalingsmiddel av andre foretak enn utstederen. Institusjoner som utsteder elektroniske penger er definert som foretak eller annen juridisk person som utsteder elektroniske penger, med unntak av kredittinstitusjoner som definert i bankdirektivets artikkel 1 første underpunkt bokstav a). Dvs. «vanlige» kredittinstitusjoner, hvis virksomhet består i å motta innskudd eller andre tilbakebetalingspliktige midler fra allmennheten og å yte lån for egen regning.

E-pengedirektivet fastsetter at medlemsstatene skal forby andre enn kredittinstitusjoner å drive virksomhet som utsteder av elektroniske penger. E-pengeinstitusjoner er etter endring i bankdirektivet ved direktiv 2000/28/EF nå blitt omfattet av definisjonen av «kredittinstitusjoner» i bankdirektivet. Det vil si at «kredittinstitusjoner» nå omfatter «vanlige» kredittinstitusjoner hvis virksomhet består i å motta innskudd eller andre tilbakebetalingspliktige midler fra allmennheten og å yte lån for egen regning, (for eksempel banker) og e-pengeinstitusjoner (se ovenfor). Etter e-pengedirektivet har alle kredittinstitusjoner adgang til å drive virksomhet som består i å utstede e-penger.

Direktivet angir virksomhetsbegrensninger for e-pengeinstitusjoner. Slike institusjoner skal ved siden av utstedelse av elektroniske penger kun yte nært relaterte finansielle og ikke-finansielle tjenester, slik som administrasjon av operasjonelle og andre tilhørende funksjoner relatert til utstedelsen, utstedelse og administrasjon av andre betalingsmidler unntatt ytelse av enhver form for kreditt, samt lagring av data på den elektroniske innretning på vegne av andre foretak eller offentlige institusjoner. Utstedere av elektroniske penger skal etter direktivet ikke ha eierandeler i andre foretak unntatt foretak som utøver operasjonelle eller andre tilhørende funksjoner relatert til elektroniske penger utstedt eller distribuert av den aktuelle institusjonen.

4.1.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår i høringsutkastet § 1-1 en bestemmelse som angir lovens anvendelsesområde. Denne bestemmelsen gjennomfører e-pengedirektivet artikkel 1 nr. 1 til 3. Kredittilsynet foreslår at loven skal gjelde for utstedere av elektroniske penger. Utsteder av elektroniske penger er definert i høringsutkastet § 1-1 annet ledd, som foretak som utsteder betalingsmidler i form av elektroniske penger. Høringsutkastet får ikke anvendelse på banker

og andre kredittinstitusjoner, med unntak av bestemmelsen om innløsningsrett i høringsutkastet § 1-7. Kredittilsynet gjennomfører e-pengedirektivets bestemmelser. Banker og andre kredittinstitusjoner skal ikke omfattes av bestemmelsene, da disse ikke er definert som «e-pengeinstitusjon» i e-pengedirektivet.

Elektroniske penger er definert i høringsutkastet § 1-1 tredje ledd, som dermed gjennomfører e-pengedirektivet artikkel 1 nr. 3 bokstav b. Definisjonen av e-penger oppstiller fire kumulative vilkår. Det er for det første en pengeverdi som er representert ved en fordring på utsteder. Den aktuelle pengeverdien må for det andre være lagret på et elektronisk medium. For det tredje må elektroniske penger være utstedt etter mottak av midler som ikke har en lavere verdi enn den utstedte pengeverdien. Og for det fjerde må den elektronisk lagrede pengeverdien være akseptert som betalingsmiddel av andre foretak enn utsteder.

4.1.3 Høringsinstansenes merknader

Kredittilsynet har merknader til betegnelsen på foretak som omfattes av lovfor-slaget:

«I lovutkastet er betegnelsen «utsteder av elektroniske penger» fore-slått, jf. definisjonen i § 1-1 annet ledd. Denne betegnelsen brukes også i den danske loven. I den norske oversettelsen av e-pengedirektivet brukes «e-pengeinstitusjon».

Kredittilsynet har kommet til at «utsteder av elektroniske penger» kan være uhensiktsmessig særlig fordi kredittinstitusjoner ikke inn-går i definisjonen etter lovutkastet § 1-1 annet ledd samtidig som også kredittinstitusjoner skal ha rett til å drive virksomhet som består i å ut-stede elektroniske penger, jf. lovutkastet § 1-3. Det kan da lett bli uklart om betegnelsen brukes om foretak definert i lovutkastet § 1-1 annet ledd eller om foretak som har rett til å utstede (eller faktisk utsteder) elektroniske penger.

Alternative betegnelser kan være «e-pengeinstitusjon» (som i over-settelsen av direktivet) eller «e-pengeforetak».

Finansnæringens Hovedorganisasjon og *Sparebankforeningen* knytter tilsva-rende synspunkter til betegnelse og definisjon av den virksomhet som omfat-tes:

«Til annet ledd benyttes det generelle begrepet «utsteder av elektro-niske penger» som en presis definisjon med et snevrere innhold enn dette begrepet har i vanlig språkbruk. Dette resulterer blant annet i at man får språklig sett underlige regler som i utkastets § 1-3: «Virksom-het som består i å utstede elektroniske penger kan bare drives av ut-stedere av elektroniske penger som har rett til å utstede elektroniske penger her i riket ....». I direktivet «konstruerer» man i stedet et nytt unikt ord, nemlig «e-pengeinstitusjoner» for de nye utstederne av elek-troniske penger.

I annet ledd heter det «Med utsteder av elektroniske penger me-nes foretak,...., som utsteder betalingsmidler i form av elektroniske penger». Betalingsmidler er imidlertid definert i finansavtaleloven § 12 bokstav b) som sedler og mynt og innskudd i finansinstitusjon som kan disponeres ved hjelp av betalingsinstrumenter. Det er uhensikts-messig å bruke et begrep i den nye loven på en annen måte enn slik begrepet er definert i finansavtaleloven.»

Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen knytter videre bemerkninger til definisjonen av elektroniske penger, og særlig til den teknologiavhengighet som er forutsatt i høringsutkastet § 1-1. Synspunktene knytter seg først og fremst til forholdet til andre typer forhåndsbetalte betalings-systemer og forholdet til finansieringsvirksomhetsloven og den foreslåtte endringen i denne:

«Mange forhold innefor betalingsformidlingen kan fremstå som kompliserte. Særlig anvendelse av ny teknologi og nye distribusjonsformer kan bidra til å «overskygge» den grunnleggende finansielle virksomheten. Etter vårt syn er det sentralt, men ikke nødvendigvis enkelt, at reguleringen på finansområdet retter seg inn mot den underliggende finansielle virksomheten og det finansielle tjenestetilbudet uten hensyn til valg av teknologiske løsninger. Det reelle finansielle innholdet i, og bruken av, elektroniske penger er på ingen måte noen ny virksomhet. Dagens «gavekort», ulike former for reise-»sjekker» og lignende er, i forhold til det reelle innholdet, helt sammenfallende med «elektroniske penger».

Gjennom lovforslaget etableres en særskilt finansiell regulering av utstedere av betalingsinstrumenter som gir en elektronisk tilgang til fordringene og muligheter til at slike fordringer kan transporteres elektronisk. FNH og Sparebankforeningen mener prinsipielt at det er uheldig bare å regulere de virksomheter der de tekniske systemer for håndtering av de fordringer som er utstedt baseres på bestemte teknologivalg («elektroniske»).

En illustrasjon på teknologiavhengigheten kan for eksempel være senterkjeders salg av gavekort. Enkelte senterkjeder utsteder gavekort på plastkort med magnetstripe. Plastkortene brukes i det ordinære EFTPOS-terminalene i senterkjedens ulike forretninger. Denne virksomheten vil i utgangspunktet falle inn under den foreslåtte loven. Går senterkjeden tilbake til å benytte tradisjonelle gavekort utstedt på papir, vil virksomheten ikke omfattes av lovforslaget.

Vi frykter at den teknologiavhengighet som ligger i lovforslaget vil kunne lede til at «papirbaserte» forhåndsbetalinger får en utilsiktet stor utbredelse. Dette vil totalt sett svekke både sikkerheten og effektiviteten i systemer for forhåndsbetaling.

Etter lovforslaget er det, i samsvar med direktivet, en nødvendig forutsetning at pengeverdien utgjør en fordring på utstederen som.....»er utstedt etter mottak av midler som ikke har en lavere verdi enn den utstedte pengeverdi». Dette betyr at utstedelse av elektroniske penger som har en høyere verdi enn de midler som ble mottatt, ikke vil falle inn under loven. For å oppveie en slik «pengerabatt» ved utstedelse kan utstederen fastsette en høy innløsningspris (Siden slike kort ikke vil falle inn under loven må heller ikke utstederen forholde seg til bestemmelsen i lovforslagets § 1-7) Videre kan utstederen oppkreve en provisjon av brukerstedet (selgeren) som også mer enn oppveier «pengerabatten» gitt til den opprinnelige kjøper av de elektroniske penger.

Det er videre forutsatt at loven bare vil komme til anvendelse dersom de elektroniske penger «er anerkjent som betalingsmiddel av andre foretak enn utsederen». Etter vårt syn vil det reelt sett være det samme om brukerstedets (selgers) fordring på utsederen blir representert ved «elektroniske penger» mottatt av kjøper eller om utstederen omgjør kjøpers elektroniske penger til en ordinær pengegjeld til selger. Dersom sistnevnte ordning ikke faller inn under lov om elek-

troniske penger bør det falle inn under finansieringsvirksomhetsloven. Dette forutsetter imidlertid en annen lovteknikk mht. endringer i finansieringsvirksomhetsloven enn det som er foreslått av Kredittilsynet, jf våre merknader til lovutkastets § 12-3 nr. 3.»

Institutt for rettsinformatikk har også kommentarer til høringsutkastets definisjon av e-penger. Kommentarene knytter seg til definisjonens betydning for forholdet til fordringen og forholdet til brukerstedets aksept av betalingsmiddelet. Det uttales bl.a:

«Det sentrale i hele loven er definisjonen av e-penger. Det må i en slik sammenheng viktig at definisjonen medfører en dobbeltregulering for aktørene i markedet. En side er forholdet til annen lovgivning som er behandlet under i punkt 3. En annen side er behovet for en klar og positiv definisjon av begrepet e-penger.

Ut i fra lovforslagets § 1-1 tredje ledd fremgår det at e-penger betales på forhånd av brukeren, og at fordringen lagres elektronisk, at mottaket av midler ikke har lavere verdi enn den utstedte pengeverdi, og er anerkjent som betalingsmiddel av andre foretak enn utsteder.

Denne definisjonen kan i prinsippet virke grei, men samtidig reiser den enkelt problemstillinger. Her nevnes to momenter. For det første er det forholdet til fordringen, og det andre er forholdet til anerkjennelsen av betalingsmiddelet.

Når det gjelder fordringen, må det her reiser spørsmål om denne fordringen kan sies å være en begrensning for aktørene gjennom at fordringen kun kan overdras mellom brukeren som får utstedt fordringen og den som mottar fordringen som betaling. I praksis er spørsmålet om fordringen kan sies å være omsettelig eller ikke. For aktørene må det være en fordel at fordringen kan omsettes hvis utsteder så velger. Hvis person A skylder person B hundre kroner, vil dette kunne betales med elektroniske penger, men dette vil da forutsette at person B kan motta og videreomsette fordringen.

For forholdet til anerkjennelsen av betalingsmiddelet, gjelder det forholdet til om anerkjennelse av andre foretak enn utsteder. I denne sammenheng er spørsmålet om andre foretak betyr inkluderer samme selskaper innen samme konsern eller om et e-pengesystem innen samme konsern faller utenfor. Etter undertegnede oppfatning bør slike systemer være unntatt fra loven, da forholdene normalt vil være slik at ansvarsforholdene ikke vil volde praktiske problemer. Det vil derfor være uhensiktsmessig at et større konsern ikke kan ha den fleksibilitet at en med kantinekort et sted ikke kan betale et annet sted. Et annet moment med kravet til «andre foretak» er om dette vil inkludere privatpersoner eller ikke. I dagliglivet vil det kunne tenkes at slike lomme-penger som e-penger vil kunne fungere som oppgjør for mindre summer og da vil det kunne være hensiktsmessig at den private person mottar e-penger også kan innløse dem hos utsteder. Hvis en utsteder har dette som formål, dvs private overdragelser, kan han da falle utenfor. Det foreslås derfor at begrepet «andre foretak» i § 1-1 tredje ledd nr 3 endres til å omfatte «personer andre enn utsteder, dog ikke innenfor samme konsern.»

Nærings- og handelsdepartementet tar i forlengelsen av dette opp at det bør inngå en omtale av hvilke roller de ulike aktørene vil ha.

Den Norske Advokatforening ønsker en nærmere avklaring av hva som ligger i begrepet «pengeverdi» i høringsutkastets definisjon av e-penger i § 1-1 tredje ledd:

«Høringsnotatet går ikke nærmere inn på tolkningen av begrepet «pengeverdi» i definisjonen av elektroniske penger. Det bør avklares om bruk av poenger, bonuser eller lignende, utstedt til en kunde som kan benyttes til kjøp av varer eller tjenester fra tredjeparter (dvs. ikke utsteder) også skal omfattes av definisjonen av elektroniske penger. Et eksempel kan være poeng ved kjøp av film fremkallinger som kan benyttes til kjøp av varer i en sportsbutikk.»

Flere høringsinstanser har tatt opp høringsutkastet § 1-1 tredje ledd nr. 3. *Net-Com* uttaler i den forbindelse:

«Sentralt i lovutkastet er definisjonen av e-penger. Det er behov for en klar definisjon av begrepet. Etter tredje avsnitt, nr. 3 er det et vilkår at pengeverdien er anerkjent som betalingsmiddel «av andre foretak enn utsteder». Det reiser seg her et spørsmål om «andre foretak» også er selskap innenfor samme konsern. Det vil være hensiktsmessig å presisere at selskap innenfor samme konsern ikke omfattes. Dette fordi det vil eksisterer eksempelvis kantinekort som kun kan anvendes innenfor et konsern og som loven fremstår lite egnet for.»

Konkurransetilsynet har følgende merknad:

«I utkastets § 1-1, 3. ledd blir elektroniske penger definert som en «pengeverdi representert ved en fordring på utstederen som

1. er lagret på et elektronisk medium,
2. er utstedt etter mottak av midler som ikke har lavere verdi enn den utstedte pengeverdi og
3. er anerkjent som betalingsmiddel av andre foretak enn utstederen.»

Punkt 2 i definisjonen innebærer blant annet at brukerstedene ikke kan ta et gebyr av kortbrukeren som medfører ekstra utlegg i forhold til betaling med kontanter.

Inntjeningen ved å utstede elektroniske penger kan etter tilsynets syn skje på to måter. Det ene er at utstederen kan plassere de forhåndsinnbetalte pengene i en rentebærende plassering. Dette vil føre til en gevinst fram til fordringshaveren bruker beløpet. Det andre er at utsteder kan kreve et gebyr fra brukerstedene ved bruk av elektroniske penger. Tilsynet er skeptisk til sistnevnte inntjeningsform

Elektroniske penger kan ha ulike anvendelser, for eksempel som betaling av varer over Internett, betaling for seerrettigheten i tv eller betaling i kortterminaler. Det er spesielt den sistnevnte anvendelsen, bruken i kortterminaler på salgsstedet, vi har merknader til.

Bruk av elektroniske kort i betalingsterminaler

For å kunne tilby elektroniske penger som betalingsmiddel på linje med betalingskort, kreves det store investeringer i oppgradering av betalingsterminaler og lignende, for at de også skal godta kort som ikke er knyttet til en bestemt konto. De store investeringskostnadene gjør det lite sannsynlig at denne anvendelsen av elektroniske penger vil være særlig utbredt før andre kortselskaper finner det nødvendig å oppgradere terminaler til også å lese slike kort. Tilsynet finner likevel på dette tidspunktet å påpeke noen konkurransemessige problemstillinger ved en slik ordning.

Som nevnt ovenfor innebærer punkt 2 i § 1-1, 3. ledd, definisjonen av elektroniske penger at kostnadene brukerstedene påføres ved bruk av et elektronisk pengekort (pengekort) ikke kan veltes over på den enkelte pengekortbruker. Dette resulterer i at brukerstedene må kal-

kulere kostnadene ved innføringen og bruken av dette systemet inn i sine driftskostnader. Resultatet blir at alle kundene må betale for bruken av slike kort, uansett om de bruker pengekort eller ikke. Dette forårsaker en krysssubsidiering av pengekortbrukere på bekostning av kunder som betaler kontant eller med bankkort. Kundene får derfor ikke insentiver til å velge den men mest effektive betalingsmåten.

Det er i hovedsak to markeder som blir påvirket av bruken av pengekort i butikker. Dette er konkurransen mellom brukerstedene og konkurransen mellom de ulike korttypene. Konkurransen mellom de ulike brukerstedene vil etter vår oppfatning ikke bli påvirket i vesentlig grad, selv om brukerstedene må kalkulere kostnadene ved bruk av pengekort inn i prisen på alle varene. Dette er også i samsvar med Kommisjonens avgjørelse i Visa International (OJ L293 10.11.2001). Derimot kan konkurransen mellom kortselskapene påvirkes i en positiv retning dersom kostnadene ved bruk av kortet synliggjøres for kundene. Pengekort vil sannsynligvis ikke bli innført hvis brukerstedene tar et gebyr fra kortbrukeren ved bruk av kortet. Dette kan føre til bedret konkurranse mellom kortutstederne og et mer effektivt betalingssystem.

Konkurransetilsynet ser at ordningen vanskelig kan gjennomføres dersom kortbrukerne blir belastet med gebyrer ved bruk. En måte å begrense effekten av de uheldige virkningene av ordningen er å regulere kortutstedernes mulighet til å ta gebyrer av brukerstedene.

Generelle merknader

En fordel med elektroniske penger i forhold til kontobaserte kort, er at administrasjonen omkring kontoføringen og mengden informasjon som sendes mellom banken og bankkundene minimeres. Teknikken innebærer at behovet for en sentral datakapasitet og kommunikasjonsinnretninger minskes. Dette gjør at kostnadene per transaksjon kan reduseres i forhold til betaling med kontobaserte kort. Elektroniske penger kan derfor bli et konkurransemessig alternativ til kontante betalinger i framtiden.»

4.1.4 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag om å regulere lovens anvendelsesområde i en egen bestemmelse. Departementet ser dette som en hensiktsmessig løsning, da en slik bestemmelse virker klargjørende i forhold til hva og hvem som skal reguleres av lovens bestemmelser. Videre anser departementet denne løsningen for å være den mest hensiktsmessige måte å oppfylle Norges direktivforpliktelse etter EØS-avtalen. Det vises for øvrig til at en tilsvarende løsning er valgt i Danmark.

Departementet ser på bakgrunn av høringsinstansenes merknader, at det kan være grunn til å klargjøre ordlyden i lovens bestemmelser om anvendelsesområde. Høringsinstansene har særlig hatt merknader knyttet til betegnelsen på utstedere av elektroniske penger og selve definisjonen av elektroniske penger i den foreslåtte § 1-1.

Når det gjelder betegnelsen på utstedere av elektroniske penger, anser departementet det for hensiktsmessig at denne endres i tråd med de synspunkter Kredittilsynet kommer med i sin høringsuttalelse, fra «utsteder av elektroniske penger» til «e-pengeforetak». Departementet legger vekt på at en slik betegnelse avgrenser klarere mot foretak som ikke skal omfattes av loven, men som allikevel har rett til å utstede elektroniske penger (banker og andre kredittinstitusjoner). Det legges også vekt på at utstedere av elektroniske pen-

ger i direktivteksten har fått betegnelsen «e-pengeinstitusjon». Departementet foreslår derfor at betegnelsen «utsteder av elektroniske penger» erstattes av «e-pengeforetak». Denne endringen får også betydning for lovens tittel. Departementet understreker at endringen er av rent språklig art, og at det ikke er meningen at det skal innebære en realitetsendring.

Departementet finner det videre hensiktsmessig å foreslå mindre endringer i definisjonen i forhold til høringsutkastet § 1-1. Innholdet i § 1-1 første ledd første punktum bør slås sammen med annet ledd, slik at det av nytt første ledd i bestemmelsen fremgår at loven skal gjelde for foretak, unntatt banker og andre kredittinstitusjoner, som utsteder betalingsmidler i form av elektroniske penger. Betegnelsen «e-pengeforetak» bør fremgå av en parentes i bestemmelsen. Det er etter departementets mening hensiktsmessig at definisjonen av e-penger følger som nytt annet ledd. Høringsutkastets § 1-1 første ledd annet punktum foreslås som nytt tredje ledd, hvor det vil fremgå at regelen om innløsningsrett også skal gjelde for banker og andre kredittinstitusjoner.

Når det gjelder definisjonen av elektroniske penger i høringsutkastet § 1-1 annet ledd, vil departementet påpeke at den tilsvarer definisjonen i e-pengedirektivet. Definisjonen er tatt inn i loven slik den står i den norske oversettelsen av direktivet (tatt inn i St. prp. nr. 85 (2000-2001)). Departementet vil likevel kommentere enkelte av høringsinstansenes merknader på dette punktet.

Ved bruk av e-penger har brukeren gitt fra seg fordelene med kontanter som tvungent betalingsmiddel. For å oppmuntre til bruk av e-penger i stedet for kontanter eller kontokort, kan e-pengene utstyres med fordeler. En måte å gjøre dette på er å gi brukeren rabatt på varer og tjenester som kjøpes hos brukerstedet. En vare som koster 100 kroner, kan for eksempel selges for 95 kroner, dersom brukeren betaler med e-penger. I dette tilfellet vil ikke rabattelementet ligge hos utsteder, og det vil ikke foreligge en slik «pengerabatt» ved utstedelse av e-pengene som omtalt av Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen i deres høringsuttalelse. E-pengene vil derfor omfattes av høringsutkastets definisjon av e-penger. Dersom rabattelementet forekommer ved utstedelsen, vil det derimot foreligge «pengerabatt». En måte å gi en slik pengerabatt på, er å utstede e-penger med en høyere verdi enn det beløpet bruker har betalt til utsteder. Bruker vil da ikke få rabatt hos brukerstedet, men e-pengene vil representere kjøpekraft for større verdier enn brukeren har gitt fra seg ved betaling til utsteder. E-penger utstedt med slik pengerabatt vil ikke omfattes av høringsutkastets definisjon. Dette kan føre til at lovens regler omgås, ved at e-penger utstedes med en høyere verdi enn brukers betaling til utsteder. E-pengedirektivets definisjon av e-penger er sammenfallende med definisjonen i høringsutkastet § 1-1 annet ledd. Denne definisjonen avgrenser altså mot e-penger som er utstedt med «pengerabatt».

Bakgrunnen for dette er at e-pengedirektivet ikke har ønsket å la slike «rabatterte» e-penger omfattes av ordningen med gjensidig anerkjennelse av tillatelser innen EØS-området. Etter departementets vurdering er det imidlertid uheldig at slike «rabattordninger» ikke omfattes av den foreslåtte lovreguleringen. Departementet foreslår å fjerne deler av nr. 2 i definisjonen, slik at nr. 2 etter dette lyder: «etter mottak av midler». På denne måten utvides definisjonen til også å omfatte e-penger utstedt med rabatt, mens man oppretthol-

der et krav om at det må foreligge en forhåndsbetaling av midler til utsteder. Som følge av dette må foretak som utsteder e-penger med «pengerabatt» ha tillatelse etter lovens hovedregel og ellers oppfylle de krav som følger av den foreslåtte lovreguleringen. Som nevnt ovenfor, vil slike e-penger etter direktivet ikke ha rett til å drive grensekryssende tjenesteyting eller drive virksomhet i EØS-området. Departementet foreslår at dette slås fast i lovforslagets § 2-5 om norske e-pengeforetaks virksomhet i utlandet. Videre er det ønskelig at e-penger med «rabatt» kan innløses etter innløsningsbestemmelsen i lovforslaget § 1-6. Det kan allikevel ikke være et krav om at bruker skal kunne innløse e-pengene til pålydende verdi, slik bestemmelsen er utformet. En slik løsning ville føre til at man ved å innløse e-penger med «rabatt» tjener penger, siden man dermed kan innløse e-pengene til en høyere verdi enn det som opprinnelig ble betalt. Departementet foreslår at lovforslaget § 1-6 skal ha en egen bestemmelse i annet ledd for innløsning av e-penger som er utstedt med høyere verdi enn de mottatte midler. Dersom bruker har betalt 100 kroner og får utstedt e-penger for 105 kroner, skal det utbetales et forholdsmessig beløp av den gjenværende verdien på e-pengene. Forholdsmessigheten avgjøres ut fra forholdet mellom det innbetalte beløp (100 kroner) og det utstedte (105 kroner). Dersom det er igjen en verdi på 50 kroner på e-pengene, og bruker vil innløse disse, betyr det at bruker har krav på 50 kroner multiplisert med forholdet mellom 100 og 105 (tilnærmet 0.95). Det vil si at bruker får tilbake 47,50 kroner for den gjenværende verdien på femti kroner.

Den Norske Advokatforening stiller spørsmål ved om «pengeverdi» i definisjonen også omfatter bonuser eller poenger som kan brukes til kjøp av varer hos annen enn utsteder. Etter departementets syn omfattes ikke slike tilfeller. Departementets forslag til definisjon i lovforslagets § 1-1 annet ledd nr. 2 bestemmer at e-pengene skal utstedes etter «mottak» av midler. I dette ligger et krav om forhåndsbetaling av et beløp som blir lagret på den elektroniske innretningen. Etter dette finner ikke departementet at det er behov for å presisere bestemmelsen.

Etter departementets vurdering er det ikke avgjørende for høringsutkastets bestemmelse om anvendelsesområde hvorvidt brukerstedets fordring på utsteder representeres ved kjøpers elektroniske penger eller ved en ordinær fordring på utsteder. Departementet kan ikke se at Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningens synspunkter har betydning i forhold til vilkåret om at e-pengene må være «anerkjent som betalingsmiddel av andre foretak enn utsteder». Brukerstedets aksept i så måte knytter seg til i hvilken grad bruker kan utnytte e-pengenes kjøpekraft i form av et betalingsmiddel, ikke til forholdet mellom utsteder og brukersted.

Konkurransetilsynet legger i sin høringsuttalelse til grunn at høringsutkastets definisjon av elektroniske penger innebærer et forbud for brukerstedene mot å ta gebyr av brukerne av e-penger. Konkurransetilsynet mener dette følger av definisjonens nr. 2, om at de mottatte midler ikke kan ha en lavere verdi enn den utstedte pengeverdi. Departementet er ikke enig i at det herav kan utledes et forbud mot å ta gebyr ved bruk av elektroniske penger hos brukerstedene. Nr. 2 i definisjonen fastsetter at den utstedte pengeverdien som lagres på den elektroniske innretningen, ikke kan ha en høyere verdi enn brukers innbetaling av midler til utsteder. Dette er først og fremst en regel for å

avgrense mot tilfeller hvor bruker oppnår en slags «pengerabatt», ved å få utstedt e-penger for en høyere verdi enn det innbetalte beløpet. Videre får man en klar grense mot innskudd, da bestemmelsen innebærer at man ikke kan opptjene renter på midler som byttes mot e-penger. Når det gjelder e-penger utstedt med «pengerabatt» viser departementet til sin vurdering ovenfor.

Etter departementets syn bør det imidlertid vurderes om henholdsvis brukerstedenes eller utstedernes adgang til å ta gebyr bør reguleres i lovforslaget. Som nevnt ovenfor mener Konkurransetilsynet at en slik regulering vil få uheldige følger for konkurransen mellom brukersteder og kortutstedere, særlig når det gjelder bruk av e-penger lagret på elektroniske kort.

Dersom brukerstedene tok et gebyr av brukeren ved bruk av e-penger, vil dette etter departementets vurdering kunne føre til liten utbredelse av e-penger. E-penger skal erstatte typisk småpengebetalning, og vil i slike tilfeller være et alternativ til for eksempel betalingskort tilknyttet konto, fordi man unngår den administrasjon sentralt som kontobaserte kort legger opp til. Nettopp fordi man ikke har bruk for slik sentral administrasjon, vil en betalingsform med bruk av elektroniske penger etter omstendighetene kunne være en enklere og billigere prosess enn tilfellet er med kontobaserte kort. Dermed vil kunder være mindre villig til å betale et ekstra gebyr for slike betalinger. Etter departementets vurdering er det imidlertid ikke behov for å lovregulere brukerstedenes adgang til å ta gebyr av brukerne, da konkurransen mellom de ulike betalingsformer og ulike brukersteder vil kunne legge til rette for at prisene holdes på et akseptabelt nivå.

Spørsmålet er videre om utstedernes adgang til å ta gebyr av brukerstedene bør reguleres. Det er etter departementets vurdering vanskelig å si noe om behovet for slik regulering, og hvor stor utbredelse bruk av e-penger eventuelt vil få. Departementet vil påpeke at brukerstedets aksept av e-penger som betalingsmiddel, vil bygge på en frivillig inngått avtale. Departementet vil derfor ikke foreslå å regulere dette forholdet i lovforslaget.

Flere høringsinstanser har stilt spørsmål ved rekkevidden av kravet om at e-pengene må være akseptert som betalingsmiddel av andre foretak enn utsteder. NetCom og Institutt for rettsinformatikk tar opp hvorvidt foretak som tilhører samme konsern som utsteder, skal regnes for å være «andre foretak» i forhold til direktivet. Departementet er av den oppfatning at slike tilfeller omfattes. Foretak innenfor samme konsern er separate juridiske personer, og må derfor regnes som «andre foretak». NetCom peker på at det vil være uheldig dersom for eksempel kantinekort som kun kan brukes innen et konsern, vil falle inn under lovens anvendelsesområde som følge av dette vilkåret. Departementet peker på at e-pengesystemer innen et konsern kan unntas fra hele eller deler av lovens bestemmelser etter lovforslaget § 1-2 første ledd nr. 2. I den forbindelse vises det til punkt 4.2.4. I dette ligger også en forutsetning om at slike e-pengesystemer i utgangspunktet er omfattet av lovforslaget. Departementet anser muligheten for unntak etter denne bestemmelsen for slike tilfeller til å være tilstrekkelig for å unngå eventuelle uheldige virkninger av lovens definisjon på dette punktet. Kravet om at de utstedte elektroniske pengene skal aksepteres som betalingsmiddel av andre foretak enn utsteder, er tatt med i loven for å avgrense mot de helt interne e-pengesystemene. Det avgjørende er etter departementets syn hvorvidt brukeren kan bruke e-pen-

gene som betalingsmiddel hos andre foretak enn utsteder. Det er dermed ikke avgjørende hvordan brukerstedet og utsteder gjør opp seg imellom.

Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen påpeker at høringsutkastet bruker betegnelsen «betalingsmidler» i definisjonen av elektroniske penger, og at dette begrepet allerede er definert på en annen måte i finansavtalelovens § 12 bokstav b). En slik bruk av et allerede definert begrep, er etter disse høringsinstansenes syn uheldig. Departementet vil igjen presisere at den løsning som er valgt i loven, bygger på direktivteksten. Videre anser ikke departementet definisjonen i finansavtaleloven for å være uttømmende og generell, jf. § 12s ordlyd: «I dette kapitlet betyr:». Av direktivets fortale fremgår også at de elektroniske pengene skal *regnessom* et substitutt for de sedvanlige betalingsmidler sedler og mynt. Lovens ordlyd gir dermed etter departementets mening uttrykk for direktivets bestemmelser og formålet med bestemmelsene. Departementet slutter seg derfor ikke til disse høringsinstansenes merknader på dette punktet.

Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen synes å mene at departementet bør utvide lovforslaget til å gjelde også papirbaserte ordninger med forhåndsbetaling, som gavekort, reisesjekker og lignende. Slike ordninger har imidlertid eksistert over lang tid, og departementet kan ikke se at det er behov for en særskilt lovregulering av dette området.

Flere høringsinstanser etterlyser en nærmere omtale og forslag til regulering av forholdet mellom de ulike partene som opptrer ved utstedelse og bruk av e-penger. Det er her tale om tre parter: utsteder, bruker og brukersted. Utsteder av e-penger er e-pengeforetak som utsteder e-penger gjennom innløsning av midler. Bruker mottar de utstedte e-pengene mot å betale til utsteder et beløp som utstedes i form av e-penger. Bruker kan benytte e-pengene som betalingsmiddel hos brukerstedene, eller innløse e-pengene hos utsteder etter innløsningsretten i loven (omtalt under punkt 6.7). Brukerstedene er de foretak som aksepterer de utstedte e-pengene som betalingsmiddel fra bruker.

Utstedelse og bruk av e-penger innebærer et trepartsforhold mellom utsteder, bruker og brukersted. Verken e-pengedirektivet eller departementets lovforslag tar sikte på å regulere dette forholdet fullt ut. Ved utstedelse av e-penger oppnår brukeren en fordring på utsteder. Dette følger av definisjonen av e-penger i lovforslaget § 1-1 annet ledd. Fordringen representeres ved at brukeren har rett til å innløse e-pengene hos utsteder mot kontanter eller ved vanlig overføring til konto. Denne innløsningsretten er nærmere regulert i lovforslaget § 1-6. E-penger er ikke tvungent betalingsmiddel, og potensielle brukersteder pålegges ikke å akseptere e-penger som betalingsmiddel for de varer og tjenester som tilbys. Ved å akseptere e-penger som betalingsmiddel, får brukerstedene en fordring på utsteder på oppgjør for brukerens handel hos brukerstedet. Hvordan dette oppgjøret skal foregå, må brukersted og utsteder avtale seg imellom. Det er ikke foreslått bestemmelser som regulerer forholdet mellom utsteder og brukersted. Forholdet mellom brukersted og bruker er heller ikke foreslått regulert. Disse forhold er dermed ikke regulert utover det som følger av avtale og alminnelig avtalerett. Dette er etter departementets vurdering tilstrekkelig regulering.

Departementet vil særlig peke på det forhold at en utsteder går konkurs. Dersom utsteder går konkurs vil dette for det første kunne få betydning for bruker, hvis e-penger er representert ved en fordring på utsteder. Dersom e-pengene er brukt som betalingsmiddel hos et brukersted, vil brukerstedet likeledes ha en fordring på utsteder for oppgjør. Begge parter fordringer vil være representert ved et krav i boet. Departementet foreslår ikke regler som regulerer forholdet mellom partene dersom utsteder går konkurs. Det understrekes at reglene om innskuddsgaranti i banksikringsloven ikke vil få anvendelse. Departementet legger til grunn at dette reguleres av alminnelige konkursrettslige regler. Risikoen for konkurs hos utsteder må for øvrig ses i lys av de krav som stilles til oppstart og drift av virksomheten, samt at e-pengeforetakene etter lovforslaget er underlagt tilsyn.

På bakgrunn av høringsinstansenes merknader kan det synes som om lovforslaget vil ha begrensede virkninger i forhold til eksisterende virksomhet. Departementet vil imidlertid ikke utelukke at eksisterende virksomhet som ikke er omtalt av høringsinstansene etter omstendighetene vil kunne omfattes av forslaget. Dette kan for eksempel gjelde teleselskapers utstedelse av ulike typer kontantkort. Hvorvidt slike ordninger vil omfattes, vil måtte bero på en konkret vurdering av de ulike ordninger og tjenester som tilbys. I utgangspunktet bør tolkingen av de relevante EØS-forpliktelsene stå sentralt ved en nærmere vurdering av lovens virkeområde i slike tilfeller.

4.2 Unntak

4.2.1 EØS-rett

E-pengedirektivet åpner i artikkel 8 for at medlemsstatene kan unnta utsteder av elektroniske penger fra enkelte eller samtlige av direktivets bestemmelser og anvendelsen av bankdirektivet, dersom

- a) den totale virksomhet er begrenset slik at totalt utestående forpliktelser for utstedte e-penger normalt ikke overstiger 5 millioner euro og aldri overstiger 6 millioner euro, eller
- b) e-pengene utstedt av den aktuelle institusjon er akseptert som betalingsmiddel kun av datterselskaper av institusjonen, institusjonens morselskap eller andre datterselskaper av morselskapet, eller
- c) e-pengene utstedt av den aktuelle institusjon er akseptert som betalingsmiddel bare av et begrenset antall foretak, som klart kan kjennetegnes/gjenkjennes ved lokalisering til et bestemt sted eller område og nær finansiell eller forretningsmessig tilknytning til den utstedende institusjon.

For alle de mulige unntaksalternativene a), b), og c) gjelder at de enkelte e-pengeinnretningene utstedt ikke skal overstige 150 euro i pålydende. Prinsippene om gjensidig anerkjennelse innen fellesskapet skal ikke gjelde for institusjoner som har fått unntak fra reglene etter e-pengedirektivets artikkel 8. Medlemsstatene skal kreve periodisk innrapportering om aktiviteten til institusjoner som er unntatt fra direktivet.

4.2.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår at en i norsk lovgivning velger å benytte unntaksmulighetene i direktivet, men slik at dette krever tillatelse fra Kredittilsynet, jf. høringsutkastet § 1-2. Kredittilsynet anser at krav om tillatelse er best i samsvar med e-pengedirektivet artikkel 8, jf. henvisningen til at medlemsstatene «kan tillate at deres vedkommende myndigheter unnlater å anvende...». Utstedere av elektroniske penger som har fått unntak fra enkelte eller samtlige av lovens bestemmelser, er ikke omfattet av ordningen for gjensidig anerkjennelse etter bankdirektivet, jf. e-pengedirektivet artikkel 8 nr. 2. Fordi unntaksforetak ikke omfattes av ordningen med gjensidig anerkjennelse innen EØS-området, mener Kredittilsynet at e-pengeforetak som ønsker tillatelse til tross for at vilkårene for å få unntak er oppfylt, bør få slik tillatelse.

I samsvar med direktivet er det i høringsutkastet § 1-2 et krav for å få unntak om at det maksimalt kan lagres et beløp tilsvarende 150 euro (tilsvarer ca. 1.200 kroner) på det elektroniske medium. De nasjonale myndigheter kan velge et lavere beløp. I den danske loven er grensen satt til 75 euro (tilsvarer ca. 600 kroner). Banklovkommisjonen foreslo i utredning nr. 3 en unntaksgrense på 1000 kroner. På bakgrunn av Banklovkommisjonens forslag og at det også er andre krav for å få unntak, anser Kredittilsynet at det ikke er nødvendig å praktisere bestemmelsen strengere enn det direktivet og høringsutkastet foreskriver. En konkret vurdering av søknaden kan likevel tilsi at beløpet settes lavere.

Kredittilsynet foreslår at praksis knyttet til å gjøre unntak for virksomhet som vanligvis ikke har en samlet finansiell gjeld på 5 millioner euro, og aldri over 6 millioner euro (som tilsvarende ca. 40/48 millioner kroner), fra starten av bør settes til en grense på mellom 1 og 2 millioner kroner. Det bør imidlertid være mulighet for å gjøre konkrete begrunnede avvik fra dette. En slik praksis begrunnes med at det er meningen at kravet til samlet finansiell gjeld skal kunne praktiseres strengere enn direktivets grenser. Kredittilsynet peker på at en slik løsning er valgt i den danske loven, hvor det er satt en absolutt grense på 150.000 euro (tilsvarende ca. 1,2 millioner kroner).

4.2.3 Høringsinstansenes merknader

Høringsinstansene stiller seg generelt positive til at unntaksmulighetene etter direktivet foreslås gjennomført i norsk rett. *Institutt for rettsinformatikk*, uttaler imidlertid følgende:

«Etter lovkastets § 1-2 er det lagt opp til en skjønnsmessig («kan») unntak fra deler eller hele loven. Det er opp til Kredittilsynet å vurdere et slikt unntak. Prinsipielt må det kunne hevdes at et slikt unntak kan skape en uholdbar situasjon for enkelte aktører. Det anbefales at det legges opp til en løsning hvor klage på en slik vurdering fra Kredittilsynet må skje innen en fastsatt tid. Dertil kommer at det hos Kredittilsynet må allokeres midler som muliggjør tilstrekkelig behandlingsskapasitet.»

Det er imidlertid Kredittilsynets kommentarer til praksis vedrørende beløpsgrensen for unntak i høringsutkastet § 1-2 nr. 1 som har ført til flest merknader. *NetCom, Nærings- og handelsdepartementet, Institutt for rettsinformatikk, Norges Bank, og Kredittilsynet* påpeker alle at beløpsgrensen er satt for lavt. En slik praktisering av beløpsgrensen vil etter de nevnte høringsinstansenes syn

føre til at norske e-pengeforetak ikke vil være konkurransedyktige, fordi en så lav beløpsgrense vil begrense kundegrunnet i for stor grad. Kredittilsynet uttaler i høringen:

«I lovutkastet § 1-2 foreslås det at Kredittilsynet kan unnta utstedere av elektroniske penger fra enkelt eller samtlige bestemmelser i loven innen visse grenser. Grensene i lovutkastet uttømmer muligheten etter direktivet for å gjøre unntak. I høringsnotatet pkt. 3.1 er det samtidig gitt uttrykk for hvordan unntakshjemmelen bør praktiseres. Det alternative vilkåret om at samlet finansiell gjeld knyttet til utestående elektroniske penger vanligvis ikke kan overstige 5 og aldri 6 mill. euro er antagelig særlig aktuelt. I høringsnotatet ga Kredittilsynet uttrykk for at unntakspraksis fra starten av bør være en grense på mellom 1 og 2 mill. kroner, med mulighet for konkret begrunnede avvik. Dette tilsvarer kravet på 150.000 euro i den danske loven. Kredittilsynet har etter en fornyet vurdering kommet til at denne beløpsgrensen er for lav.

Enkelte selskaper, bl.a. Telenor Link AS, Vivectra AS og Conto-Pronto AS, driver i dag virksomhet som omfattes av lovutkastet. Det er lagt til grunn at e-pengevirksomheten til disse foretakene reguleres av finansieringsvirksomhetsloven, jf. omtalen i høringsnotatet pkt. 2.2. Foretakene har på nærmere vilkår (se pkt. 1.2 under) fått adgang til å drive virksomheten med unntak fra reglene i finansieringsvirksomhetsloven. En beløpsgrense som nevnt vil medføre en vesentlig begrensning for disse selskapene til å drive virksomheten videre på de samme vilkår som i dag.

Lønnsom e-pengevirksomhet vil normalt kreve et bredt kundegrunnlag. Med den beløpsgrensen vi først antydde, vil kundegrunnet bli meget begrenset. Med en grense på 2 mill. kroner vil selskapene for eksempel ikke kunne ha flere enn 2000 kunder som hver har 1000 kroner i e-penger. Følgende forhold antas å ha største betydning:

- Kravet til virksomhetsbegrensning innebærer i praksis at virksomheten må skilles ut i egne selskaper for utstedelse av e-penger. Dette fordi enkelte av de overnevnte foretakene med begrenset tilatelse etter finansieringsvirksomhetsloven også driver annen virksomhet, bl.a. yter mobiltjenester etc.
- Enkelte av selskapene tilbyr ordninger der utstedelse av e-penger (forhåndsbetalt kjøpekraft) er kombinert med mulighet for å fakturere kjøp av varer og tjenester for eksempel over kundens mobiltelefonregning. Slik etterfaktureringsordning har Kredittilsynet lagt til grunn at er finansieringsvirksomhet etter finansieringsvirksomhetsloven (se høringsnotatet pkt. 2.2). Etter e-pengedirektivet (direktiv 2000/46/EF) vil det ikke være anledning til å opprettholde en slik kombinert virksomhet uten at det blir gitt unntak fra kravet om virksomhetsbegrensning, jf. kredittforbudet i e-pengedirektivet artikkel 1 nr.5(a) i. f., jf. lovutkastet § 1-4.
- Kravet til minste startkapital på 1 mill. euro er etter vår vurdering unødig strengt for utstedere av elektroniske penger som har utestående e-pengegjeld som ligger vesentlig under grensene i direktivet på 5/6 mill. euro men over grensen for unntakspraksis på 1-2 mill. kroner som i utgangspunktet ble foreslått i høringsnotatet.

Kredittilsynet mener ut fra dette at en ved praktisering av unntakshjemmelen bør stå fritt i forhold til de beløpsgrensene (5/6 mill. euro)

som er foreslått i lovutkastet og som samsvarer med beløpsgrensene etter direktivet.»

Felles for alle unntaksvilkårene i høringsutkastet § 1-2 er at det samlede beløp som utstedes pr. bruker, ikke kan overstige 150 euro. *Finansnæringens Hovedorganisasjon* og *Sparebankforeningen* påpeker at denne begrensningen ikke er reell, da den kun gjelder de utstedte e-pengenes pålydende verdi. Antallet e-penger til en verdi av 150 euro som kan utstedes til en og samme person er ikke begrenset:

«En nødvendig betingelse for at utstederen skal kunne få unntak fra en eller flere bestemmelser i loven er at det maksimalt «kan lagres 150 euro» eller tilsvarende beløp «på det elektroniske medium».

Å utstede elektroniske penger kan sammenlignes med å utstede «myntroller». Begrensninger på «myntrollens» pålydende synes i utgangspunktet å ha liten verdi når det ikke er noen begrensning på hvor mange «myntroller» som kan utstedes til en og samme person. Videre forutsetter vi at betalingsmottakere må kunne være i stand til å få lagret fordringer på utstederen som samlet overstiger 150 euro, selv om utstederen selv bare kan utlevere «myntroller» med en verdi begrenset oppad til 150 euro.»

Videre har både *Finansnæringens Hovedorganisasjon*, *Sparebankforeningen* og *Institutt for rettsinformatikk* knyttet kommentarer til høringsutkastet § 1-2 nr. 3, og angir blant annet at dersom det foreligger nær finansiell eller forretningsmessig tilknytning mellom de foretak som aksepterer de elektroniske pengene som betalingsmiddel og utsteder, kan unntaksbestemmelsen komme til anvendelse. De nevnte høringsinstansene påpeker at ordlyden er for vag med hensyn til hvilke kriterier som er avgjørende for at alternativet kan komme til anvendelse. Etter høringsinstansenes mening bør bestemmelsen endres på dette punktet. *Finansnæringens Hovedorganisasjon* og *Sparebankforeningen* uttaler i den forbindelse:

«Lovutkastet åpner videre for unntak fra loven dersom det maksimalt kan lagres 150 euro og det er finansiell eller forretningsmessig nærhet mellom utstederen og de som aksepterer utstederens «elektroniske» penger som betaling, jfr utkastet § 1-2 nr 3 (ii). I direktivteksten er felles markedsførings- eller distribusjonsordninger eksplisitt trukket frem som eksempler på forretningsmessig nærhet. Dette gir mulighet for unntak selv for betalingssystemer (basert på elektroniske penger) som reelt sett kan ha en svært stor utbredelse. Vi foreslår derfor at det settes en beløpsgrense (samlet finansiell gjeld) knyttet til å få unntak etter § 1-2 nr. 3.»

Institutt for rettsinformatikk foreslår at det i lovteksten tas inn at den nære finansielle eller forretningsmessige tilknytningen må dreie seg om noe mer enn bare bruk og tilbydelse av e-penger:

«Det påpekes at det må være slik at ikke enhver forbindelse skal være tilstrekkelig for å kunne komme inn under § 1-2 første ledd nr 3, og at det samtidig må foreligge klare retningslinjer for Kredittilsynet for at det ikke blir skjønnsmessig hvem som kan falle inn under alternativet og ikke. Det avgjørende må derfor være at partene i en slik forbindelse har et samarbeid som bygger på annet enn bruken og tilbydelsen av e-penger. Det foreslås derfor at begrepet «nære finansielle eller forret-

ningsmessige forbindelse» utvides til å inkludere «annet enn aktivitet knyttet til e-penger».)»

ErgoXchange AS foreslår å legge myndigheten til å gjøre unntak etter loven til Finansdepartementet, og ikke Kredittilsynet slik det foreslås i høringsutkastet:

«Lovutkastet gir Kredittilsynet myndighet til å gi virksomheter unntak fra hele eller deler av loven dersom de i paragrafen nevnte betingelser er oppfylt. Som følge av at departementet er gitt konsesjonsmyndighet vil det etter vår oppfatning være riktig også å legge myndigheten til å forvalte unntaksbestemmelsen til departementet.»

Kredittilsynet foreslår å presisere hva som kreves etter lovutkastets § 1-2 annet ledd i kravet for unntaksforetak om å redegjøre for e-pengevirksomheten:

«Det kan framstå som noe uklart etter lovutkastets § 1-2 annet ledd at kravet for unntaksforetak om å redegjøre for e-pengevirksomheten, ikke er begrenset til kun å angi størrelsen av e-pengegjelden. Vi foreslår at dette presiseres, for eksempel ved at annet punktum i bestemmelsen endres til å lyde: «I redegjørelsen skal størrelsen av den samlede finansielle gjeld knyttet til elektroniske penger opplyses.»»

4.2.4 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Kredittilsynet når det gjelder å benytte de unntaksmuligheter direktivet legger opp til. Slik vilkårene for å få unntak er lagt opp, vil dette i hovedsak dreie seg om foretak med en begrenset virksomhet, og det er hensiktsmessig at man legger opp til at direktivets unntaksmuligheter gjennomføres i loven. Departementet er også enig i at et krav om tillatelse for unntak bør oppstilles i loven. Det legges i den forbindelse vekt på at dette er best i samsvar med bestemmelsen i direktivets artikkel 8.

Departementet legger på samme måte som Kredittilsynet til grunn at e-pengeforetak som oppfyller vilkårene for unntak, uansett kan søke om tillatelse etter hovedregelen i loven, slik at de omfattes av ordningen om gjensidig anerkjennelse av tillatelser innen EØS-området. Departementet slutter seg til Kredittilsynets begrunnelse i høringsutkastet.

Flere høringsinstanser mener at Kredittilsynets kommentarer rundt praktisering av beløpsgrense for samlet gjeld i den foreslåtte § 1-2 første ledd nr. 1, gir uttrykk for en for lav beløpsgrense i forhold til de rammer som e-pengedirektivet gir. Etter høringsutkastet kan det gis unntak dersom foretaket har en samlet gjeld som vanligvis ikke overstiger 5 og aldri overstiger 6 millioner euro. Kredittilsynet har foreslått at man ved praktiseringen av dette unntaket bør legge til grunn at grensen bør ligge på et sted mellom 1 og 2 millioner euro. Departementet viser til at fastsettelsen av slike eventuelle grenser vil bero på et skjønn innenfor rammen på hhv. 5 og 6 millioner euro. Etter departementets vurdering bør dette skjønn utøves på bakgrunn av de konkrete omstendighetene i den enkelte sak, og det finnes derfor ikke hensiktsmessig å fastlåse dette skjønn til et bestemt nivå i lovforarbeidene. Blant de forhold som vil kunne vektlegges i skjønnsutøvelsen vil kunne være en vurdering av e-pengeforetakenes behov og den graden av risiko som forbindes med foretaket.

For å få unntak etter et av vilkårene i bestemmelsen, har Kredittilsynet foreslått at det maksimalt ikke må kunne lagres mer enn 150 euro eller et tilsvarende beløp i norske kroner. Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen mener det ikke ligger noen reell begrensning i dette vilkåret, da det ikke er begrensninger på hvor mange e-penger pålydende 150 euro som kan utstedes til en og samme person. Departementet viser til at bestemmelsen er basert på direktivet. For øvrig vises det til at grensen på 150 euro er et av flere vilkår som må oppfylles for å få unntak etter bestemmelsen. Videre pålegges unntaksforetak en rapporteringsplikt overfor Kredittilsynet.

Finansnæringens Hovedorganisasjon, Sparebankforeningen og Institutt for rettsinformatikk mener at vilkåret for å få unntak etter høringsutkastet § 1-2 første ledd nr. 3 alternativ ii) favner for vidt. For det første fordi e-pengesystemer som omfattes av unntaket kan ha svært stor utbredelse. Det bør derfor etter Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningens syn innføres et tilleggsvilkår som setter en grense for samlet finansiell gjeld. Departementet vil her peke på at det for å få unntak fra deler av eller hele loven, kreves tillatelse. E-pengeforetak som oppfyller vilkårene for å få unntak etter bestemmelsen, vil ikke ha rettskrav på slikt unntak fra hele eller deler av lovens bestemmelser. Dette betyr at det vil måtte foretas en konkret vurdering for hvert enkelt tilfelle. Dette vil etter departementets syn etter omstendighetene kunne fange opp de tilfeller som Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen trekker frem i sin høringsuttalelse.

Når det gjelder unntaksalternativet i høringsutkastet § 1-2 første ledd nr. 3 i), mener departementet at noen av de samme hensynene gjør seg gjeldende her. Etter denne bestemmelsen kan virksomhet som drives innenfor et geografisk avgrenset område unntas fra hele eller deler av loven. Slike e-pengesystemer vil kunne dreie seg om store beløp, og det er ikke dermed sagt at det vil være mindre behov for å regulere slik virksomhet. Departementet vil ikke avskjære et slikt unntaksalternativ helt, men legger til grunn at bestemmelsen kun skal anvendes i særlige tilfeller, og at det således skal mye til for å få unntak etter dette alternativet. Ved vurderingen må det også legges vekt på andre faktorer ved virksomheten. Dersom e-pengene er utstedt for å brukes for eksempel på en messe eller i forbindelse med et bestemt arrangement for en avgrenset tidsperiode, kan det være aktuelt å unnta virksomheten etter dette alternativet.

Institutt for rettsinformatikk mener at kriteriene er for vage og skjønnsmessige, slik at enhver tilknytning mellom foretak som har med utstedelse og bruk av e-penger kvalifiserer til unntak etter bestemmelsen. Etter departementets mening kan loven ikke leses slik. Etter ordlyden foreligger det et krav til kvalifisert tilknytning, jf. «klart skiller seg ut» og «nære finansielle eller forretningsmessige forbindelse». Formålet med bestemmelsen tilsier også at loven leses på denne måten. Lovteksten er etter departementets mening tilstrekkelig klar på dette punktet.

Myndigheten til å gi tillatelse etter bestemmelsen bør etter departementets syn ligge hos departementet. Dette anses for å være i best samsvar med at kompetansen til å gi tillatelse er foreslått lagt til departementet. En slik kompetanse vil på vanlig måte kunne delegeres til Kredittilsynet. I tillegg til å treffe enkeltvedtak om unntak, bør det også kunne treffes vedtak i form av forskrift.

Kredittilsynet har i sin høringsuttalelse foreslått å endre annet punktum i annet ledd slik at det går klart frem hvilke opplysninger som kreves rapportert til Kredittilsynet. Departementet er enig i at denne endringen tas inn i lovforslaget, og slutter seg til Kredittilsynets vurdering som er gjengitt under punkt 4.2.3.

4.3 Rett til å utstede e-penger

4.3.1 EØS-rett

E-pengedirektivet fastsetter i artikkel 1 nr. 4 at medlemsstatene skal forby andre enn kredittinstitusjoner å drive virksomhet som utsteder av elektroniske penger. Direktiv 2000/28/EF endrer definisjonen av «kredittinstitusjon» i bankdirektivet, slik at e-pengeinstitusjoner faller inn under definisjonen av «kredittinstitusjon» i bankdirektivet.

Det gis imidlertid i e-pengedirektivet unntak fra flere av de krav som stilles til kredittinstitusjoner i bankdirektivet. Ordningen innebærer at utstedere av elektroniske penger ikke blir pålagt like strenge krav som andre kredittinstitusjoner med hensyn til blant annet kapitalkrav, mens det på den annen side vil være begrensninger i hvilke typer tjenester utstedere av elektroniske penger kan yte.

4.3.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår å gjennomføre direktivets artikkel 1 nr. 4 i høringsutkastet § 1-3. Denne bestemmelsen angir at det bare er utstedere av elektroniske penger som har rett til å utstede e-penger. I tillegg har banker og andre kredittinstitusjoner med konsesjon i Norge rett til å utstede elektroniske penger.

Bestemmelsen må ses i sammenheng med reglene om tillatelse som er foreslått i høringsutkastet § 3-1 som bestemmer at utstedere av elektroniske penger ikke kan drive slik virksomhet uten tillatelse gitt av departementet.

Den foreslåtte § 1-3 må videre ses i sammenheng med høringsutkastet § 3-3 som bestemmer at utenlandske utstedere av elektroniske penger som har tillatelse fra annen EØS-stat er anerkjent som virksomhet med rett til å utstede elektroniske penger i Norge, jf. prinsippet om gjensidig anerkjennelse. Slik virksomhet omfattes dermed også av høringsutkastet § 1-3.

Rett til å utstede elektroniske penger har etter høringsutkastet dermed «rene» e-pengeforetak, banker og andre kredittinstitusjoner med konsesjon her i riket og utenlandske utstedere av elektroniske penger med tillatelse fra stat i EØS-området som er omfattet av ordningen med gjensidig anerkjennelse.

4.3.3 Høringsinstansenes merknader

De høringsinstansene som har merknader til den foreslåtte § 1-3, påpeker alle at det kan synes uklart hvilke foretak som omfattes. *Kredittilsynet* uttaler i den forbindelse:

«Kredittilsynet har kommet til at «utsteder av elektroniske penger» kan være u hensiktsmessig særlig fordi kredittinstitusjoner ikke inn-

går i definisjonen etter lovutkastet § 1-1 annet ledd samtidig som også kredittinstitusjonene skal ha rett til å drive virksomhet som består i å utstede elektroniske penger, jf. lovutkastet § 1-3. Det kan da lett bli uklart om betegnelsen brukes om foretak definert i lovutkastet § 1-1 annet ledd eller om foretak som har rett til å utstede (eller faktisk utsteder) elektroniske penger.»

Nærings- og handelsdepartementet mener den foreslåtte § 1-3 må endres slik at det går klart frem at utenlandske utstedere av elektroniske penger som har tillatelse i en EØS-stat skal omfattes av bestemmelsen.

4.3.4 Departementets vurdering

Etter departementets vurdering er det mest hensiktsmessig om den foreslåtte § 1-3 tas ut av lovforslaget. Meningen med bestemmelsen er å angi hvem som etter loven har rett til å drive virksomhet som består i å utstede elektroniske penger. Dette følger etter departementets syn klart av lovens øvrige bestemmelser. Av Kredittilsynets utkast til § 3-1 følger det at virksomhet som består i å utstede elektroniske penger bare kan drives lovlig med tillatelse fra departementet. Utkast til § 3-3 og § 3-4 representerer lovlige unntak fra denne bestemmelsen, slik at utenlandske foretak kan drive lovlig virksomhet etter de reglene som følger av disse bestemmelsene. Når det gjelder banker og andre kredittinstitusjoners adgang til å utstede e-penger, vil utstedelse av e-penger allerede ligge innenfor deres virksomhetsområde etter banklovgivningen. En presisering i lovforslaget til lov om e-pengeforetak om at banker og andre kredittinstitusjoner har adgang til å utstede e-penger, er etter departementets mening derfor ikke nødvendig.

4.4 Forholdet til andre lovregler

4.4.1 Gjeldende rett

Virksomheten til utstedere av elektroniske penger er ikke særskilt regulert etter gjeldende rett i Norge. Enkelte regler i finanslovgivningen kan imidlertid etter forholdene få anvendelse på slik virksomhet.

4.4.1.1 Innskuddsmonopolet

Forretningsbankloven gjelder etter § 1 alle foretak som skaffer seg midler til sin virksomhet ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere, med unntak av Norges Bank, sparebanker og foretak som er opprettet i medhold av særskilt lov. Forretningsbanker er underlagt en rekke krav i lovgivningen, bl.a. om tillatelse, soliditet og tilsyn.

Kredittilsynet og Finansdepartementet har vurdert innskuddsmonopolet i forretningsbankloven § 1 i forhold til enkelte elektroniske betalingsordninger. Spørsmålet ble vurdert i en sak som gjaldt et system for forskuddsbetaling for kjøp av på forhånd uidentifiserte varer og tjenester over internett (Telenor Link AS). En kom i den saken til at ordningen ikke ble rammet av innskuddsmonopolet, selv om kunden skulle ha rett til å få tilbakebetalt sitt utestående. Det ble lagt vekt på at det beløpet som innbetales av kunden ikke skulle kunne benyttes i Telenor Link AS' egen virksomhet, og at det gjennom revisjonen ble etablert systemer som skulle hindre dette. Det ble også lagt vekt på at virk-

somheten til Telenor Link AS framsto som et system for forskuddsbetaling og at innbetalingene faktisk ble begrenset til 1000 kroner. I denne og andre saker har det vært krevet at de beløp som innbetales fra kundene, holdes atskilt fra foretakets egne midler.

Det har på denne bakgrunn blitt lagt til grunn at utstedelse av elektroniske penger som dekkes av direktivet, normalt ikke vil utgjøre innskudd etter forretningsbankloven § 1 første ledd. Bl.a. de krav som er stilt i disse sakene om å holde kundens midler atskilt (som det ikke sies noe om i direktivet), gjør likevel at det foreligger en viss usikkerhet om rekkevidden av innskuddsmonopolet i forhold til utstedelse av elektroniske penger.

Det er videre fastsatt i direktivet at utstedere av elektroniske pengers mottak av betaling for de utstedte e-penger ikke skal anses som tilbakebetalingspliktig innskudd i bankdirektivets forstand. E-penger skal være innløselige hos utsteder til pari verdi, uten at dette skal koste mer enn det som er strengt nødvendig for å gjennomføre innløsningen. Det kan settes en minimumsterkel for innløsning. Denne skal ikke være høyere enn 10 euro.

4.4.1.2 *Finansieringsvirksomhet*

Etter finansieringsvirksomhetsloven § 1-2 regnes bl.a. formidling av kreditt som finansieringsvirksomhet. Det er et unntak i § 1-2 nr. 1 for plassering av midler i finansinstitusjon, men det er presisert at unntaket ikke omfatter «formidling av slike plasseringer eller annet mottak av andres midler for videreplassering i finansinstitusjon». Kredittilsynet og Finansdepartementet har bl.a. i Telenor Link-saken lagt til grunn at ordninger der foretaket skal sette de mottatte innbetalingene fra kundene inn i en bank, faller inn under definisjonen av finansieringsvirksomhet etter det nevnte alternativet i loven. Etter e-pengedirektivet artikkel 5 kan utstedere av elektroniske penger plassere midler i «folioinnskudd i kredittinstitusjoner i sone A».

Enkelte ordninger der kjøp av varer og tjenester faktureres for eksempel over kundens mobiltelefonregning, inneholder et kreditlement ved at leverandøren av varen eller tjenesten får oppgjør selv om kunden ennå ikke har betalt regningen og fakturautstederen (her: mobiloperatøren) tar kredittrisikoen på kunden forbundet med dette. Kredittilsynet og Finansdepartementet har lagt til grunn at dette er finansieringsvirksomhet etter finansieringsvirksomhetsloven. I høringsutkastet uttaler Kredittilsynet at ordninger som dette ikke er omfattet av definisjonen av elektroniske penger i direktiv 2000/46/EF artikkel 3(b), jf. underpunkt (ii) om at pengeverdien skal være «utstedt etter mottak av midler som ikke har mindre verdi enn den utstedte pengeverdi».

4.4.1.3 *Betalingsformidling*

Etter lov 17. desember 1999 nr. 95 om betalingssystemer m.v. (betalingssystemloven) § 1-1 annet ledd regnes systemer basert på standardvilkår for overføring av penger fra eller mellom kundekonti i banker og finansieringsforetak som «system for betalingstjenester» når overføringene bygger på bruk av betalingskort, tallkoder eller annen form for selvstendig brukerlegitimasjon utstedt til en ubestemt krets. I loven er det bl.a. satt krav om meldeplikt til Kredittilsynet (§ 3-2) og alminnelige systemkrav (§ 3-3).

Banklovkommisjonen foreslo i utredningen om betalingssystemer (NOU 1996:24) at betalingssystemloven skulle gjelde tilsvarende for systemer for betaling som ikke er knyttet til kundekonti i banker og finansieringsforetak, med unntak for systemer for forhåndsbetalte kort når det forhåndsbetalte beløp ikke overstiger kr. 1000 eller et høyere beløp fastsatt av Kongen. Banklovkommisjonen foreslo konsesjonsplikt for slike betalingssystemer. Etter forslaget skulle tillatelse gis med mindre det er grunn til å anta at styremedlemmene og daglig leder ikke oppfyller nødvendige krav til hederlig vandel og erfaring, at tillatelse vil få uheldige virkninger for brukerne eller for øvrig vil være i strid med lovgivning eller allmenne hensyn. Det vises til høringsutkastet § 1-2 annet og tredje ledd, § 3-2 annet ledd og § 3-4 i utredningen. Banklovkommisjonen foreslo alminnelige systemkrav, regler om kobling av betalingskort med andre ytelser, fordeling av kostnadene ved bruk av betalingskort og om tilsyn med systemer for betalingstjenester.

Banklovkommisjonens forslag ble imidlertid ikke fulgt opp, jf. Ot. prp. nr. 96 (1998-99) s. 33-34. Det ble i den forbindelse lagt til grunn at det måtte vurderes på nytt dersom ytterligere erfaring skulle tilsi at det var behov for slik regulering.

Kredittilsynet har ikke særskilt vurdert forholdet til finansavtaleloven, jf. høringsutkastet pkt. 3.1 7. avsnitt.

4.4.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår å presisere en avgrensning av innskuddsmonopolet i forretningsbanklovens § 1 første ledd i samsvar med e-pengedirektivet artikkel 2 nr. 3. Forslaget er tatt inn i høringsutkastet § 12-3 nr. 2.

Kredittilsynet foreslår videre endringer i finansieringsvirksomhetsloven, jf. høringsutkastet § 12-3 nr. 3. I finansieringsvirksomhetsloven § 1-2 første ledd foreslås en endring for å gjøre det klart at definisjonen av finansieringsvirksomhet ikke omfatter utstedelse av elektroniske penger der utstederen setter de mottatte midlene inn på bankkonto. Dette foreslås gjort ved å endre presiseringen i § 1-2 nr. 1 av at innskuddsformidling regnes som finansieringsvirksomhet slik at passusen «annet mottak av andres midler for videreplassing i finansinstitusjon» blir tatt ut. Det er etter forslaget meningen at innskuddsformidling fremdeles skal regnes som finansieringsvirksomhet.

I finansieringsvirksomhetsloven § 2-1 annet ledd nr. 5 foreslås en teknisk endring som vil rette opp en henvisning til EØS-reglene som tilsvarer annet bankdirektiv, som nå er avløst av det konsoliderte bankdirektivet (direktiv 2000/12/EF). I § 2-1 annet ledd nytt nr. 7 foreslås det at utstedere av elektroniske penger skal omfattes av virkeområdet for reglene om tiltak mot hvitvasking av penger i § 2-17. Bestemmelsen gjennomfører e-pengedirektivet artikkel 2 nr. 1, jf. rådsdirektiv 91/308/EØF om tiltak for å hindre at det finansielle system brukes til hvitvasking av penger.

Kredittilsynet foreslår at anvendelsesområdet til egenhandelsebestemmelsene i verdipapirhandeloven kapittel 2a blir utvidet til å omfatte e-pengeforetak. Forslaget er tatt inn i høringsutkastet § 12-3 nr. 4. Det er i samsvar med ordningen ellers i finanslovgivningen, jf. særlig forretningsbankloven § 10 tredje ledd og finansieringsvirksomhetsloven § 3-14a. Etter forslaget skal

allikevel ikke e-pengeforetak som etter høringsutkastet § 1-2 er blitt unntatt fra § 6-3 om tillitsmenn og ansattes handel for egen regning omfattes.

4.4.3 Høringsinstansenes merknader

ErgoXchange AS stiller seg positiv til at forholdet til innskuddsbegrepet avklares med høringsutkastet § 12-3 nr. 2 om tilføyelse i forretningsbanklovens § 1 første ledd.

Finansnæringens Hovedorganisasjon og *Sparebankforeningen* etterlyser en mer utførlig drøftelse av reglens forhold til annen lovgivning i norsk rett i høringsutkastet. Om innskuddsbegrepet og forholdet til finansieringsvirksomhetsloven sies det i høringsuttalelsen:

«I direktivet om utstedere av elektroniske penger fastsettes det at mottak av midler som øyeblikkelig innløses til elektroniske penger ikke utgjør innskudd etter bankdirektivet. Kredittilsynet foreslår på denne bakgrunn et tillegg i forretningsbanksloven § 1 som presiserer at «Mottak av midler som nevnt i lov [nummer] om utstedere av elektroniske penger § 1-1 tredje ledd nr. 2 utgjør ikke innskudd dersom de mottatte midler umiddelbart byttes mot elektroniske penger».

Slik vi tolker lovforslaget og direktivet, kan ikke elektroniske penger utstedt av andre enn banker falle inn under innskuddsbegrepet, selv om utstederen pålegger seg selv tilbakebetalingsplikt og foretar tilstrekkelig individualisering. I direktivet er det imidlertid fastsatt at kommisjonen innen 27. april 2005 skal fremlegge en rapport der det blant annet skal vurderes behov for garantiordninger for utstedte elektroniske penger

Med unntak av lovforslagets § 1-7 «Innløsning», vil lov om elektroniske penger ikke få anvendelse på banker. FNH og Sparebankforeningen legger til grunn at elektroniske penger utstedt av bank, og som i tilstrekkelig grad individualiseres til den enkelte ihendehaver, vil utgjøre et innskudd som omfattes av banksikringslovens § 2-5 og dermed av innskuddsgarantien, jf banksikringslovens § 2-10. At elektroniske penger utstedt av bank også omfattes av bankenes sikringsordning vil antagelig også kunne følge av at innskudd i sistnevnte paragraf også omfatter «tilgodehavender etter oppdrag om betalingsoverføring».

På denne bakgrunn kan det være grunn til å presisere at det tillegget som Kredittilsynet foreslår i forretningsbanklovens § 1 (jf lovutkastets § 12-3 nr. 2) gjelder elektroniske penger som er utstedt av «utstedere av elektroniske penger», dvs. andre enn banker.

Forholdet til finansieringsvirksomhet (lovutkastets § 12-3 nr. 3)

1. Utstedelse av elektroniske penger

I Kredittilsynets høringsnotat legges til grunn at selve utstedelse av elektroniske penger i utgangspunktet ikke er finansieringsvirksomhet. Vi deler denne oppfatning så langt de elektroniske penger ikke er benyttet for betaling. Straks de elektroniske pengene (dvs fordringen på utsteder) er transportert til en tredjemann som kan kreve dem innløst hos utsteder, oppstår det etter vårt syn en situasjon som må karakteriseres som finansieringsvirksomhet. Dette er for så vidt uavhengig av om utstederen innløser tredjemanns fordring «øyeblikkelig» eller om slik innløsning skjer på et senere tidspunkt, jf finansieringsvirksomhetslovens § 1-2.

2. Plassering/formidling av mottatte midler

Kredittilsynet legger til grunn at utstederens videreplassering i finansinstitusjon av de midler som «veksles» til elektroniske penger, faller inn under finansieringsvirksomhet og dermed i utgangspunktet skal være regulert etter finansieringsvirksomhetsloven, jf høringsnotatets punkt 2.2. Kredittilsynet foreslår derfor at «annet mottak av andres midler for videreplassering i finansinstitusjons» ikke lenger skal regnes som finansieringsvirksomhet. FNH og Sparebankforeningen mener at dette ikke er tilstrekkelig til å oppnå at utstedelse av elektroniske penger ikke skal omfattes av finansieringsvirksomhetsloven.

Kredittilsynet (og EU-kommisjonen i forhold til direktivet) synes å fokusere på selve utstedelsen av elektroniske penger og videreplassering av de midler som mottas av den som de elektroniske penger opprinnelig ble utstedt til. Skal elektroniske penger benyttes som betaling må disse fordringer skifte eier (en betalingsfunksjon i en handel mellom kjøper og selger). Gjennom selgers innløsning (av de elektroniske penger som er mottatt fra kjøper) påtar utstederen seg å videreformidle de midler som opprinnelig ble mottatt av kjøperen, og som er videreplassert i finansinstitusjon, til å bli selgerens plassering i finansinstitusjon. Utstedere av elektroniske penger vil derfor ikke bare videreplassere midler i finansinstitusjon men må også antas å formidle slike plasseringer.

3. Lovtekniske grep

FNH og Sparebankforening er skeptiske til den lovteknikk som foreslås benyttet for å unngå at den grunnleggende virksomhet i forbindelse med utstedelse av elektroniske penger i tillegg skal reguleres av finansieringsvirksomhetsloven. Det fremgår ikke om Kredittilsynet har vurdert om det «hullet» som åpnes i finansieringsvirksomhetsloven kun vil ha betydning for utstedere av elektroniske penger eller om dette «hullet» vil innebære at annen virksomhet som i dag faller inn under bestemmelsen ikke lenger blir regulert. Kredittilsynets forslag vil innebære at i alle fall virksomhet som består i å utstede penger som ikke er «elektroniske» ikke vil falle inn under finansieringsvirksomhetsloven.

På bakgrunn av de forhold som her er beskrevet vil det etter vårt syn være bedre å beholde finansieringsvirksomhetslovens § 1-2 slik den lyder i dag og heller foreta en tilføyelse i finansieringsvirksomhetslovens § 1-3 som innebærer at foretak etter «lov om utstedere av elektroniske penger» føyes til som foretak som ikke regnes som finansinstitusjon. Dersom en utsteder av elektroniske penger driver finansieringsvirksomhet utover det som følger av lov om elektroniske penger, vil denne «tilleggsvirksomheten» måtte reguleres etter finansieringsvirksomhetsloven. Spørsmål om forholdet mellom utstedelse av elektroniske penger og finansieringsvirksomhetsloven er også kommentert i våre merknader til lovutkastets § 1-4.»

NetCom ønsker også at innskuddsmonopolets rekkevidde i forhold til utstedelse av elektroniske penger avklares ytterligere:

«Kredittilsynet uttaler at utstedelse av elektroniske penger «normalt ikke vil utgjøre innskudd etter forretningsbanklovens § 1, første ledd. Bl. a. de krav som er stilt om å holde kunders midler atskilt (som ikke kreves etter direktivet), gjør likevel at det foreligger en viss usikkerhet om rekkevidden av innskuddsmonopolet i forhold til utstedelse av elektroniske penger.»

NetCom finner at dette er et forhold som Finansdepartementet/Kredittilsynet bør avklare.»

Norges Bank er enig med Kredittilsynet i at elektroniske penger ikke bør regnes som bankinnskudd. En konsekvens av dette, som *Norges Bank* mener utstederne bør pålegges å opplyse kundene om, er at de elektroniske pengene ikke vil omfattes av de innskuddssikringsordninger som finnes i dag. *Norges Bank* ber videre departementet vurdere om en tilsvarende formulering som er foreslått i forretningsbanklovens § 1, også bør tas inn i lovforslaget om utstederne av elektroniske penger:

«E-penger bør ikke regnes som bankinnskudd og bør således ikke dekkes av eksisterende innskuddssikringsordninger. Etter *Norges Banks* syn bør utstederne av e-penger pålegges å informere sine kunder om hvilken risiko som er knyttet til inngåelse av og innbetaling til e-pengeordningen. Samtidig må det gå klart fram at e-penger ikke er å regne som bankinnskudd og at de ikke dekkes av sikringsordningen for bankinnskudd. En bør også vurdere om det skal slås fast i lov om utstederne av e-penger at e-penger ikke er det samme som et bankinnskudd. Dette er foreslått tatt inn i forretningsbankloven. Dersom e-penger etter hvert får et stort omfang vil muligens spørsmålet om e-penge sikringsordninger kunne bli reist. *Norges Bank* har merket seg at direktivet (artikkel 11) sier at EU-kommisjonen innen 27. april 2005 skal se på bl.a. virkemidler for å beskytte eiere av e-penger, herunder det mulige behovet for å introdusere en garantiordning og kapitaldekningskrav.»

Justisdepartementet tar opp forholdet til finansavtaleloven, som i høringsutkastet ikke er vurdert nærmere av Kredittilsynet. Justisdepartementet forutsetter at departementet finner forholdet mellom høringsutkastet og finansavtaleloven uproblematisk:

«Det fremgår av s. 6 i høringsnotatet at Kredittilsynet ikke har vurdert forholdet mellom forslaget til lov om elektroniske penger og finansavtaleloven. Kredittilsynet legger opp til at en slik vurdering eventuelt gjøres på et senere tidspunkt dersom erfaringene med slim virksomhet tilsier det. Vi gjør oppmerksom på at heller ikke vi har foretatt noen slik vurdering i forbindelse med høringen. Justisdepartementet forutsetter at Finansdepartementet finner forholdet mellom de to regelsettene uproblematisk, i den forstand at det ikke er åpenbar motstrid mellom utkastet til lov om elektroniske penger og bestemmelser i finansavtaleloven, og at det ikke synes opplagt at noen av finansavtalelovens regler skal supplere loven om elektroniske penger.»

Institutt for rettsinformatikk ber departementet vurdere en analogisk anvendelse av finansavtalelovens bestemmelser på forholdet mellom utsteder og kjøper/bruker på bakgrunn av at direktivet i liten grad har bestemmelser om forholdet mellom utsteder og bruker.

Norges Bank knytter på bakgrunn av en henvendelse fra Finansnæringens Hovedorganisasjon, kommentarer til høringsutkastets forhold til lov om betalingssystemer når det gjelder utstederne av elektroniske pengers adgang til interbanksystemer.

«Finansnæringens Hovedorganisasjon har reist spørsmål om institusjoner som kan utstede elektroniske penger har rett til å delta i interbanksystemer på lik linje med kredittinstitusjoner, jf betalingssystemloven (bsl) §§ 2-7 og 1-1 første ledd. Etter bsl kapittel 2 omfattes enkelte interbanksystemer av konsesjons- og tilsynsordninger.

Vi har kommet til at det kun er de utstederne av elektroniske penger som organiseres som kredittinstitusjoner som har rett til å delta i interbanksystemene. Resultatet er i samsvar med ordlyden i bsl § 2-7, samt med uttalelser i lovmotivene (Ot prp nr 96 (1998-99) s 64). Videre synes ikke reelle hensyn å tilsi at enhver utsteder av elektroniske penger bør omfattes av bsl kapittel 2 om interbanksystemer, herunder § 2-7. Vi har lagt vekt på følgende:

Elektroniske penger kan benyttes som betalingsmidler. På basis av dette kan det sies at utstederne deltar i betalingssystemene (som er et videre begrep enn interbanksystemer). Imidlertid krever ikke lovforslaget at utstederne organiseres som kredittinstitusjoner, jf departementets forslag til § 1-3. Utstederne som ikke er kredittinstitusjoner vil ikke ta imot innskudd fra en ubestemt krets, og vil heller ikke være kontoførende institusjoner. Slike utstedere har dermed intet behov for å delta i interbanksystemene, som beregner og gjør opp fordringer mellom kredittinstitusjoner. Det er de sistnevnte institusjonene som opptrer som betalingsformidlere på vegne av sine kunder. I stedet må utstederne av elektroniske penger benytte sine respektive bankforbindelser til å motta eller gjøre opp betalinger, på samme måte som finansforetak som utsteder visse typer betalingskort.

Avslutningsvis peker vi på at bsl kapittel 3 pålegger systemer for betalingstjenester meldeplikt til Kredittilsynet. I den grad utstederne av elektroniske penger omfattes av bsl § 1-1 andre ledd, som angir hva som menes med systemer for betalingssystemer, kan utstederne falle inn under kapittel 3. Det vises til betalingssystemloven (bsl) § 2-7, som gir kredittinstitusjoner rett til å delta i interbanksystemer.

Det synes naturlig å presisere disse forholdene i proposisjonen med departementets lovforslag.»

4.4.4 Departementets vurdering

Virksomheten til e-pengeforetak reiser en rekke spørsmål i forhold til gjeldende regulering av finansnæringen.

Et første spørsmål er forholdet til den rettslige reguleringen av «innskudd». Begrepet har særlig betydning ved vurderingen av bankenes «innskuddsmonopol» og omfanget av de sikringsordninger som følger av banksikringsloven.

Det følger av direktivet at utstedelse av e-penger ikke skal regnes som «innskudd» i relasjon til innskuddsmonopolet, jf. e-pengedirektivets henvisning i artikkel 2 nr. 3 til bankdirektivets artikkel 3. Det er trolig hensiktsmessig at dette presiseres uttrykkelig i forretningsbankloven, slik Kredittilsynet foreslår. Etter departementets vurdering følger det imidlertid allerede av gjeldende rett at utstedelse av elektroniske penger ikke skal anses som innskuddsvirksomhet. Etter departementets syn mangler utstedelse av elektroniske penger flere av de sentrale trekk som kjennetegner innskuddsvirksomhet. Et sentralt formål for en innskyter, er at midlene skal kunne tas ut igjen på et senere tidspunkt. Hovedformålet ved kjøp av elektroniske penger, er imidlertid å erverve kjøpekraft. Selv om innbetalte penger skal kunne tilbakebetales, vil slik tilbakebetaling sjelden være det sentrale formålet med transaksjonen. Tvert i mot vil kjøp av elektroniske penger ha til formål å fungere som en generell forhåndsbetaling av ulike varer og tjenester. Videre kjenne- tegnes innskuddsvirksomheten ved at mottaker av midlene skal sørge for en sikker oppbevaring av innskyters midler. Ved utstedelse av elektroniske pen-

ger får erverver umiddelbar tilgang til kjøpekraft, uavhengig av hvorledes utsteder av kortet disponerer de innbetalte midlene. Transaksjonen kjenne- tegnes derfor ikke av at utsteder skal oppbevare midler på vegne av andre. En annen forskjell i forhold til innskuddsvirksomhet er at utsteder av elektro- niske penger ikke gir kortinnehaver renter på de «innskutte» midler. En slik tolkning er også lagt til grunn i praksis, jf. ovenfor om dette.

Det følger av det ovennevnte at utstedelse av elektroniske penger ikke kan anses som innskuddsvirksomhet, selv om utsteder er bank. Departementet vil derfor ikke begrense presiseringen i forretningsbankloven til e-pengeforetak, slik det foreslås av Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankfore- ningen. Når det gjelder sparebankloven, er det etter departementets vurde- ring ikke nødvendig å endre denne i relasjon til innskuddsmonopolet. Inn- skuddsmonopolet reguleres av forretningsbankloven, og sparebanker er etter § 1 annet ledd i forretningsbankloven unntatt fra denne regelen.

Departementet kan heller ikke se at utstedelse av e-penger kan anses som innskudd i relasjon til banksikringsloven. Etter banksikringsloven § 2-5 knyt- tes innskudd til konto. E-penger vil ikke være tilknyttet en individualisert konto, og faller dermed utenfor innskuddsbegrepet i banksikringsloven.

Enkelte høringsinstanser har reist spørsmålet om virksomhet som drives av e-pengeforetak vil falle inn under finansieringsvirksomhetslovens virkeom- råde. Etter omstendighetene vil virksomheten kunne omfattes av definisjonen av finansieringsvirksomhet i finansieringsvirksomhetsloven § 1-2 hva angår innskuddsformidling i første ledd nr. 1. Tilsvarende problemstilling vil etter omstendighetene kunne oppstå i forhold til «tilknyttede finansielle og ikke- finansielle tjenester» som e-pengeforetak kan yte etter forslagets § 1-3, jf. nær- mere omtale under punkt 6.3.4. Etter departementets vurdering bør imidlertid virksomhet i e-pengeforetak reguleres uttømmende i lov om e-pengeforetak. Departementet foreslår derfor at det tas inn nytt nr. 7 i finansieringsvirksom- hetsloven § 1-2 første ledd som unntar virksomhet i e-pengeforetak fra defini- sjonen av finansieringsvirksomhet. Et slikt unntak synes for øvrig å være upro- blematisk, siden e-pengeforetak under ingen omstendighet vil kunne yte kre- ditt, jf. virksomhetsregelen i forslagets § 1-3, se nærmere omtale under punkt 6.3.4. Kredittgiving utgjør som kjent kjerneområdet i definisjonen av finan- sieringsvirksomhet, jf. finvl. § 1-2 første ledd.

Kredittilsynet har ikke foreslått endringer eller presiseringer i lov om betalingssystemer. Spørsmål om de ulike e-pengesystemene vil omfattes av denne loven, må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Departementet vil her vise til den redegjørelse fra Norges Bank, tatt inn under 4.4.3, som departe- mentet i det vesentlige slutter seg til. Departementet viser videre til at det i denne forbindelse vil være hensiktsmessig å vurdere behovet etter hvert som erfaring med systemer for bruk av e-penger etableres.

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag til endring i verdipa- pirhandeloven kapittel 2a, jf. lovforslaget § 9-3 nr. 3. Departementet viser til den vurdering som er foretatt av Kredittilsynet, som det er redegjort for under punkt 4.4.2.

Når det gjelder spørsmålet om forholdet mellom bruker og utsteder bør reguleres nærmere, viser departementet til den vurdering som er tatt inn under 4.1.4, hvor dette spørsmålet er tatt opp, hvor det konkluderes med at det

ikke er behov for at forholdet mellom partene lovreguleres utover det som følger av gjeldende rett.

Et særlig spørsmål er om finansavtaleloven vil få anvendelse på e-pengeforetaks virksomhet. Finansavtalelovens anvendelsesområde følger av denne lovens § 1 første ledd, som fastsetter at loven får anvendelse på «avtaler og oppdrag om finansielle tjenester med finansinstitusjoner eller lignende institusjoner». Spørsmålet er dermed om e-pengeforetak er å anse som «finansinstitusjon» eller «lignende foretak». I NOU 1994: 19 skal begrepet «finansinstitusjon» tolkes i samsvar med finansieringsvirksomhetsloven. E-pengeforetak vil ikke drive virksomhet som faller inn under finansieringsvirksomhetsloven, jf. forslaget til endring i finansieringsvirksomhetsloven § 1-2 første ledd. Etter departementets vurdering er det heller ikke hensiktsmessig at e-pengeforetak omfattes av finansavtaleloven, siden de fleste av lovens bestemmelser regulerer forhold som ikke vil være aktuelle å regulere for denne type foretak. Dette gjelder bl.a. regler om innskudd og betalingsoppdrag, låneavtaler mv., kausjon og finansmegleroppdrag. Det kan muligens reises spørsmål om i hvilken grad lovens bestemmelser om ansvar ved andres misbruk av konto og betalingsinstrument burde få anvendelse overfor e-penger utstedt av e-pengeforetak. Disse reglene regulerer kortinnehavers ansvar for andres misbruk av betalingskort, jf. finansavtaleloven § 35. Departementet viser til at Kongen med hjemmel i finansavtaleloven kan gi nærmere regler om bestemmelsens anvendelsesområde. Det er dermed ikke behov for lovendring, dersom man skulle komme til at tilfeller med misbruk av e-penger burde omfattes av finansavtalelovens § 35. Departementet er i utgangspunktet skeptisk til at slike tilfeller reguleres av finansavtaleloven. Departementet vil her vise til at det er mer naturlig å sammenligne e-penger med kontanter. Dessuten tilsier rent praktiske årsaker at bestemmelsen ikke bør få anvendelse på e-penger. Departementet viser videre til at det ikke foreligger noen direktivforpliktelse på dette punktet. Departementet vil derfor ikke foreslå særskilte lovregler på dette punktet.

5 Oppstart og avvikling av e-pengeforetak

5.1 Krav til foretaksform

5.1.1 EØS-rett

E-pengedirektivet oppstiller ingen særskilte krav til foretaksform for e-pengeinstitusjoner.

Foretak som starter opp og driver virksomhet som består i å utstede elektroniske penger er imidlertid underlagt visse begrensninger etter direktivet. Dette gjelder blant annet særskilte kapitalkrav, plasseringsbestemmelser og virksomhetsbegrensninger. Disse reglene er nærmere omtalt i kapittel 6 nedenfor.

5.1.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår i høringsutkastet § 2-1 at norske foretak som utsteder elektroniske penger skal være aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Organisering av e-pengeforetak reguleres dermed av aksjelovgivningen, med mindre annet følger av lov om utstedere av elektroniske penger eller bestemmelser gitt i medhold av denne loven. I den henseende er det verdt å merke seg lovens krav til startkapital, virksomhetsbegrensning og plasseringsregler, som er omtalt nedenfor i kapittel 6.

5.1.3 Høringsinstansenes merknader

Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til dette punktet.

5.1.4 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag, jf. lovforslaget § 1-7. Det er etter departementets mening fornuftig at e-pengeforetak reguleres av aksjelovgivningen. Aksjelovgivningen gir hensiktsmessige regler for organisering av foretak i sin alminnelighet, og departementet kan ikke se at det er forhold ved e-pengeforetak som tilsier at aksjelovgivningen ikke bør anvendes.

5.2 Tillatelse

5.2.1 EØS-rett

Etter bankdirektivets (direktiv 2000/12/EF) artikkel 4 må kredittinstitusjoner innhente tillatelse før de starter sin virksomhet. E-pengeinstitusjoner er etter endring i bankdirektivet ved direktiv 200/28/EF nå blitt omfattet av definisjonen av «kredittinstitusjoner» i bankdirektivet. Bankdirektivets bestemmelser om tillatelse for kredittinstitusjoner får følgelig anvendelse på e-pengeinstitusjoner.

Medlemsstatene skal fastsette vilkår for tillatelsen. Disse vilkårene må underrettes Kommisjonen og Den rådgivende komité for bankspørsmål. For

EFTA-landene vil dette være ESA og den rådgivende komité for bankspørsmål.

En søknad om tillatelse skal etter artikkel 8 i bankdirektivet inneholde institusjonens virksomhetsplan og strukturelle oppbygning. Virksomhetsplanen skal angi hvilken type virksomhet som er planlagt.

Etter artikkel 10 skal avslag på søknad meddeles søkeren innen 6 måneder etter at søknaden er mottatt, eller hvis søknaden er ufullstendig, innen seks måneder etter at søkeren har sendt inn de nødvendige opplysninger. Det skal uansett treffes en avgjørelse innen tolv måneder etter at søknaden er mottatt.

Etter bankdirektivets artikkel 6 og 7 skal tillatelse nektes i nærmere bestemte tilfeller som omhandler henholdsvis kredittinstitusjoners ledelse og plassering av hovedkontor (artikkel 6), og aksjonærer og deltakere i kredittinstitusjonen (artikkel 7). Kredittinstitusjoner skal ledes av minst to personer som faktisk bestemmer hovedlinjene for virksomheten. Når det gjelder plassering av hovedkontor, skal medlemsstatene kreve at kredittinstitusjonens hovedkontor er i samme medlemsstat som forretningskontoret eller har hovedkontor i den medlemsstat som har gitt tillatelsen og der de faktisk utøver sin virksomhet. Etter artikkel 7 skal medlemsstatene sikre at de kjenner identiteten til aksjonærene eller deltakerne og forvisse seg om at institusjonen blir ledet på en sunn og forsvarlig måte og vil være gjenstand for forsvarlig tilsyn fra myndighetenes side.

5.2.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår at bankdirektivets bestemmelser om tillatelse gjennomføres i høringsutkastet § 3-1. I tillegg foreslår Kredittilsynet i høringsutkastet § 3-2 at vedtekter og endringer i vedtektene til utstedere av elektroniske penger skal godkjennes av Kredittilsynet. En slik bestemmelse er ikke påkrevet etter e-pengedirektivet eller bankdirektivet.

Høringsutkastet § 3-1 første ledd gjennomfører bankdirektivets artikkel 4 om at kredittinstitusjoner må ha tillatelse for å drive virksomhet. Myndigheten til å gi og nekte tillatelse er i bestemmelsen lagt til departementet. Kredittilsynet har foreslått at det skal settes som vilkår for tillatelsen at utstederen ikke kan utstede elektroniske penger med en verdi som overstiger et visst beløp. Selve beløpet er det opp til departementet å avgjøre.

Høringsutkastet § 3-1 annet ledd inneholder krav til hva søknaden skal inneholde. Denne bestemmelsen gjennomfører bankdirektivets artikkel 8. Generelt stilles det krav til at søknaden skal inneholde det som er av betydning for behandling av søknaden. Det skal spesielt opplyses om alle personer og foretak som har eller vil få en betydelig eierandel i foretaket. «Betydelig eierandel» er definert i høringsutkastet § 4-1 annet ledd. Vedlagt søknaden skal det følge vedtekter eller vedtektsutkast, samt en driftsplan for foretakets tre første driftsår. Annet ledd nr. 1 til 5 lister opp de forhold en driftsplan som hovedregel skal inneholde.

I høringsutkastet § 3-1 tredje ledd gis det regler om når tillatelse skal nektes. For det første skal tillatelse nektes dersom foretaket ikke oppfyller de vilkår som loven oppstiller. For det andre skal tillatelse nektes dersom ett av vil-

kårene i nr. 1 til 7 i høringsutkastet § 3-1 tredje ledd ikke er oppfylt. Disse vilkårene tilsvarer de vilkår som følger av artikkel 6 og 7 og bankdirektivet.

Av disse vilkårene følger at selskapet må ha sitt hovedkontor i riket, og at det minst må være to personer som faktisk bestemmer hovedlinjene for virksomheten. Det stilles videre krav til administrerende direktør, den som faktisk leder virksomheten og styremedlemmenes evne til å utøve slik stilling eller inneha slikt verv. Ved vurderingen skal det blant annet legges vekt på om vedkommende er dømt for et straffbart forhold, eller i annen stilling eller ved utøvelsen av andre verv har utvist slik atferd, at det er grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet i selskapet på en forsvarlig måte. Dersom aksjeeiere med betydelig eierandel ikke kan antas å være skikket til å sikre en sunn og forsvarlig ledelse av virksomheten, skal tillatelse nektes. Dersom en nær tilknytning mellom utsteder og andre personer eller foretak vil hindre forsvarlig tilsyn av utstederen, skal likedan tillatelse nektes gitt. Dersom slik tilknytning finnes mellom utsteder og person eller personer eller foretak, og disse er underlagt lovgivningen utenfor EØS-stat eller lovgivning som er vanskelig å håndheve, skal også tillatelse nektes. Til slutt skal tillatelse nektes, dersom ikke de opplysninger som har blitt krevet for å sikre at vilkårene for å få tillatelse er oppfylt, er gitt av utsteder.

Kredittilsynet foreslår i fjerde ledd at søknaden skal avgjøres og meddeles søkeren innen seks måneder etter at søknaden ble mottatt. Denne bestemmelsen gjennomfører bankdirektivets artikkel 10.

Høringsutkastet § 3-2 gjelder godkjenning av vedtekter av Kredittilsynet. Etter bestemmelsen skal vedtektene og endringer av vedtektene til utstedere av elektroniske penger godkjennes av Kredittilsynet. Krav om godkjenning av vedtektene gjelder også for finansinstitusjoner. Vedtektskontroll gjennom godkjenning er ikke påkrevet av e-pengedirektivet eller bankdirektivet. Et slikt krav anses likevel egnet til å oppfylle relevante krav etter bankdirektivet om å føre kontroll med regulerte foretak, jf. særlig bankdirektivets artikkel 26 om hjemstatens tilsynsmyndighet.

5.2.3 Høringsinstansenes merknader

Den Norske Advokatforening ønsker en presisering av at vilkårene for å nekte tillatelse i høringsutkastet § 3-1 tredje ledd er alternative og ikke kumulative:

«Slik vi oppfatter utkastet er intensjonen at tillatelse kan nektes enten dersom vilkårene i loven ikke er oppfylt, eller dersom ett (eller flere) av vilkårene under punkt 1-7 er oppfylt, m.a.o. at det er alternative vilkår. Ordlyden i første setning - «...ikke er oppfylt og dersom...» - tyder på at vilkårene er kumulative. Vi forslår at ordet «og» i første setning erstattes med «eller», samt at «eller» legges til i slutten av punkt 6, slik: «...denne lovgivningen, eller». På denne måten vil det klargjøres at vilkårene er alternative.»

I samme bestemmelses nr. 3 foreslår Advokatforeningen å bytte ut «administrerende direktør» med «daglig leder» i henhold til aksjelovens § 6-2 og allmennaksjelovens § 6-2.

Kredittilsynet foreslår å tilføye et ytterligere punkt 6 i høringsutkastet § 3-1 annet ledd som angir hva driftsplanen som hovedregel skal inneholde. Kredit-

tilsynet foreslår at driftsplanen skal inneholde en målverdi for hvor mye e-penger som vil være utstedt etter seks måneders drift:

«Etter lovutkastet § 3-1 skal søknad om tillatelse til å drive e-pengevirksomhet være vedlagt en driftsplan. Det er i bestemmelsen angitt nærmere av hva driftsplanen skal inneholde. E-pengedirektivet artikkel 4 nr. 3 om krav til ansvarlig kapital for nystartede e-pengeinstitusjoner, forutsetter at foretaket før virksomheten starter angir et mål for hvor mye e-penger som vil være utstedt etter seks måneders drift. Etter bestemmelsen skal «Målverdien etter seks måneder av institusjonens finansielle gjeld knyttet til utestående elektroniske penger [...] framgå av dens forretningsplan med forbehold for eventuelle endringer etter krav fra vedkommende myndigheter». Det høyeste av denne målverdien og den aktuelle verdien skal være beregningsgrunnlaget for ansvarlig kapital i nystartede e-pengeinstitusjoner. Etter lovutkastet § 5-1 annet ledd fastsetter departementet forskrift om oppfyllelse av solvenskravet for foretak som ennå ikke har vært i drift i seks måneder.

Kredittilsynet anser at det vil være hensiktsmessig å fastsette at en målverdi som nevnt skal angis i driftsplanen som skal legges ved søknad om tillatelse, for eksempel i et nytt nr. 6 i lovutkastet § 3-1 annet ledd.»

ErgoXchange AS mener det ikke bør lovreguleres en øvre beløpsgrense for utstedte elektroniske penger, og uttaler i den forbindelse:

«ErgoXchange er enig i at det ikke er hensiktsmessig eller ønskelig å lovregulere en øvre beløpsgrense for utstedt verdi. Elektroniske penger vil normalt aldri være rentebærende og det vil derfor ikke være mange som plasserer større beløp i elektroniske penger. Videre er det slik at elektroniske penger i det alt vesentlige vil bli benyttet innen «low value» - handel og behovet for å kjøpe større beløp elektroniske penger er derfor sjelden tilstede. Likevel finnes det situasjoner der en absolutt øvre grense kan virke forstyrrende på det som kan regnes som ordinær bruk av betalingsinstrumentet.»

Institutt for rettsinformatikk slutter seg også til forslaget i høringsutkastet om ikke å fastsette en øvre beløpsgrense for utstedte e-penger i lovteksten. En slik grense må etter Instituttets mening fastsettes etter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle, og det uttales bl.a.:

«Dette må vurderes konkret av den korrekte myndighet i forhold til de planer den enkelte utsteder har, de sikkerhetssystem som benyttes og også innløsningsrett. Skulle departementet velge å sette en grense for dette, bes det om at den settes betydelig høyere enn den foreslåtte danske sum.»

Finansnæringens Hovedorganisasjon og *Sparebankforeningen* stiller seg kritisk til om et vilkår om beløpsgrense vil få en ønsket effekt. En slik grense vil bare ha betydning for den enkelte enhet utstedte elektroniske penger. Så lenge det ikke finnes begrensninger i forhold til hvor mange enheter e-penger som kan utstedes til en og samme person, vil en slik beløpsgrense lett kunne omgås. I denne forbindelse etterlyser Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen formålet med en slik beløpsbegrensning overhodet.

Forbrukerrådet anfører at de beløpsgrenser som foreslås praktisert etter høringsutkastet bør være strenge, ut i fra hensynet til forbruker.

Flere høringsinstanser har merknader til høringsutkastet § 3-1 tredje ledd nr. 2 som bestemmer at tillatelse skal nektes dersom «det ikke er minst to personer som faktisk bestemmer hovedlinjene for virksomheten». *Nærings- og handelsdepartementet* ber om at det klargjøres om bestemmelsen her sikter til antall personer i styret eller antall eiere. *Institutt for rettsinformatikk* stiller i forbindelse med dette vilkåret spørsmål om bestemmelsen må forstås dithen at tillatelse nektes i tilfeller hvor det enten er en majoritetseier eller direktør som er eneansvarlig for driften.

Den norske Revisorforening har flere merknader til den foreslåtte § 3-1:

«§ 3-1 annet ledd

Bestemmelsen oppgir at søknad om tillatelse skal inneholde opplysninger om alle personer og foretak som har eller vil få en betydelig eierandel i foretaket. I § 2-1 bestemmes at selskapsformen enten må være aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Oppstart av et allmennaksjeselskap kan innebære at man henvender seg til en ubestemt krets personer for å hente kapital til selskapet. Det kan også gjøres ved senere kapitalforhøyelser i selskapet. I § 4-1 er det bestemmelser om at eiere som erverver betydelige eierandeler i elektroniske pengeutstedere skal godkjennes på forhånd.

Bestemmelsene i § 3-1, andre ledd og § 4-1 innebærer derfor at det blir vanskeligere å starte et selskap som skal drive som utsteder av elektroniske penger som et allmennaksjeselskap i forhold til allmennaksjeselskaper som ikke skal være elektroniske pengeutstedere. Vi ber om at hensiktsmessigheten med dette vurderes.

§ 3-1 annet ledd nr 4

Det oppgis i bestemmelsen at driftsplanen skal inneholde blant annet finansieringsanalyse. Begrepet finansieringsanalyse i regnskapsloven av 13. mai 1977 ble byttet ut med begrepet kontantstrømoppstilling i regnskapsloven av 17. juli 1998. Dersom det menes kontantstrømoppstilling slik dette omtales i regnskapsloven 1998 § 3-2 første ledd er vi av den oppfatning at dette ordet bør anvendes i teksten.

§ 3-1 tredje ledd nr 1

Ordlyden i nr 1 kan leses som om utenlandske filialer og datterselskaper med utenlandske eiere skal nektes å drive som utstedere av elektroniske penger i Norge. Dette kan synes å være i strid med § 3-4 første og annet ledd hvor nettopp dette tillates. Ordlyden bør endres slik at loven henger bedre sammen.

§ 3-1 tredje ledd nr 3

Første og tredje strekpunkt i nr 3 samt nr 4, 5 og 6 inneholder skjønnspregede vilkår for å nekte tillatelse. Skjønnspregede vilkår er i praksis vanskelig og anvende. Det oppfordres til å gjøre vilkårene mer nøyaktige. Subsidiært kan det lages retningslinjer for hvordan vilkårene skal tolkes.»

Den Norske Advokatforening er den eneste høringsinstansen som har merknader til høringsutkastet § 3-2. Advokatforeningen ber om at det presiseres at det er vedtektene til utstedere av elektroniske penger som skal godkjennes av Kredittilsynet.

5.2.4 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag om å gjennomføre bankdirektivets regler om tillatelse i lovtekst. Departementet er enig med Kredittilsynet i at kompetansen etter bestemmelsen legges til departementet. Depar-

tementet er videre enig i den vurderingen Kredittilsynet gir uttrykk for når det gjelder at det skal kunne settes vilkår for tillatelsen om at det ikke kan utstedes elektroniske penger med en verdi som overstiger et beløp fastsatt i tillatelsen. Etter departementets syn er det imidlertid tilstrekkelig at departementet har adgang til å sette et slikt vilkår. Det bør ikke være en rettslig plikt til å gjøre dette. En slik grense må etter departementets mening fastsettes ut fra en konkret vurdering i det enkelte tilfelle. Etter departementets vurdering bør det være adgang til å fastsette en beløpsgrense både for hver enhet e-penger og en samlet beløpsgrense for e-pengeforetakets utstedte e-penger. Når det gjelder Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningens kommentarer vedrørende dette punktet, viser departementet til den vurdering det er gitt uttrykk for under punkt 4.1.4. For øvrig vil departementet kunne fastsette vilkår i samsvar med alminnelige regler.

Departementet foreslår at «administrerende direktør» byttes ut med «daglig leder», i tråd med aksjeloven og allmennaksjelovens terminologi og Den Norske Advokatforeningens høringsuttalelse, se lovforslagets § 2-1 tredje ledd nr. 3. Videre foreslår departementet at det tas inn nytt nr. 6 i annet ledd, i samsvar med forslaget Kredittilsynet kom med i sin høringsuttalelse. Samtidig foreslår departementet at «finansieringsanalyse» i annet ledd nr. 4 erstattes med «kontantstrømpoppstilling», tilsvarende regnskapsloven og høringsuttalelsen fra Revisorforeningen.

Advokatforeningen mener det ikke fremgår klart at vilkårene for å nekte tillatelse etter tredje ledd er alternative. Etter departementets mening går det frem av sammenhengen i bestemmelsen at vilkårene skal anses for å være alternative, men anser at lovteksten bør presiseres ytterligere på dette punkt. Departementet foreslår å erstatte «og» i første punktum med «eller», samt å føye til «eller» etter nr. 6.

Etter høringsutkastet tredje ledd nr. 1, skal tillatelse nektes dersom selskapet ikke har hovedkontor her i riket. Dette er etter Revisorforeningens mening ikke i samsvar med høringsutkastets bestemmelser om utenlandske e-pengeforetaks adgang til å starte og drive virksomhet her i riket, jf. høringsutkastet til § 3-3 og § 3-4. Departementet kan ikke se at forholdet mellom vilkårene for å nekte tillatelse og disse bestemmelsene er problematisk. Utkastet § 3-3 og § 3-4 (lovforslaget § 2-3 og § 2-4) representerer lovfestede unntak fra hovedregelen i utkastet § 3-1 (lovforslaget § 2-1). Utenlandske e-pengeforetak bygger dermed sin rett til å drive virksomhet i Norge på disse bestemmelsene. Det er etter departementets mening ikke behov for å gjøre endringer i høringsutkastet på dette punktet.

Hva angår plikten til å opplyse om personer og foretak som har eller vil få en betydelig eierandel i e-pengeforetaket, ivaretar dette etter departementets vurdering hensynet til en forsvarlig kontroll med denne typen virksomhet.

Flere høringsinstanser har stilt spørsmål ved hva som menes med høringsutkastet § 3-1 tredje ledd nr. 2 om at tillatelse skal nektes dersom det ikke er «minst to personer som faktisk bestemmer hovedlinjene for virksomheten». Etter departementets mening må et slikt krav innebære at det bare kan gis tillatelse dersom det er minst to personer som sammen fatter større beslutninger om foretakets drift. Vilkåret kan ikke oppfattes dithen at den daglige driften må ledes av to personer. Departementet viser til at bestemmelsen

gjennomfører bankdirektivets tilsvarende bestemmelse i artikkel 6 nr. 1, jf. lovforslaget § 2-1 tredje ledd nr. 2.

Departementet slutter seg også til Kredittilsynets forslag om å lovregulere et krav om at e-pengeforetaks vedtekter og endringer i disse skal godkjennes av Kredittilsynet. Departementet slutter seg til den vurdering som er foretatt av Kredittilsynet. Advokatforeningen mener imidlertid at det bør presiseres i loven at dette gjelder vedtektene til e-pengeforetak. Departementet mener at dette følger av loven. Loven får etter lovforslaget § 1-1 anvendelse på e-pengeforetak. Andre som har rett til å utstede elektroniske penger, altså banker og andre kredittinstitusjoner, omfattes ikke av lovens bestemmelser.

5.3 Tilbakekall av tillatelse

5.3.1 EØS-rett

Bankdirektivet har i artikkel 14 regler om tilbakekall av tillatelse. Artikkel 14 bestemmer at tillatelsen bare kan trekkes tilbake i de tilfellene som er listet opp i bestemmelsen. Etter artikkel 14 nr. 2 skal tilbakekallelsen begrunnes og meddeles de berørte parter. I tillegg skal det meldes fra til Kommisjonen om tilbakekallelsen.

Tillatelsen kan etter direktivet tilbakekalles dersom institusjonen innen tolv måneder ikke gjør bruk av tillatelsen, eller gir uttrykkelig avkall på den, samt dersom institusjonen ikke lenger oppfyller vilkårene som ble stilt for tillatelsen. Det samme gjelder dersom institusjonen i mer enn seks måneder har opphørt å utøve sin virksomhet. I disse tilfellene kan dessuten medlemsstatene fastsette at tillatelsen bortfaller automatisk, slik at en tilbakekallelse ikke er nødvendig. Videre gis det etter direktivet adgang til å tilbakekalle tillatelsen dersom denne opprinnelig er skaffet ved hjelp av uriktige erklæringer eller andre uregelmessigheter. Dersom institusjonen ikke lenger har tilstrekkelig kapital, eller ikke lenger garanterer å oppfylle sine forpliktelser overfor kreditorene sine, kan tillatelsen tilbakekalles. I sistnevnte tilfelle skal det særlig legges vekt på om institusjonen ikke kan gi sikkerhet for de midlene institusjonen er betrodd. Det vises til redegjørelsen under 4.1.4 om forholdet mellom de ulike partene og virkningene av en eventuell konkurs hos utsteder. Til slutt åpner direktivet for at nasjonal lovgivning kan oppstille andre vilkår for at tillatelsen tilbakekalles enn de som fremgår av direktivet.

5.3.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår regler om tilbakekall av tillatelse i høringsutkastets § 7-1, som dermed gjennomfører bankdirektivets artikkel 14. Etter første ledd fastsettes det at Kredittilsynet har en skjønsmessig adgang til å tilbakekalle tillatelsen, jf. ordet «kan» i bestemmelsen. I bestemmelsens andre ledd skal Kredittilsynet kalle tilbake tillatelsen dersom vilkårene her er oppfylt. Myndigheten er altså i begge tilfeller lagt til Kredittilsynet.

Første ledd inneholder i grove trekk de samme vilkår som følger av bankdirektivets artikkel 14. Bl.a. kan Kredittilsynet kalle tilbake tillatelsen dersom denne ikke er tatt i bruk innen tolv måneder, foretaket ikke har drevet virksomhet med å utstede e-penger i en periode på mer enn seks måneder, eller vilkårene i § 3-1 eller vilkårene i tillatelsen ikke lenger er oppfylt. I tillegg kan

tillatelsen kalles tilbake dersom foretaket bryter bestemmelser gitt i lov om utstedere av elektroniske penger eller bestemmelser gitt i medhold av denne loven. Det er et vilkår at overtredelsen er grov eller skjer gjentatte ganger.

Etter annet ledd skal tillatelsen kalles tilbake dersom solvenskravet i § 5-1 ikke er oppfylt eller kapitalsituasjonen ikke er brakt i samsvar med solvenskravet innen en frist fastsatt av Kredittilsynet.

Etter høringsutkastet § 7-2 skal virksomheten avvikles straks, når tillatelsen til utsteder er kalt tilbake. Slik avvikling skal foretas etter bestemmelsene i § 8-2, som er omtalt i punkt 5.4 nedenfor.

5.3.3 Høringsinstansenes merknader

Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til dette punktet.

5.3.4 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag. Bestemmelsene gjennomfører Norges direktivforpliktelser, samtidig som man utnytter de muligheter bankdirektivet oppstiller til å gi utfyllende nasjonale regler. Departementet anser solvenskravet i lovforslaget § 4-1 for viktig i forhold til å sikre at e-pengeforetak er solide, stabile og kan oppfylle sine løpende forpliktelser. Dette hensynet er såpass viktig at brudd med dette kravet, bør føre til at tillatelsen skal trekkes tilbake. Departementet er derfor enig i den regel som er foreslått på dette punkt, jf. lovforslaget § 6-1 annet ledd.

5.4 Overdragelse og avvikling

5.4.1 EØS-rett

Verken bankdirektivet eller e-pengedirektivet inneholder regler om overdragelse og avvikling av e-pengeforetak.

5.4.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet har foreslått regler om overdragelse og avvikling av e-pengeforetak i høringsutkastets kapittel 8. Forslaget bygger i stor grad på tilsvarende bestemmelser i den danske loven om utstedere av elektroniske penger. Bestemmelsene har ulik ordlyd, men innholdet er i det vesentlige det samme.

Etter høringsutkastet § 8-1 kreves det tillatelse fra departementet for å fusjonere eller overta virksomheten til utstedere av elektroniske penger. Bestemmelsen skal sikre at de hensyn som begrunner tillatelse blir ivarettatt etter overtagelsen, og at det foretak som overtar virksomheten har soliditetsmessig evne til dette. Bestemmelsen gjelder bare tillatelse for banker, andre kredittinstitusjoner og utstedere av elektroniske penger, fordi andre etter høringsutkastet § 1-3 ikke har anledning til å utstede elektroniske penger.

For avvikling skal § 8-2 gjelde. Dersom avviklingen skjer etter reglene i konkursloven og dekningsloven eller ved overdragelse etter § 8-1, skal utsteder gi melding til Kredittilsynet før slik avvikling skjer. Det samme gjelder dersom avvikling finner sted etter beslutning i generalforsamlingen som går ut på å oppløse selskapet. For avvikling som skjer på annen måte, stilles det krav om at avviklingens form, innhold og gjennomføring skal godkjennes av

Kredittilsynet. Bestemmelsen skal sikre kontroll med at avvikling skjer på en ryddig og forsvarlig måte, og at det blir tatt tilstrekkelig hensyn til brukere av elektroniske penger.

I selskap som er under avvikling, kan det ikke startes ny virksomhet før avviklingen er avsluttet.

5.4.3 Høringsinstansenes merknader

Ingen høringsinstanser har hatt merknader til dette punktet.

5.4.4 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag, og viser til den vurdering Kredittilsynet har foretatt i sine merknader til utkastet § 8-1 og § 8-2. Departementet presiserer at tillatelse til å overta virksomheten til e-pengeforetak kun kan gis e-pengeforetak, banker eller andre kredittinstitusjoner. Dette følger av at det bare er slike foretak som har adgang til å drive virksomhet som består i å utstede e-penger. Departementet legger også særlig vekt på at bestemmelsene ivaretar hensynet til brukere av e-penger.

5.5 Eierforhold

5.5.1 EØS-rett

Bankdirektivet har regler om meldeplikt ved erverv av kvalifisert eierandel i en kredittinstitusjon i artikkel 16. Bestemmelsen får gjennom e-pengedirektivet artikkel 2 nr. 1 anvendelse på e-pengeforetak.

Etter bankdirektivet oppstår det meldeplikt for fysiske eller juridiske personer som har til hensikt direkte eller indirekte å erverve eller øke en kvalifisert eierandel i en kredittinstitusjon. Det samme gjelder ved avhendelse eller reduksjon av kvalifisert eierandel. Ved økning og reduksjon av eierandeler oppstår meldeplikt kun dersom stemmene eller kapitalen i kredittinstitusjonen vil passere 20%, 33% eller 50%. På samme måte inntreer meldeplikt dersom kredittinstitusjonen blir datterselskap av erververen.

Artikkel 16 i bankdirektivet har i nr. 5 regler om at vedkommende myndigheter kan treffe passende tiltak overfor personer som kan tenkes å være til skade for en sunn og forsvarlig forvaltning av kredittinstitusjonen. Lignende tiltak skal anvendes overfor personer som ikke overholder meldeplikten etter bestemmelsen.

5.5.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet har i høringsutkastet foreslått regler i § 4-1 som gjennomfører EØS-reglene om meldeplikt. I utkastet § 4-2 har Kredittilsynet foreslått at Kredittilsynet kan gi pålegg om at stemmerettighetene knyttet til aksjene ikke kan utøves, dersom meldeplikten ikke er overholdt, eller aksjeeier med betydelig eierandel ikke anses skikket til å sikre en god og fornuftig forvaltning av foretaket.

5.5.3 Høringsinstansenes merknader

Ingen høringsinstanser har hatt merknader til dette punktet.

5.5.4 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag.

Et særlig spørsmål er knyttet til om rettigheter til aksjer skal regnes med ved beregningen av en persons eierandel. Dette er nærmere vurdert i NOU 2002: 3 «Eierbegrensning og eierkontroll». Her er det lagt til grunn at begrepet «kvalifisert eierandel» i bankdirektivet i tillegg til eierandeler som personen eier, også omfatter rettigheter i aksjer. Departementet vil vurdere nærmere ved oppfølgingen av NOU 2002: 3, om reglene som foreslås i utredningen skal gjelde for e-pengeforetak.

5.6 Utenlandske e-pengeforetak

5.6.1 EØS-rett

Bankdirektivet har regler for gjensidig anerkjennelse av tillatelser og tilsyn med kredittinstitusjoner innen EU. Gjennom EØS-avtalen er dette utvidet til hele EØS-området. Dette gjør det mulig å gi en felles tillatelse som er anerkjent i hele EØS-området. Reglene om slike tillatelser og tilsyn finnes i direktivets artikkel 18 til 21. Etter e-pengedirektivet artikkel 2 nr. 2 annet punktum gjelder ordningen med gjensidig anerkjennelse etter bankdirektivet ikke andre deler av e-pengeinstitusjonenes virksomhet enn utstedelse av elektroniske penger.

5.6.2 Kredittilsynets forslag

Bestemmelser om utenlandske e-pengeforetak foreslås i høringsutkastet § 3-3 og § 3-4.

Høringsutkastet § 3-3 fastsetter regler om adgangen for utstedere av elektroniske penger etablert i andre EØS-stater til å drive virksomhet i Norge gjennom filial eller grensekryssende tjenesteyting etter ordningen om gjensidig anerkjennelse.

Utøvelse av virksomhet gjennom filial er etter bestemmelsens fjerde ledd virksomhet som utøves gjennom et forretningssted her i riket som er etablert av utsteder som har hovedsete utenfor riket. Forretningsstedet må helt eller delvis utføre forretninger som inngår i foretakets virksomhet. Dersom et foretak har flere forretningssteder her i riket, skal disse regnes som en filial. Denne bestemmelsen gjennomfører e-pengedirektivet artikkel 2 som gir bankdirektivet artikkel 18 til 21 anvendelse på utstedere av elektroniske penger. En utenlandsk utsteder av elektroniske penger kan starte virksomhet i Norge, dersom utstederen har tillatelse til å drive slik virksomhet i en annen EØS-stat. Virksomheten kan bare bestå i utstedelse av elektroniske penger gjennom en filial.

Høringsutkastets femte ledd gir utenlandsk utsteder med tillatelse i annen EØS-stat adgang til å drive grensekryssende tjenesteyting. Grensekryssende tjenesteyting vil si å yte tjenester her i riket fra et etablert forretningssted i en annen EØS-stat.

Etter sjettede ledd i bestemmelsen kan imidlertid Kredittilsynet gi tillatelse til å yte annen virksomhet her i riket i samsvar med virksomhetsbegrensningen i høringsutkastet § 1-4. Det er en forutsetning at foretaket har tillatelse til å drive annen virksomhet enn utstedelse av elektroniske penger i hjemlandet.

Virksomhet som består i å utstede elektroniske penger kan startes opp to måneder etter at Kredittilsynet har mottatt de opplysninger fra tilsynsmyndighetene i utstederens hjemland som er listet opp i første ledd nr. 1 til 5. Disse opplysningene består i virksomhetsplan som inneholder opplysninger om filialens oppbygning, erklæring om at utstederen har tillatelse i hjemlandet og er omfattet av ordningen for gjensidig anerkjennelse (unntaksforetak er unntatt), filialens adresse, navn på de som er ansvarlige for filialens ledelse og størrelsen på den ansvarlige kapitalen og hvordan solvenskravet i § 5-1 er oppfylt. Dersom det finner sted endringer i disse forholdene, med unntak av filialens adresse, følger det av tredje ledd at dette skal meldes tilsynsmyndigheten i hjemlandet og til Kredittilsynet. Endringene kan ikke iverksettes før det er gått en måned etter at slik melding er sendt. Etter at Kredittilsynet har mottatt opplysningene som kreves etter første ledd, men før det er gått to måneder, kan Kredittilsynet fastsette at filialen ikke kan utstede elektroniske penger som overstiger et visst beløp. Dersom Kredittilsynet velger å sette et slikt vilkår for utøvelse av virksomheten, skal det etter bestemmelsen tas hensyn til tilsvarende begrensninger som utstederen eventuelt er underlagt i hjemlandet (det land hvor tillatelsen er gitt). Bestemmelsen skal praktiseres i samsvar med den tilsvarende bestemmelsen for nasjonale e-pengeforetak etter høringsutkastet § 3-1 første ledd annet punktum.

Virksomhet til utenlandsk utsteder av elektroniske penger som ikke har tillatelse som er gjenstand for gjensidig anerkjennelse etter bankdirektivets artikkel 18 til 21 og § 3-3 i høringsutkastet, er foreslått regulert i høringsutkastet § 3-4. Bestemmelsen regulerer utenlandsk e-pengeforetaks adgang til å drive virksomhet som består i utstedelse av elektroniske penger gjennom datterselskap (første ledd) eller filial (annet ledd).

Dersom utenlandsk utsteder av elektroniske penger skal drive virksomhet gjennom datterselskap her i riket, må datterselskapet etter bestemmelsens første ledd ha tillatelse etter høringsutkastet § 3-1. Et erverv av et slikt datterselskap må godkjennes etter reglene om eierforhold i kapittel 4.

Bestemmelsens annet ledd åpner for at utenlandsk e-pengeforetak kan få tillatelse til å drive virksomhet i Norge gjennom filial. Slik tillatelse kan gis av departementet. For tillatelse etter denne bestemmelsen gjelder den foreslåtte § 3-1 første ledd annet punktum (som vilkår for tillatelsen kan det fastsettes at det ikke kan utstedes elektroniske penger med en verdi som overstiger et nærmere angitt beløp), annet (regler om hva søknad om tillatelse skal inneholde), tredje (vilkår for å nekte tillatelse) og fjerde ledd (frist for å avgjøre søknad om tillatelse). I tillegg gjelder at det kun kan gis tillatelse til utenlandske e-pengeforetak som har en tilsvarende tillatelse i hjemlandet sitt, og samtidig er underlagt betryggende tilsyn der. Tillatelsen er videre begrenset til å gjelde virksomhet som består i å utstede elektroniske penger. Tillatelsen kan særskilt utvides til å gjelde også annen virksomhet i overensstemmelse med § 1-4. Slik særskilt tillatelse gis av departementet. Departementet kan sette vilkår for tillatelsen.

5.6.3 Høringsinstansenes merknader

Den norske Revisorforening mener høringsutkastets bestemmelser om utenlandske utstedere i § 3-3 virker diskriminerende overfor norske foretak. Revisorforeningen uttaler i den forbindelse:

«Utenlandske utstedere av elektroniske penger som ønsker å drive i Norge må søke Kredittilsynet om tillatelse og oppgi visse opplysninger. Det synes merkelig at opplysningskravet er mindre enn for norske foretak som ønsker å etablere tilsvarende virksomhet. Opplysningskravet bør samordnes med § 3-1.

§ 3-3 Utenlandske utstedere av elektroniske penger som ønsker å drive i Norge har rett til å få svar på sin søknad etter to måneder. Norske foretak som ønsker å etablere tilsvarende virksomhet kan risikere å vente i 6 måneder i henhold til § 3-1 fjerde ledd. Dette virker diskriminerende i forhold til norske foretak. Fristene bør samordnes.»

Revisorforeningen tar opp forholdet mellom utenlandske utstederes adgang til å starte virksomhet her i riket gjennom filial. Revisorforeningen påpeker at filialer i selskapsrettslig forstand ikke anses for å være aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Da høringsutkastet § 2-1 inneholder regler om at utstedere av elektroniske penger må organiseres som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, passer dette etter foreningens mening dårlig sammen med høringsutkastets § 3-4 annet ledd. Revisorforeningen foreslår at det tas inn en henvisning til § 3-4 i den foreslått § 2-1, eller at det fremgår eksplisitt at filialer omfattes av § 2-1.

5.6.4 Departementets vurdering

Kredittilsynets forslag til regulering av utenlandske foretak bygger i hovedsak på e-pengedirektivets regler om filialetablering og grensekryssende virksomhet. Direktivets regler på dette punkt bygger igjen på tilsvarende regler som gjelder for banker, forsikringsselskaper, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond. Direktivet innebærer at et utenlandsk selskap kan etablere seg i Norge gjennom en filial (basert på EØS-reglene om fri etableringsrett) eller ved grensekryssende virksomhet (basert på EØS-reglene om grensekryssende tjenesteyting). Slike foretak må ikke ha tillatelse fra norske myndigheter, siden de forutsetningsvis har en tilsvarende tillatelse fra sine hjemlandsmyndigheter. I tillegg kan slike foretak etablere seg i Norge ved oppstart av et datterforetak i Norge. En slik adgang krever etter departementets syn ingen særskilt regulering. Datterforetaket vil i så fall måtte oppfylle norske regler fullt ut. Kredittilsynet har foreslått en særskilt regel for utenlandske foretaks erverv av et norsk e-pengeforetak, jf. utkastet § 3-4 første ledd. Departementet kan ikke se behovet for en slik regel. Slikt erverv vil på vanlig måte reguleres av reglene om erverv av betydelige eierandeler.

Departementet slutter seg for øvrig til Kredittilsynets forslag, da forslaget gjennomfører direktivets bestemmelser. Det bemerkes i den anledning at Revisorforeningens merknader synes å bygge på en misforståelse av reglene om gjensidig anerkjennelse. Norske foretak med tillatelse fra norske myndigheter får også rett til å drive virksomhet i utlandet to måneder etter at melding er sendt fra Kredittilsynet til vedkommende tilsynsmyndighet.

På enkelte punkter foreslår Kredittilsynet regler som ikke bygger på direktivet, og som Norge ikke er forpliktet etter EØS-avtalen til å gjennomføre. Dette gjelder særlig reglene for foretak etablert utenfor EØS-området. Depar-

tementet slutter seg til Kredittilsynets forslag, men foreslår enkelte presiseringer i ordlyden. Det synes hensiktsmessig å tillate at også slike foretak gis anledning til å drive virksomhet i Norge gjennom filial. Foretaket må imidlertid ha norsk konsesjon, siden det ikke er etablert et system for gjensidig anerkjennelse utenfor EØS-området.

Departementet er for øvrig ikke enig med Revisorforeningen i spørsmålet om det bør lovreguleres at filialer av utenlandske utstedere skal likestilles med aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper. Det fremgår av lovens system at slike utenlandske foretak kan gis tillatelse i Norge (der tillatelse er påkrevet), uten at foretaket må etablere seg med datterselskap organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.

Departementet slutter seg for øvrig til Kredittilsynets forslag.

5.7 Overgangsregler

5.7.1 EØS-rett

E-pengedirektivet har i artikkel 9 overgangsregler for utstedere av elektroniske penger som har startet og driver lovlig virksomhet før direktivet er trådt i kraft. E-pengeinstitusjoner som omfattes av overgangsreglene skal etter direktivet anses for å ha tillatelse.

E-pengeinstitusjoner som er omfattet av overgangsreglene, skal legge frem de opplysninger som er nødvendige for at myndighetene skal kunne vurdere om institusjonen oppfyller direktivets krav, om det må settes i verk tiltak for å sikre at kravene overholdes eller om tillatelsen skal trekkes tilbake. Fristen for å legge frem disse opplysningene er seks måneder fra den dato hvor de nasjonale gjennomføringsreglene trådte i kraft. Direktivet bestemmer at fristen i alle tilfeller skal regnes fra 27. april 2002 som er gjennomføringsfristen etter direktivet. Dersom e-pengeinstitusjonen ikke oppfyller kravene innen seks måneder regnet fra denne datoen, skal tillatelsen trekkes tilbake.

5.7.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår overgangsregler for utstedere av elektroniske penger som lovlig driver virksomhet før loven trer i kraft i samsvar med e-pengedirektivet artikkel 9. Forslaget er tatt inn i høringsutkastet § 12-2.

Utstedere som omfattes har etter bestemmelsens annet ledd en frist på to måneder etter lovens ikrafttredelse til å legge frem en plan for Kredittilsynet. Planen skal angi hvordan foretaket innen seks måneder etter lovens ikrafttredelse enten skal oppfylle lovens krav eller avvikle virksomheten. Kredittilsynet har krav på at foretaket legger frem alle de opplysninger som er nødvendige for Kredittilsynets vurdering av om foretaket oppfyller kravene i loven.

5.7.3 Høringsinstansenes merknader

ErgoXchange mener høringsutkastets § 12-2 ikke gir klare nok kriterier for hvilke eksisterende utstedere som omfattes av bestemmelsen, og uttaler i den forbindelse:

«§ 12-2, annet ledd oppfattes som noe uklar mht. hva som kreves av eksisterende utstedere etter ikrafttredelse av loven. Lovforslaget kan

oppfattes som om det er opp til den enkelte selv å avgjøre om virksomheten tilfredsstillende lovens krav. Som kjent er det allerede flere selskaper som er kommet godt i gang med operativ virksomhet og det vil etter vår oppfatning være uheldig om det ikke gjennomføres en minimumskontroll av alle selskapene snarest mulig etter lovens ikrafttredelse. Slik lovforslaget nå er formulert kan det være en risiko for forskjellsbehandling av virksomheter som er etablert før lovens ikrafttredelse.

Det foreslås derfor at § 12-2 annet ledd endres slik at alle eksisterende utstedere av elektroniske penger gis en frist på 2 måneder til å fremlegge tilsvarende dokumentasjon som foreskrives etter § 3-1, annet ledd. De selskaper som på vesentlige punkter avviker fra lovens krav bør dessuten pålegges en plikt til umiddelbart å søke tillatelse etter § 3-1.

Oversittelse av frister under denne bestemmelse bør under enhver omstendighet føre til krav om å søke om tillatelse ordinært etter § 3-1.»

5.7.4 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag til overgangsregler. Etter departementets mening, er det naturlig at de eksisterende foretak gis en frist til å omstille seg til den nye lovgivningen.

Departementet er ikke enig i ErgoXchanges synspunkter vedrørende utkastet § 12-2 annet ledd om at bestemmelsen i for stor grad overlater til e-pengeforetakene selv å avgjøre hvorvidt de oppfyller lovens krav. Departementet påpeker at bestemmelsen (i lovforslaget § 9-2) gir regler om at Kredittilsynet skal avgjøre dette spørsmålet. Kredittilsynet har krav på alle de opplysninger som er nødvendige, for å ta stilling til dette. Alle eksisterende foretak som driver virksomhet som utsteder elektroniske penger, er etter bestemmelsen pålagt å sende inn slike opplysninger. Dersom foretaket ikke oppfyller lovens krav eller har avvirket virksomheten innen den lovbestemte fristen, omfattes ikke foretaket av overgangsreglene lenger. Da vil lovens regler gjelde fullt ut, og de eksisterende rettigheter vil bortfalle. Departementet kan etter dette ikke se at det er behov for strengere og mer utfyllende regler på dette området.

6 Virksomhetsregler

6.1 Kapitalkrav

6.1.1 EØS-rett

E-pengedirektivet oppstiller krav til startkapital, ansvarlig kapital og egenkapital i artikkel 4 og 5.

Etter artikkel 4 nr. 1 skal e-pengeinstitusjoner ha en startkapital på minst 1 million euro. Startkapital skal forstås slik det er definert i bankdirektivets artikkel 34 nr. 2 punkt 1) og 2).

Den løpende ansvarlige kapitalen til en e-pengeinstitusjon er regulert i artikkel 4 nr. 2 og 3. Den ansvarlige kapitalen angis i en prosentandel av de utstedte elektroniske penger. Avhengig av hvilket av de følgende beløp som blir høyest, skal den ansvarlige kapitalen være lik eller større enn to prosent av enten den aktuelle verdi av e-pengeinstitusjonens finansielle gjeld knyttet til utestående elektroniske penger, eller gjennomsnittsverdien av denne for de siste seks måneder. For e-pengeinstitusjoner som ikke har vært i drift i seks måneder, legges i stedet for gjennomsnittsverdien for de siste seks måneder av institusjonens finansielle gjeld knyttet til utestående elektroniske penger, målverdien etter seks måneder til grunn.

E-pengeinstitusjoner er etter direktivets artikkel 5 pålagt å investere et visst beløp. Dette beløpet skal minst tilsvare den finansielle gjelden knyttet til utestående elektroniske penger. Beløpet må for øvrig investeres i tråd med de investeringsbegrensninger som følger av samme bestemmelse. (Omtalt nedenfor under punkt 6.6).

6.1.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår å regulere krav til aksjekapital og solvens for utstedere av elektroniske penger i høringsutkastet. Bestemmelsene skal blant annet sikre at e-pengeforetak har en minimumskapital til å dekke de utestående krav fra innehaverne av e-penger og brukerstedene. Høringsutkastets § 2-2 regulerer kravene til aksjekapital. Aksjekapitalen i norske kroner skal minst tilsvare 1 million euro. Aksjekapitalen skal etter bestemmelsen være fullt innbetalt før virksomheten startes. Bestemmelsen tar sikte på å gjennomføre e-pengedirektivet artikkel 4 nr. 1.

I høringsutkastet kapittel 5 er det foreslått regler om solvens. Høringsutkastets § 5-1 første ledd gjennomfører e-pengedirektivets artikkel 4 nr. 2. Regler om ansvarlig kapital for e-pengeforetak som ikke har vært i drift i seks måneder foreslås gitt i forskrift, jf. bestemmelsens annet ledd. Forskriftsmyndigheten er lagt til departementet. Annet ledd gjennomfører således artikkel 4 nr. 3.

Tilsvarende e-pengedirektivets artikkel 5 er det foreslått regler om investering og investeringsbegrensninger i høringsutkastet § 6-1. Utstedere av elektroniske penger er etter bestemmelsen pålagt å ha investeringer for et

beløp minst tilsvarende den finansielle gjelden knyttet til utestående elektroniske penger.

6.1.3 Høringsinstansenes merknader

Mens direktivet har regler om «startkapital», er det i Kredittilsynets utkast foreslått regler om krav til «aksjekapital. Etter *Kredittilsynets* oppfatning bør ikke dette stenge for at kravet til startkapital kan oppfylles med overkursfond:

«I høringsnotatet er det i samsvar med kravet i den danske loven, foreslått et krav om at e-pengeutstedere skal ha minst 1 million euro i aksjekapital. Etter direktivet artikkel 4 nr. 1 skal en e-pengeinstitusjon ha en «startkapital» på minst 1 million euro. Kredittilsynet har etter en fornyet vurdering kommet til at kravet om startkapital også bør kunne oppfylles ved overkursfond.»

NetCom peker på at forskjellen på startkapital og aksjekapital betyr at det stilles strengere krav til utstederne enn det som følger av direktivet. Denne forskjellen i ordlyden kan etter *NetComs* mening påvirke hvor mange som ønsker å være utsteder av e-penger som omfattes av ordningen med gjensidig anerkjennelse.

Norges Bank fremhever viktigheten av at likviditeten hos e-pengeforetak sikres, gjennom regler om investering av beløp som minst svarer til den finansielle gjelden knyttet til utestående e-penger:

«Likviditet er viktig siden utsteder ikke har kontroll over når e-pengene brukes og mottaker må honoreres og når e-penger eventuelt innløses. Lovutkastet setter også opp soliditetsregler gjennom krav til minstekapital. Kjernekapital bør danne hovedbasen i soliditetsvernet.»

6.1.4 Departementets vurdering

Departementet forslår at bestemmelsen om aksjekapital i høringsutkastet § 2-2 erstattes med en bestemmelse om startkapital tilsvarende e-pengedirektivets bestemmelse. Departementet foreslår i tråd med dette at e-pengeforetak skal ha en startkapital i norske kroner som minst tilsvarende 1 million euro. Det tas inn et punkt i bestemmelsen som fastsetter at startkapital skal bestå av egenkapital. Dette omfatter aksjekapital og annen opptjent kapital. Ansvarlig lånekapital skal ikke regnes med. Dette er i tråd med reglene i bankdirektivets artikkel 34 nr. 2 punkt 1 og 2, som e-pengedirektivet viser til.

Kredittilsynet har foreslått et minstekrav til løpende ansvarlig kapital på 1 million euro. Departementet foreslår en omformulering, slik at kravet etter lovforslaget blir «et beløp i norske kroner som tilsvarende startkapitalen».

Departementet slutter seg i det øvrige til Kredittilsynets forslag om kapitalkrav.

6.2 Sunn og forsvarlig drift

6.2.1 EØS-rett

Artikkel 7 i e-pengedirektivet fastsetter at e-pengeinstitusjoner skal være gjenstand for en sunn og forsvarlig drift. Det skal foreligge sunne og forsvarlige fremgangsmåter for ledelse, forvaltning og regnskapsførsel. I tillegg må insti-

tusjonen ha hensiktsmessige ordninger for internkontroll. Disse rutineene må være avpasset e-pengeinstitusjonens finansielle og ikke-finansielle risiko.

Bestemmelsen skal ivareta kontrollen med de sider av e-pengeforetaket som ikke er underlagt tilsyn. Underleverandører eller foretak som står for det driftsmessige ved utstedelsen av e-pengene, søkes ikke harmonisert gjennom direktivet.

6.2.2 Kredittilsynets forslag

E-pengedirektivets artikkel 7 gjennomføres i høringsutkastet § 1-5. Siden bestemmelsen stiller krav til utstedere av elektroniske penger med hensyn til hensiktsmessige internkontrollordninger, legger Kredittilsynet til grunn at forskrift av 20. juni 1997 nr. 1057 om klargjøring, kontrollansvar, dokumentasjon og bekreftelse av den interne kontroll (internkontrollforskriften) skal endres til å omfatte også utstedere av elektroniske penger.

6.2.3 Høringsinstansenes merknader

Ingen høringsinstanser har hatt merknader til dette punktet.

6.2.4 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag til regulering av foretaks drift. Departementet anser bestemmelsen for å være et viktig middel for å sikre en forsvarlig drift og ivareta e-pengeforetakenes finansielle integritet.

6.3 Rett til å drive annen virksomhet - virksomhetsbegrensning

---

6.3.1 EØS-rett

E-pengeinstitusjoner er underlagt et enklere og mer målrettet tilsyn enn andre kredittinstitusjoner. Det stilles også lavere krav til startkapital (ovenfor punkt 6.1) enn tilfellet er for andre kredittinstitusjoner. Det er allikevel ikke meningen at e-pengeinstitusjoner med dette skal få et konkurransefortrinn i forhold til andre kredittinstitusjoner som utsteder elektroniske penger. Like konkurransevilkår søkes oppnådd ved at e-pengeinstitusjoner omfattes av strengere regler, blant annet når det gjelder institusjonenes rett til å drive annen virksomhet enn å utstede elektroniske penger. E-pengeinstitusjoner pålegges av samme grunn også investeringsbegrensninger (nedenfor punkt 6.6).

Direktivet har i tråd med dette regler i artikkel 1 nr. 5 som begrenser e-pengeinstitusjoners rett til å drive annen virksomhet. Bestemmelsen angir positivt de virksomheter i tillegg til utstedelse av elektroniske penger, e-pengeinstitusjoner kan drive. Det er for det første tjenester av finansiell eller ikke-finansiell art som er nært tilknyttet virksomheten med å utstede elektroniske penger. Etter direktivet kan dette være forvaltning av e-penger gjennom å utføre driftsmessige eller andre oppgaver som er knyttet til utstedelsen. Videre kan det være utstedelse og forvaltning av andre betalingsmidler. Det er viktig å merke seg at e-pengeinstitusjoner ikke kan yte noen form for kreditt, jf. artikkel 1 nr. 5 a).

I tillegg til slike tjenester, kan e-pengeinstitusjoner på den elektroniske innretningen lagre data på vegne av andre foretak eller offentlige institusjoner.

Det oppstilles endelig et forbud for e-pengeinstitusjoner mot å ha eierandeler i andre foretak. Unntatt fra forbudet er eierandeler i foretak som utfører driftsmessige og andre oppgaver i forbindelse med de elektroniske pengene som utstedes eller distribueres av vedkommende e-pengeinstitusjon.

6.3.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår å gjennomføre direktivets artikkel 1 nr. 5 og reglene om virksomhetsbegrensning for e-pengeforetak i høringsutkastet § 1-4 og § 1-6. I § 1-4 gjengis direktivets bestemmelser om hvilke typer virksomhet som kan drives i tillegg til utstedelse av e-penger. § 1-6 fastsetter direktivets forbud mot eierandel i andre foretak.

6.3.3 Høringsinstansenes merknader

Etter *Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningens* syn, gir loven en for upresis avgrensning av de virksomheter som kan drives i tillegg til utstedelse av e-penger:

«Lovutkastet legger opp til relativt strenge virksomhetsbegrensninger for foretak som utsteder elektroniske penger. Utstederen kan imidlertid drive virksomhet som bl.a. omfatter nært tilknyttede finansielle tjenester, med unntak av enhver form for yting av kreditt.

Selv om virksomheten ikke kan omfatte yting av kreditt, blir begrepet «nært tilknyttede finansielle tjenester» etter vårt syn, svært upresist. Begrepet gir svært få holdepunkter for å begrense finansiell virksomhet i foretak (utstedere av elektroniske penger) som plasserer seg både som videreplasserer og formidler av finansielle fordringer samt som garantist for oppgjør av slike fordringer. Vi vil derfor tro at «nært tilknyttede finansielle tjenester» i slike foretak vil måtte være virksomhet som faller inn under bestemmelsene i finansieringsvirksomhetsloven.

Det må etter vårt syn være sentralt for utformingen av lov om utstedelse av elektroniske penger at tillatelse etter denne loven ikke gir slike foretak unntak fra finansieringsvirksomhetsloven uten en grundig vurdering av foretakets reelle finansielle tjenestetilbud. Det bør derfor eksplisitt fremgå at utstedere av elektroniske penger også må ha konsesjon som finansinstitusjon dersom de utover utstedelse av elektroniske penger driver annen virksomhet som faller inn under finansieringsvirksomhetsloven. Med henvisning til våre kommentarer ovenfor i tilknytning til lovforslagets § 12-3 nr 3 vil dette kunne ivaretas ved følgende tilføyelse i finansieringsvirksomhetslovens § 1-3: «foretak med tillatelse etter lov om utstedere av elektroniske penger som kun videreplasserer midler mottatt ved utstedelse av elektroniske penger i finansinstitusjon eller formidler slike plasseringer til innløpere av elektroniske penger som foretaket har utstedt».

Det samme poenget tas opp i høringsuttalelsen fra *Institutt for rettsinformatikk*:

«Som det følger av direktivet er det satt begrensninger i den aktivitet utsteder av e-penger kan utøve for å skille mot alminnelig bankvirksomhet.

Begrensningen i § 1-4 nr 1 har et uklart poeng i hva som menes med «nær tilknyttede finansielle... tjenester». Spørsmålet er i hvilken grad utsteder kan yte noen form for finansielle tjenester overfor bruke-

re? Skal det skilles mellom alminnelig bankvirksomhet og e-pengevirksomhet, samtidig som det er deler av finansavtaleloven kan komme til anvendelse, vil det kunne oppstå en del problemstillinger mellom disse lovverk. Det er likevel undertegnede oppfatning at behovet for vern av brukere er større enn faren for dobbeltregulering av utsteder. Det foreslås at det foretas en presisjon av forholdet til finansielle tjenester, slik at det fremkommer at dette inkluderer utsteders plikter overfor ihendehaver.

Når det gjelder begrensningen i § 1-4 nr 2 kan oppstiller denne regelen er begrensning i virksomheten til å sammen med nr 1 å inkludere lagring av data på elektronisk innretning på vegne av andre foretak eller offentlige institusjoner. Slik denne regelen står kan det snarere virke som en utvidet rett til å behandle personopplysninger på enhver måte virksomheten måtte ønske. Det fremgår heller ikke at denne lagringen av data må være relatert til virksomheten av utstedelse av elektroniske penger. Det foreslås at § 1-4 nr 2 endres slik at det står «lagring av data relatert til utstedelse av elektroniske penger» og ikke bare «lagring av data».

6.3.4 Departementets vurdering

E-pengeforetak kan etter høringsutkastet drive «nær tilknyttede finansielle og ikke-finansielle tjenester» i tillegg til utstedelse av e-penger. Finansnærings Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen mener at avgrensningen er for upresis i forhold til reglene som følger av finansieringsvirksomhetsloven. De ønsker at endringen i finansieringsvirksomhetsloven slik den fremgår av Kredittilsynets forslag, får en tilføyelse som sikrer at e-pengeforetak må søke konsesjon for å drive slik virksomhet som omfattes av denne loven.

Etter departementets vurdering er virksomhetsbegrensningen i høringsutkastet tilstrekkelig klar. Det stilles vilkår om at de finansielle tjenestene må ha en nær tilknytning til e-pengevirksomheten. Videre gis det i lovteksten eksempler på hva slik virksomhet kan være. I tillegg presiseres det at e-pengeforetak ikke under noen omstendighet kan yte kreditt. Det vises for øvrig til at e-pengeforetak etter lovforslaget er unntatt fra finansieringsvirksomhetsloven, jf. nærmere omtale under punkt 4.4.4.

Institutt for rettsinformatikk reiser spørsmål om det bør presiseres at adgangen til å lagre data «på vegne av andre foretak eller offentlige institusjoner» etter høringsutkastet § 1-4 nr. 2 er begrenset til å gjelde opplysninger relatert til utstedelse av elektroniske penger. Instituttet tar utgangspunkt i at bestemmelsen gjelder personopplysninger. Etter departementets mening er dette en for vid tolkning av bestemmelsen. På den annen side gir ordlyden få holdepunkter for hvilke data det er snakk om. En presisering i tråd med Institutt for rettsinformatikk forslag, vil derfor etter departementets mening være fornuftig, jf. lovforslaget § 1-3 nr. 2. Hensynet bak bestemmelsen er å begrense adgangen for e-pengeforetak til å drive annen virksomhet enn utstedelse av e-penger. Dette taler for å tolke bestemmelsen slik at den begrenses til å gjelde de typer av data som har en nær tilknytning til e-pengevirksomheten. Departementet foreslår derfor at ordlyden endres i samsvar med Institutt for rettsinformatikk forslag, gjengitt under 6.3.3.

Når det gjelder Institutt for rettsinformatikk sin merknad vedrørende en eventuell anvendelse av finansavtaleloven, viser departementet til sin vurdering under punkt 4.4.4.

Departementet slutter seg i det øvrige til Kredittilsynets forslag. Det vises til at bestemmelsen gjennomfører en direktivforpliktelse og ivaretar hensynet til at e-pengeforetak skal drive sikker og begrenset virksomhet for å kunne ivareta sine forpliktelser.

6.4 Tilsyn og rapporteringsplikter

6.4.1 EØS-rett

Bankdirektivets artikkel 26 bestemmer at hjemstatens myndigheter skal ha ansvaret for tilsyn med kredittinstitusjoner. E-pengedirektivet har i artikkel 6 en særlig regel om myndighetenes tilsyn med om direktivets krav til kapital og investeringer er oppfylt.

Videre har e-pengedirektivet regler om rapporteringsplikt for foretak som er omfattet av unntaksbestemmelsen i direktivet (unntaksforetak). Artikkel 8 nr. 3 bestemmer at medlemsstatene skal kreve regelmessig rapportering om virksomheten til slike unntaksforetak.

6.4.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår i § 9-1 at tilsynsmyndigheten overfor e-pengeforetak legges til Kredittilsynet. I den forbindelse foreslås det også at kredittilsynsloven endres, jf. høringsutkastet § 12-3 nr. 1.

Unntaksforetak som er omfattet av høringsutkastets § 1-2, pålegges på samme måte som etter direktivet, rapporteringsplikt. Rapporteringsplikten følger av høringsutkastet § 1-2 annet ledd. Unntaksforetak skal legge frem for Kredittilsynet årsberetning eller tilsvarende redegjørelse for virksomheten. Fristen for å inngi slik årsberetning er i høringsutkastet satt til 1. april.

6.4.3 Høringsinstansenes merknader

Kredittilsynet foreslår at fristen for å fremlegge årsberetning endres til 1. august i stedet for 1. april:

«Etter lovutkastet § 1-2 annet ledd skal en e-pengeutsteder som er unntatt fra enkelte eller samtlige bestemmelser i loven «hvert år fremlegge årsberetning eller annen redegjørelse for sin virksomhet for Kredittilsynet. Redegjørelsen skal inneholde opplysninger om størrelsen av den samlede finansielle gjeld knyttet til elektroniske penger. Redegjørelsen skal være mottatt av Kredittilsynet senest 1. april». Kredittilsynet viser til at disse foretakene, med mindre noe annet særskilt faststtes i vedtaket om unnta, ikke vil være underlag tilsyn. Dette tilsier etter vår vurdering at det ikke er nødvendig ut fra kontrollhensyn å kreve tidlige rapportering fra unntaksforetak. Samtidig åpnes det for at årsberetningen kan tjene som redegjørelse, noe som taler for at fristen settes lik fristen 1. august for innsending av årsregnskap og årsberetning til Regnskapsregisteret.

Kredittilsynet foreslår ut fra dette at fristen etter lovutkastet § 1-2 annet ledd settes til 1. august.»

Institutt for rettsinformatikk uttaler:

«Når det gjelder tilsynsmyndighet, bes det om at det foretas en konkret vurdering av forholdet til de konkrete tilsynsmyndigheter og der-

til behovet for regler for klageorgan eller annen klage til departementet.»

6.4.4 Departementets vurdering

Departementet er enig i at tilsynsmyndigheten legges til Kredittilsynet, jf. lovforslaget § 8-1. Etter departementets syn er det imidlertid ikke hensiktsmessig å endre kredittilsynsloven, siden e-pengeforetak uansett vil falle inn under bestemmelsen i kredittilsynsloven § 1 nr. 16, jf. også endringer foreslått i Ot.prp. nr. 39 (2001-2002) og Innst. O. nr. 47 (2001-2002).

Departementet foreslår at rapporteringsfristen for unntaksforetak endres til 1. august, i tråd med Kredittilsynets forslag i deres høringsuttalelse. Departementet viser til den begrunnelse det er redegjort for i høringsuttalelsen.

Departementet kan ikke se at det er behov for en nærmere redegjørelse for forholdet til tilsynsmyndigheter eller at det skulle være behov for regler for klageorgan eller annen klage til departementet, slik Institutt for rettsinformatikk ber om i sin høringsuttalelse. Departementet viser til at tilsyn med e-pengeforetak er foreslått regulert i kredittilsynsloven, ved den foreslåtte endring av denne lovs § 1. Det er etter departementets mening ikke behov for regulering av forholdet til tilsynsmyndigheten utover det som følger av dette. Hva angår regler for klage og klageorgan, følger disse av de alminnelige forvaltningsrettslige regler. Departementet kan etter dette ikke se at det er behov for å presisere eller utfylle de eksisterende regler på dette punktet.

6.5 Taushetsplikt

6.5.1 EØS-rett

Tilsynsmyndighetene har etter bankdirektivets artikkel 30 taushetsplikt om fortrolige opplysninger som er mottatt i embets medfør.

E-pengedirektivet har ingen særskilte regler om taushetsplikt.

6.5.2 Kredittilsynets forslag

Tilsynsmyndighetenes taushetsplikt er ikke foreslått tatt med høringsutkastet. Disse reglene er allerede gjennomført i kredittilsynsloven § 7.

Kredittilsynet har imidlertid foreslått å lovregulere taushetsplikt for tillits- og tjenestemenn som arbeider i foretaket, samt for revisorer som arbeider for foretaket i høringsutkastet § 10-1. En tilsvarende bestemmelse finnes bl.a. i lov om finansieringsvirksomhet § 3-14 første ledd første punktum og lov om forretningsbanker § 18. Taushetsplikten gjelder forhold vedrørende selve foretaket, og vedrørende foretakets kunder som vedkommende har fått kjennskap til i sitt arbeide for utstederen.

Taushetsplikten oppheves i de tilfeller hvor det følger av lov at det foreligger plikt til å gi opplysninger som ellers ville vært omfattet av bestemmelsen.

6.5.3 Høringsinstansenes merknader

Institutt for rettsinformatikk har flere kommentarer knyttet til begrepet taushetsplikt. Instituttet ser også på taushetspliktens forhold til blant annet telelo-

ven og personopplysningsloven. Instituttet tar for det første opp kundens rett til å få opplysninger fra utsteder:

«I § 10-1 oppstilles det regel for taushetsplikt som omfatter tillits- og tjenestemenn i og revisorer for en utsteder. Dette er viktige regler for å skape tillit. I forbindelse med taushetsplikt er det en grense til personvern. Det generelle forholdet til personvern og personopplysningsloven behandles nærmere i punkt 4. Samtidig er det viktig i § 10-1 å klarlegge hvilke personer som har rettigheter i forhold til disse regler. Sammenligningen mellom taushetsplikt i teleforhold og i forhold til e-pengeutstedere kan være til nytte. I forhold til teleloven finnes det en konstellasjon mellom teleoperatør (dennes taushetsplikt), og bruker på en side og abonnentseier på den andre siden. Brukeren eller abonnentseiers rett til innsyn i egne opplysninger er en generell rett etter personopplysningsloven. I forhold til e-penger vil en kunne ha lignende konstellasjoner, f.eks ved at foreldre utsteder sine barn med e-penger. Det bes om at departement oppstiller regler som klargjør hvilken rett utsteder har til å gi bruker eller eier av «abonnement» innsyn i sine data uten at taushetsplikten brytes.»

Videre er instituttet av den oppfatning at de opplysninger utsteder vil behandle, faller inn under personopplysningsloven. Dette skulle tilsi at utsteder av elektroniske penger på samme måte som andre finansinstitusjoner må ha konsesjon for behandling av personopplysninger:

«Bruk av elektroniske penger vil medføre en utstrakt bruk av personopplysninger. Det er derfor viktig at enhver utsteder av elektroniske penger følger personopplysningsloven.

Forholdet til reglene om taushetsplikt er allerede behandlet ovenfor. Det er likevel viktig å poengtere at den bruk av personopplysninger som det her er tale om burde falle inn under regelen i personopplysningsloven som krever at enhver finansinstitusjon har konsesjon for behandling av personopplysninger. Flyt av personopplysninger med elektroniske midler som inkluderer økonomiske forhold kan være problematisk.»

6.5.4 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag om å lovregulere tillits- og tjenestemenns og revisorers taushetsplikt. Bestemmelsen gir uttrykk for alminnelige regler om taushetsplikt, og avviker ikke fra tilsvarende reguleringer i andre lovverk.

Departementet kan ikke se at det er nødvendig å regulere særskilt at bruker skal ha tilgang til egne opplysninger hos e-pengeforetaket. Slike egne opplysninger vil man ha krav på å få opplyst etter personregisterlovens § 7. Departementet foreslår at det tas inn en presisering i bestemmelsen om taushetsplikt, at denne gjelder «overfor uvedkommende», jf. lovforslaget § 8-2.

Personopplysningsforskriften av 15. desember 2000 nr. 1265 § 7-3 oppstiller konsesjonsplikt for bl.a. banker og finansinstitusjoners behandling av personopplysninger. Hovedårsaken til at banker og finansinstitusjoner er underlagt konsesjonsplikt etter forskriften, er at de lagrer opplysninger om de enkelte transaksjoner kundene foretar. E-pengeforetak vil ikke registrere brukernes enkelte transaksjoner, og skiller seg dermed fra banker og finansinsti-

tusjoner. Etter departementets syn bør derfor ikke e-pengeforetak omfattes av konsesjonsplikten i personopplysningsforskriften.

6.6 Plasseringsregler

6.6.1 EØS-rett

E-pengedirektivet artikkel 5 pålegger som nevnt i punkt 6.1 ovenfor om kapitalkrav, e-pengeinstitusjoner å investere et visst beløp. Artikkel 5 begrenser e-pengeinstitusjonenes adgang til å investere fritt. Investeringene må foretas i tråd med de begrensninger som følger av bestemmelsen.

Regler om investeringer og investeringsbegrensninger er begrunnet i de samme hensyn som gjør seg gjeldende for direktivets regler for kapitalkrav og virksomhetsbegrensninger, jf. ovenfor punkt 6.1 og 6.3.

Hva e-pengeinstitusjoner kan investere i, er positivt angitt i artikkel 5 nr. 1 bokstav a) til c). Nr. 2 til 5 i samme bestemmelse angir hvordan disse investeringene skal foretas. Artikkel 5 nr. 2 angir maksimalbeløp for institusjonens investeringer. Nr. 3 gir regler for bruk av finansielle derivater i den hensikt å fjerne markedsrisikoen knyttet til utstedelse av elektroniske penger. Nr. 4 overlater til medlemsstatene å innføre passende begrensninger på den markedsrisiko e-pengeinstitusjonene kan utsette seg for. Når aktiva det investeres i etter nr. 1 skal verdsettes, bestemmer nr. 5 at verdien skal settes til den laveste av enten anskaffelseskostnad eller markedsverdi. Etter nr. 6 pålegges de aktuelle myndighetene å forsikre seg om at det treffes passende tiltak for å rette opp forholdet, dersom verdien av institusjonens investeringer skulle falle under summen av den finansielle gjelden, jf. nr. 1 i artikkel 5.

6.6.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår regler om plassering av utsteders midler i høringsutkastet kapittel 6. Høringsutkastet § 6-1 fastsetter at artikkel 5 nr. 1 til 5 skal gjennomføres i forskrift. Artikkel 5 nr. 6 om myndighetenes plikt til å påse at det blir truffet passende tiltak dersom summen av investeringer blir for lav etter direktivets regler, foreslås gjennomført i § 6-2. Det er Kredittilsynet som skal påse at slike tiltak blir truffet etter høringsutkastet § 6-2.

6.6.3 Høringsinstansenes merknader

Norges Bank fremhever viktigheten av at det oppstilles plasseringsregler for utstedere av elektroniske penger, slik at utsteders plasseringer sikres en viss soliditet og likviditet:

«Regler om plasseringsbegrensninger skal sikre at utsteders plasseringer er solide og likvide. Likviditet er viktig siden utsteder ikke har kontroll over når e-pengene brukes og mottaker må honoreres og når e-penger eventuelt innløses.»

6.6.4 Departementets vurdering

Departementet slutter seg til Kredittilsynets forslag, jf. lovforslaget § 5-1 og § 5-2. Departementet legger vekt på at bestemmelsene bidrar til at e-pengefore-

tak må investere i tilstrekkelig likvide aktiva med lav risiko. Slike investeringer vil sikre at e-pengeforetaket vil være i stand til å innfri sine forpliktelser.

6.7 Rett til innløsning av e-penger

6.7.1 EØS-rett

For å sikre brukerens tillit til elektroniske penger, må disse kunne innløses. Innløsning av e-penger skal alltid skje til den pålydende verdi.

E-pengedirektivets artikkel 3 regulerer brukers rett til innløsning. Bruker kan alltid i løpet av gyldighetsperioden kreve de elektroniske pengene innløst mot kontanter eller ved at de overføres brukerens konto. Utsteder kan ikke belaste brukeren med andre kostander enn de som er strengt nødvendige for å utføre denne transaksjonen. Utsteder har etter artikkel 3 nr. 3 adgang til å fastsette et minstebeløp for innløsning. Dette kan uansett aldri utgjøre mer enn 10 euro (ca. 80 kroner). Utsteders vilkår for innløsning må presiseres klart for bruker i avtalen mellom disse.

6.7.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår å gjennomføre direktivets bestemmelse om innløsning i høringsutkastet § 1-7. Denne bestemmelsen gjelder også for banker og andre kredittinstitusjoner, jf. e-pengedirektivet artikkel 3. Artikkel 3 gjelder for utsteder av e-penger generelt, og omfatter dermed alle foretak som har rett til å utstede e-penger. Dette omfatter i tillegg til e-pengeinstitusjoner, andre kredittinstitusjoner, jf. e-pengedirektivet artikkel 2 nr. 4.

Kredittilsynet har ikke tatt stilling til om man skal oppstille særregler for gyldighetsperioden slik det er gjort i den danske loven. Kredittilsynet har foreslått at minste innløsningsbeløp settes til 25 kroner, altså lavere enn det maksimalbeløpet som følger av direktivet. Dette er foreslått på bakgrunn av at denne løsningen er valgt i den danske loven.

6.7.3 Høringsinstansenes merknader

Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen tar opp forholdet mellom gyldighetsperioden i høringsutkastet og den alminnelige foreldelsesfrist. De stiller også spørsmål ved om gyldighetsperioden skal gjelde i forholdet mellom betalingsmottaker og utsteder:

«Etter lovforslaget angis det ingen bestemt gyldighetsperioden for utstedte elektroniske penger. Etter lov om foreldelse av fordringer er den alminnelige foreldelsesfrist fastsatt til 3 år og foreldelsesfristen for fordringer på bank er fastsatt til 20 år. Disse bestemmelsene gjelder med mindre annet er lovbestemt. Det er etter vårt syn usikkert om lovforslagets § 1-7, som ikke angir noen gyldighetsperiode (mao fastsettes av den enkelte utsteder), vil være et tilstrekkelig grunnlag til å kunne fravike nevnte bestemmelser i lov om foreldelse av fordringer.

Banker og andre utstedere av elektroniske penger må ut fra konkurransehensyn være underlagt samme lovmessige rammer når det gjelder gyldighetsperiode for elektroniske penger. Bestemmelser om gyldighetsperiode bør tas inn i lovens § 1-7 (som er foreslått å gjelde også for banker og andre kredittinstitusjoner).

Vi viser ellers til at det vil være uklart hva som vil være gyldighetsperiode for eksempel for oppladbare pengekort og elektroniske penger som lagres (akkumuleres) i betalerens PC.

Vi legger videre til grunn at bestemmelsen om gyldighetsperiode også gjelder i forhold til betalingsmottakeren. Også her vil det kunne være vanskelig å definere begrepet gyldighetsperiode da betalingsmottaker fortløpende vil få overført nye krav mot utstederen av elektroniske penger.»

Forbrukerrådet mener det bør foretas en vurdering av om den alminnelige foreldelsesfrist kommer til anvendelse på elektroniske penger:

«Et forhold høringsnotatet ikke direkte berører er forholdet til foreldelse. Da direktivet fastsetter at e-penger ikke er å anse som tilbakebetalingspliktig innskudd i bankdirektivets forstand, antar Forbrukerrådet at man faller tilbake på den alminnelige foreldelsesfrist for ordinære fordringer. Etter vårt syn burde dette spørsmål tas opp i forbindelse med reglene om innløsningsrett i lovteksten.»

NetCom foreslår at minstebeløpet settes høyere enn den foreslåtte grensen på 25 kr, på bakgrunn av at kostnadsnivået generelt er høyt i Norge. Etter NetComs mening, bør det overlates til markedet å bestemme grensen for innløsning innenfor direktivets ramme på 10 euro, som tilsvarer ca. 80 norske kroner.

ErgoXchange AS mener det ikke bør opereres med et minstebeløp for innløsning i det hele tatt, fordi utstedere vil kunne styre innløsningen gjennom gebyrpolitikk:

«I bestemmelsen annet ledd er utsteder av elektroniske penger gitt anledning til å avtale et minstebeløp for innløsning. Etter vår oppfatning er det ikke behov for å gi utstedere anledning til å avtale en slik begrensning i innløsningsretten. Utstedere vil uansett kunne styre dette gjennom egen gebyrpolitikk. ErgoXchange AS anbefaler derfor at annet ledd 2. punktum i bestemmelsen tas ut.»

Institutt for rettsinformatikk påpeker viktigheten av at både hensynet til utsteder og bruker ivaretas gjennom bestemmelsen om innløsning. I den forbindelse må reglene om gyldighetsperiode og minstebeløp for innløsning vurderes nærmere:

«Slik direktivet forstås er innløsningsretten er av prinsippene som direktivet bygges på. Skal e-penger bli et utbredt betalingsmiddel er det viktig at brukerne har retten til å kunne innløse. Men i en slik prosess er det viktig at det finnes en balanse mellom hensyn som tilfredsstillende både bruker og utsteder. Denne balansen må vurderes konkret, og inneholder minst to sentrale elementer. Det ene er gyldighetsperioden og det andre er minstebeløp for innløsning.

Slik lovutkastet står i dag, gir det ingen direkte begrensninger for gyldighetsperioden, men kun for innløsningsbeløpet. Etter undertegnede oppfatning burde det kunne oppstilles en regel som vil kunne gi Kredittilsynet mulighet til å foreta en konkret vurdering av hva som er god balanse mellom disse to momenter etter en søknad fra potensiell utsteder.

Ved siden av en slik regel burde det legges opp til at det må eksistere en minimumstid for en gyldighetsperiode, slik at brukere har en grunnleggende rettighetsperiode for innløsning. Dette vil også i neste

omgang kunne oppfordre til en bransjestandard og kompatibilitet mellom forskjellige utstedere. Det foreslås en grunnleggende minimumstid på 6 måneder.

Deretter foreslås det at den minstebeløpet for innløsning settes til en sum som ligger høyere enn 25 kroner og da primært rundt 10 euro. Dette er fordi utgangspunktet må være en konkret vurdering i forhold til strengt nødvendige kostnader for å utføre transaksjonen. Dermed er det intet behov for å sette et lavt minimumsbeløp. Kredittilsynet vil kunne gå inn og vurdere den gitte innløsningskostnad og pålegge en utsteder å senke slike kostnader hvis kostnadene er for høye. En slik konstellasjon er ikke ukjent fra teleloven og kravet til kostnadsorientering ved leide linjer. Det presiseres at det eksisterende forslag på 25 kroner kan virke som en begrensning på konkurransen. Levekostnadene i Norge kan sies å være høyere enn deler av EU/EØS, og dermed burde også slike kostnader ligge høyere på den tillate grensen på 10 euro.»

6.7.4 Departementets vurdering

Det faktum at brukeren gis rett til å innløse e-pengene i kontanter eller ved overføring til konto, sikrer etter departementets syn brukerens tillit til e-penger. Dette er etter departementets vurdering et viktig middel for å bidra til e-pengers utbredelse og bruk. Departementet er enig med Kredittilsynet når det foreslår å lovfeste en slik rett for brukeren, jf. lovforslaget § 1-6.

Retten til innløsning av e-pengene representerer en fordring på utsteder. Brukeren har rett til å innløse e-pengene mot kontanter eller innskudd på bankkonto. En fordring på penger omfattes av foreldelseslovens bestemmelser, jf. denne lovs § 1. Dette betyr at brukers rett til innløsning i utgangspunktet foreldes etter tre år, etter foreldelseslovens hovedregel i § 2.

I lovforslaget § 1-6 fastsettes det at bruker har rett til innløsning «i gyldighetsperioden». Spørsmålet er om en avtalt gyldighetsperiode som er lenger enn den alminnelige foreldelsesfrist (som i følge lov om foreldelse av fordringer av 18. mai 1979 nr. 18 § 2 er tre år) er gyldig i forhold til foreldelseslovens bestemmelser. Etter foreldelsesloven § 28 er det ikke adgang for skyldneren (i denne sammenheng utsteder) til å fravike lovens fristbestemmelser. I foreldelsesloven § 30 er det imidlertid åpnet for at særlovgivningen kan fastsette andre regler. Etter departementets mening representerer lovforslaget § 1-6 en slik særlig regel som må gå foran foreldelseslovens bestemmelser. Lovforslaget § 1-6 gir partene avtalefrihet med hensyn til den tidsbegrensede gyldighet som må gjelde for e-penger. Hensikten med bestemmelsen er å overlate til partene å vurdere hvor lang en slik gyldighetsperiode bør være. E-penger kan representeres ved ulike elektroniske innretninger, og det er ikke nødvendigvis slik at en felles foreldelsesfrist vil være hensiktsmessig. Den type fordring som utstedte e-penger representerer vil etter departementets mening også skille seg klart fra slike tradisjonelle fordringer som foreldelsesloven er ment å omfatte. Etter departementets vurdering kan det imidlertid være hensiktsmessig å presisere i bestemmelsen at gyldighetsperioden kan avtales mellom partene. En slik presisering bør etter departementets syn tas inn som nytt annet punktum i bestemmelsens første ledd.

Videre er det klart at i de tilfeller hvor partene ikke har avtalt en gyldighetsperiode for e-penger, må man falle tilbake på reglene i foreldelsesloven.

Det har vært reist spørsmål om det bør foreslås regler som sikrer at e-penger er gyldige i en «minimumsperiode». Fra departementets side er det ikke ønskelig at en slik regel foreslås. Departementet vil anføre at man på det nåværende tidspunkt vet for lite om behovet for slike preseptoriske regler. Departementet legger til grunn at slike regler eventuelt kan gis etter hvert, dersom det skulle vise seg at det oppstår et behov for slike regler. Departementet vil her påpeke at det i lovforslaget § 1-6 i annet ledd følger at vilkårene for innløsning klart skal presiseres i avtalen. Herunder må også inngå opplysning til brukeren om gyldighetsperiodens lengde. Urimelig korte perioder vil dermed fremgå av avtalen, og brukeren vil på forhånd bli opplyst om slike forhold. I alle tilfelle vil en urimelig avtale kunne settes til side eller lempes etter avtalelovens § 36.

Departementet foreslår at det tas inn en særlig regel om innløsning av e-penger utstedt med høyere verdi enn de mottatte midler i bestemmelsens annet ledd. Departementet viser til sin vurdering og begrunnelse under punkt 4.1.4.

Departementet foreslår å sette minstebeløpet for innløsning til 50 kroner. Dette beløpet er høyere enn Kredittilsynets forslag (25 kroner), men befinner seg allikevel et stykke under grensen i direktivet. Ved å sette beløpet til 50 kroner sikrer man i tilstrekkelig grad hensynet til brukerne, samtidig som de innsigelser høringsinstansene hadde til den foreslåtte grense på 25 kroner til en viss grad ivaretas. Departementet anser det mest hensiktsmessig at beløpet her angis i kroner, og ikke i euro slik de øvrige beløpene angis. Det foreslåtte beløpet på 50 kroner befinner seg et godt stykke under direktivets beløpsverdi, og det er derfor hensiktsmessig å bruke kroner som benevnelse her.

6.8 E-pengeforetaks virksomhet i utlandet

6.8.1 EØS-rett

E-pengeinstitusjoner som driver virksomhet i en annen medlemsstat innen EU, er etter bankdirektivet artikkel 20 og 21 underlagt hjemstatstilsyn. Etter EØS-avtalen utvides dette til å gjelde hele EØS-området.

Ved at e-pengeinstitusjoner er underlagt hjemstatstilsyn, betyr dette at e-pengeinstitusjonen må melde fra til sitt lands tilsynsmyndighet dersom den ønsker å starte opp og drive virksomhet i en annen stat innenfor EØS-området. Bankdirektivet stiller krav til hvilke opplysninger som må gis, samt at vedkommende tilsynsmyndighet skal oversende disse opplysningene til filiallandets tilsynsmyndigheter. Tilsynsmyndighetene i hjemlandet er også gitt adgang til å nekte å oversende opplysningene, dersom det er grunn til å tvile på at foretakets administrative struktur eller finansielle situasjon ikke er god nok.

6.8.2 Kredittilsynets forslag

Bestemmelsene om hjemstatstilsyn er foreslått gjennomført i høringsutkastet § 3-5. Forslaget begrenses imidlertid i utgangspunktet ikke til å gjelde bare virksomhet som skal drives innen EØS-området, men også for virksomhet som ønskes drevet utenfor EØS-området. Annet, femte og sjette ledd gjelder imidlertid bare for virksomhet som drives innenfor EØS-området.

6.8.3 Høringsinstansenes merknader

Kredittilsynet mener det bør vurderes om det ikke eksplisitt i høringsutkastet § 3-5 må tas inn at unntaksforetak ikke omfattes av ordningen for gjensidig anerkjennelse etter bankdirektivet, slik det fremgår av e-pengedirektivet artikkel 8 nr. 2.

6.8.4 Departementets vurdering

Kredittilsynet har foreslått å utvide Norges hjemstatsforpliktelser utover EØS-området.

Dette betyr at norske foretak som ønsker å starte e-pengevirksomhet utenfor EØS-området, også har meldeplikt til Kredittilsynet etter den foreslåtte bestemmelse. Departementet slutter seg til forslaget om en slik utvidet anvendelse av hjemstatstilsynet. Departementet viser her til at det er ønskelig med kontroll av norske e-pengeforetaks virksomhet utover landegrensene. Et slikt hensyn gjør seg gjeldende også på virksomhet som drives utenfor EØS-området. Det er derfor viktig at tilsynsmyndighetene har en viss grad av kontroll med hvor norske e-pengeforetak påtar seg forpliktelser. Slike forpliktelser kan igjen få betydning for foretakets drift her hjemme.

Departementet finner det videre ikke nødvendig å presisere i loven at unntaksforetak ikke er omfattet av ordningen med gjensidig anerkjennelse av tilatelse innenfor EØS-området. Dette kommer etter departementets mening klart nok til uttrykk i lovens øvrige bestemmelser. I den forbindelse viser departementet særlig til lovforslaget § 2-3 første ledd nr. 2 som viser til e-pengedirektivets og bankdirektivets regler om gjensidig anerkjennelse. Unntaksforetak omfattes ikke av disse reglene.

7 Straff

7.1 EØS-rett

Verken e-pengedirektivet eller bankdirektivet har bestemmelser om straff for overtredelse av bestemmelser i direktivene.

7.2 Kredittilsynets forslag

Kredittilsynet foreslår i høringsutkastet § 11-1 en bestemmelse om straff for overtredelse av loven eller bestemmelser gitt i medhold av loven. Straffen for overtredelse er bøter, og bestemmelsen rammer både forsettlig og uaktsom overtredelse av bestemmelsene.

Av høringsutkastet fremgår at Kredittilsynet ikke har foretatt en fullstendig vurdering av verken behovet for straff, straffnivå eller andre særskilte strafferettslige spørsmål som medvirkning, påtalevilkår, foreldelse osv. Av denne grunn er ikke forslaget til en bestemmelse om straff en endelig tilråding fra Kredittilsynet. Kredittilsynet henviser til den danske lovens § 34, som Kredittilsynet antar vil være retningsgivende for den norske loven.

7.3 Høringsinstansenes merknader

Etter *Justisdepartementet*ssyn må straffebestemmelsen vurderes nærmere:

«Det fremgår av høringsnotatet s. 11 at Kredittilsynet «av kapasitets-hensyn ikke har foretatt en fullstendig gjennomgang av lovens bestemmelser med sikte på å vurdere behovet for straff og ev. straffnivået». Det gis samme sted uttrykk for at man heller ikke har vurdert andre strafferettslige spørsmål som lovforslaget reiser. Likevel foreslår man en straffebestemmelse som rammer enhver forsettlig eller uaktsomt overtredelse av loven.

Etter Justisdepartementets syn er dette lite tilfredsstillende. Straff er samfunnets skarpeste reaksjon, og skal av flere grunner ikke brukes i større utstrekning enn det reelt sett er behov for, jf. Lovteknikk og lovforberedelse s. 136-137. Det bør derfor vurderes nærmere om området for det straffbare kan gjøres snevrere, og om det i relasjon til enkelte bestemmelser kan være tilstrekkelig å ramme forsettlige overtredelser.»

7.4 Departementets vurdering

Departementet anser at hensynet til prevensjon tilsier at det i loven oppstilles en bestemmelse om straff for brudd på de bestemmelsene i loven som pålegger plikt. Etter departementets vurdering vil bøtestraff virke tilstrekkelig avskrekkende, og representere en tilstrekkelig sanksjon i forhold til de bestemmelser som foreslås strafferegulert. I den forbindelse legges det også vekt på at bøtestraffen kan avpasses etter lovbruddets karakter. Departemen-

tet foreslår videre at det i straffebestemmelsen tas inn hvilke bestemmelser den gjelder for.

Det har i nyere særlovgivning vært vanlig å presisere at medvirkning også straffes etter bestemmelsen. Departementet foreslår at slikt særskilt medvirkningstillegg også tas inn i lovforslagets straffebestemmelse.

Dersom overtredelse av noen av lovens bestemmelser rammes av en annen og strengere straffebestemmelse, vil det foreligge idealkonkurrens. Straffelovens § 62 bestemmer at strafferammen skjerpes i slike tilfeller. For å utelukke dette, kan man, slik Kredittilsynet har gjort i høringsutkastet, tilføye et forbehold i bestemmelsen. Etter departementets mening, bør bestemmelsen inneholde et slikt forbehold. Det er først og fremst meningen å ramme forhold som ikke er regulert i andre straffebestemmelser. Departementet legger til grunn at dersom forholdet skulle rammes av en strengere straffebestemmelse, vil denne i tilstrekkelig grad regulere overtredelsen.

Departementet foreslår en straffebestemmelse som tas inn i lovforslagets § 8-3.

8 Administrative og økonomiske konsekvenser

Lov om e-pengeforetak innebærer regulering av tidligere uregulert virksomhet. Regulering av denne type virksomhet vil kunne gjøre forholdet til gjeldende regulering av bankvirksomhet og annen finansieringsvirksomhet klarere. Norge er gjennom EØS-avtalen forpliktet til å gjennomføre e-pengedirektivet. Denne forpliktelsen oppfylles gjennom lov om e-pengeforetak. Hvilke økonomiske konsekvenser loven vil få, vil være avhengig av antall og størrelse på foretak som faller inn under bestemmelsene i loven, og i hvilken grad disse foretakene vil måtte endre sin virksomhet som følge av disse bestemmelsene. Det henvises her til spørsmålet om virkeområde i kapittel 4. Da departementet i høringsrunden ikke har fått klarhet i hvilke virksomheter som vil reguleres etter lov om e-pengeforetak, er det usikkerhet knyttet til i hvilket omfang loven kommer til anvendelse, og også til hvilke økonomiske konsekvenser loven vil kunne få. Bestemmelsene i loven kan på lengre sikt få økt betydning dersom bruken av e-penger tiltar.

Kredittilsynet og Finansdepartementet får, gjennom innføring av lov om e-pengeforetak, ansvar for en ny type virksomhet. Administrasjon av loven vil for Kredittilsynet særlig omfatte dokumentbasert og stedlig tilsyn, oppfølging av regelbrudd mv., samt forvaltning av regelverket. Finansdepartementet vil på sin side ha ansvar for konsesjonssøknader. Dette vil sannsynligvis føre til en begrenset økning i Kredittilsynets og Finansdepartementets ressursbruk. Størrelsen på de administrative kostnadene vil være avhengig av hvilket omfang e-pengevirksomhet vil få i Norge.

9 Merknader til de enkelte bestemmelser

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

Til § 1-1 Anvendelsesområde

Loven får anvendelse på foretak som driver virksomhet som består i utstedelse av elektroniske penger, med unntak av banker og andre kredittinstitusjoner. Bestemmelsen er omtalt under punkt 4.1.

Til § 1-2 Unntak fra lovens bestemmelser

Bestemmelsen er omtalt under punkt 4.2. Bestemmelsen gir departementet hjemmel for å unnta e-pengeforetak som driver begrenset virksomhet, fra enkelte eller samtlige bestemmelser i loven.

Til § 1-3 Virksomhetsbegrensning

Bestemmelsen er omtalt under punkt 6.3. Bestemmelsen angir begrensninger for den virksomhet e-pengeforetak kan drive i tillegg til utstedelse av penger.

Til § 1-4 Sunn og forsvarlig drift

Bestemmelsen er omtalt under punkt 6.2. Etter bestemmelsen skal e-pengeforetak ha sunne og forsvarlig framgangsmåter for ledelse, forvaltning og regnskapsføring. Videre skal e-pengeforetak ha hensiktsmessige kontrollordninger.

Til § 1-5 Eierandeler i andre foretak

Bestemmelsen er omtalt under punkt 6.3.

Til § 1-6 Innløsningsrett

Bestemmelsen er omtalt under punkt 6.7. Bestemmelsen gir ihendehaver en rett til å innløse e-pengene til pålydende verdi i mynter og sedler eller ved overføring til konto.

Bestemmelsens annet ledd gir en egen regel for innløsning av e-penger som er utstedt med rabatt, dvs. utstedt med en høyere verdi enn de mottatte midler. Innløsning av slike e-penger skjer ved at den gjenværende verdi multipliseres med forholdet mellom de mottatte midler og den utstedte verdi. Annet ledd vil dermed representere et unntak fra hovedregelen om at e-penger kan innløses til pålydende verdi. Bestemmelsen er omtalt under punkt 4.1.4.

Etter tredje ledd skal vilkårene for innløsning komme klart frem i avtalen mellom utsteder og ihendehaver.

Til § 1-7 Selskapsform

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.1.

Kapittel 2. Tillatelse m.v*Til § 2-1 Tillatelse*

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.2. For å drive virksomhet som e-pengeforetak kreves tillatelse fra departementet. Bestemmelsen oppstiller krav til søknad om tillatelse, samt krav til foretakets organisering og ledelse.

Til § 2-2 Godkjenning av vedtekter

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.2.

Til § 2-3 Utenlandske e-pengeforetak - foretak omfattet av gjensidig anerkjennelse

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.6. Bestemmelsen regulerer adgangen for foretak som har tillatelse i en annen EØS-stat, til å starte og drive virksomhet som e-pengeforetak her i riket, samt å drive virksomhet fra et etablert forretningssted i en annen EØS-stat.

Bestemmelsen bygger på EØS-reglene om gjensidig anerkjennelse av tillatelser i direktiv 2000/12/EF (bankdirektivet), som gjennom e-pengedirektivet får anvendelse på e-pengeforetak.

Til § 2-4 Andre utenlandske e-pengeforetak

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.6. Bestemmelsen gjelder for utenlandske foretak som ikke er omfattet av EØS-reglene om gjensidig anerkjennelse av tillatelser.

Til § 2-5 Virksomhet i utlandet

Bestemmelsen er omtalt under punkt 6.8. Bestemmelsen gir regler for norske e-pengeforetaks adgang til å etablere filial i et annet land. Bestemmelsen gjelder både filial innenfor EØS-området og i andre land.

Kapittel 3. Eierforhold*Til § 3-1 Godkjenning av erverv av betydelig eierandel*

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.5.

Til § 3-2 Opphevelse av stemmerett

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.5.

Kapittel 4. Solvens*Til § 4-1 Startkapital*

Bestemmelsen er omtalt under punkt 6.1. Bestemmelsen oppstiller et krav om at e-pengeforetak skal ha en startkapital i norske kroner som minst tilsvarer 1 million euro.

Til § 4-2 Solvenskrav

Bestemmelsen er omtalt under punkt 6.1. Bestemmelsen oppstiller visse minstekrav til løpende ansvarlig kapital.

Til § 4-3 Anvendelse av banksikringsloven

Bestemmelsen fastsetter at banksikringsloven kapittel 3 om betalings- og soliditetsvansker får anvendelse på e-pengeforetak. Banksikringsloven § 3-4, § 3-5 annet og tredje ledd og § 3-6 får imidlertid ikke anvendelse.

Kapittel 5. Plassering av midler*Til § 5-1 Krav til plassering av midler*

Bestemmelsen er omtalt under punkt 6.6.

Til § 5-2 Tiltak for å komme i samsvar med plasseringsreglene

Bestemmelsen er omtalt under punkt 6.6.

Til § 5-3 Tillitsmenns og ansattes handel for egen regning

Bestemmelsen er omtalt under punkt 4.4.

Kapittel 6. Tilbakekall av tillatelse*Til § 6-1 Tilbakekall av tillatelse*

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.3. Etter bestemmelsen er Kredittilsynet etter første ledd gitt en skjønnsmessig adgang til å kalle tilbake tillatelsen til et e-pengeforetak, dersom visse vilkår er oppfylt.

Bestemmelsens annet ledd angir de tilfeller hvor tillatelsen ubetinget kalles tilbake.

Til § 6-2 Avvikling etter at tillatelsen er kalt tilbake

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.3.

Kapittel 7. Fusjon, avvikling m.v.*Til § 7-1 Tillatelse til å overta virksomheten til et e-pengeforetak*

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.4.

Til § 7-2 Avvikling

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.4.

Kapittel 8. Tilsyn, taushetsplikt, straff*Til § 8-1 Tilsyn*

Bestemmelsen er omtalt under punkt 6.4.

Til § 8-2 Taushetsplikt

Bestemmelsen er omtalt under punkt 6.5.

Til § 8-3 Straff

Bestemmelsen er omtalt under punkt 7.

Kapittel 9. Sluttbestemmelser*Til § 9-1 Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft den tid Kongen bestemmer.

Til § 9-2 Overgangsregler

Bestemmelsen er omtalt under punkt 5.7.

*Til § 9-3 Endringer i andre lover**Til nr. 1 Lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker:**Til § 1:*

Endringen er omtalt under 4.4.

*Til nr. 2. Lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner:**Til § 1-2 første ledd nytt nr. 7:*

Endringen er omtalt under 4.4.

Til § 2-1 annet ledd nr. 5, 6 og nytt nr. 7:

Endringen i nr. 5 er av rent teknisk karakter. Endringen vil rette en henvisning til EØS-reglene som tilsvarer annet bankdirektiv, som nå er avløst av det konsoliderte bankdirektivet av 2000.

Nytt nr. 7 medfører at e-pengeforetak omfattes av reglene om tiltak mot hvitvasking av penger i § 2-7 i finansieringsvirksomheten.

Til nr. 3. Lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel:

Til §-2a-1 første ledd nr. 5 og nytt nr. 6:

Bestemmelsen er omtalt under punkt 4.4.

Til § 2a-1 annet ledd:

Endringen er av rent teknisk karakter, for å få korrekt henvisning til første ledd.

Til § 2a-3 første ledd første punktum:

Endringen innebærer at henvisningen til § 2a-1 første ledd blir korrekt i forhold til den endringen som er gjort i denne bestemmelsen.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om e-pengeforetak.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om e-pengeforetak i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til lov om e-pengeforetak

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1-1 Anvendelsesområde

Loven gjelder foretak som utsteder betalingsmidler i form av elektroniske penger (e-pengeforetak), med unntak av banker og andre kredittinstitusjoner.

Med elektroniske penger menes en pengeverdi representert ved en fordring på utstederen som

- 1. er lagret på et elektronisk medium,
- 2. er utstedt etter mottak av midler, og
- 3. er anerkjent som betalingsmiddel av andre foretak enn utstederen.

§ 1-6 om innløsningsrett gjelder også for banker og andre kredittinstitusjoner.

§ 1-2 Unntak fra lovens bestemmelser

Departementet kan ved forskrift eller enkeltvedtak unnta et e-pengeforetak fra enkelte eller samtlige bestemmelser i loven her dersom det maksimalt kan lagres et beløp i norske kroner som tilsvarer 150 euro på det elektroniske medium og dessuten minst en av følgende betingelser er oppfylt:

- 1. samlet gjeld knyttet til utestående elektroniske penger skal vanligvis ikke overstige et beløp i norske kroner som tilsvarer 5 millioner euro og skal aldri overstige et beløp i norske kroner som tilsvarer 6 millioner euro,
- 2. de elektroniske pengene er bare godtatt som betalingsmiddel av foretak i samme konsern som utstederen (inkludert utenlandske morselskap),
- 3. de elektroniske pengene er bare godtatt som betalingsmiddel av et begrenset antall foretak som klart skiller seg ut ved deres beliggenhet i de samme lokaler eller innenfor et annet begrenset lokalt område eller ved deres nære finansielle eller forretningsmessige forbindelse til utstederen.

Et e-pengeforetak som departementet etter første ledd har unntatt fra enkelte eller samtlige bestemmelser i loven, skal hvert år framlegge årsberetning eller annen redegjørelse for sin virksomhet for Kredittilsynet. Redegjørelsen skal inneholde opplysninger om størrelsen av den samlede gjeld knyttet til elektroniske penger. Redegjørelsen skal være mottatt av Kredittilsynet senest 1. august det påfølgende år.

§ 1-3 Virksomhetsbegrensning

E-pengeforetak kan bare drive virksomhet som består i å utstede elektroniske penger og virksomhet som går ut på

- 1. å yte nært tilknyttede finansielle og ikke-finansielle tjenester, som forvaltning av elektroniske penger gjennom utføring av driftsmessige og andre oppgaver knyttet til utstedelsen, samt utstedelse og forvaltning av andre betalingsmidler, med unntak av enhver form for yting av kreditt, og
- 2. å lagre data knyttet til utstedelse av elektroniske penger på den elektroniske innretningen på vegne av andre foretak eller offentlige institusjoner.

§ 1-4 Sunn og forsvarlig drift

E-pengeforetak skal ha sunne og forsvarlige framgangsmåter for ledelse, forvaltning og regnskapsførsel, og hensiktsmessige internkontrollordninger. Disse skal være avpasset etter de risikoer institusjonene er utsatt for, herunder tekniske risikoer og risikoer knyttet til framgangsmåtene, samt risikoer i forbindelse med virksomhet som utøves i samarbeid med foretak som utfører driftsmessige eller andre oppgaver knyttet til institusjonenes virksomhet.

§ 1-5 Eierandeler i andre foretak

E-pengeforetak kan ikke ha noen eierandeler i andre foretak med mindre hovedvirksomheten i det andre foretaket er å utføre driftsmessige eller andre oppgaver i forbindelse med elektroniske penger som utstedes eller distribueres av pengeforetaket.

§ 1-6 Innløsningsrett

Ihendehaveren av elektroniske penger kan i gyldighetsperioden kreve at e-pengeforetaket innløser elektroniske penger til pålydende verdi i mynter og sedler eller ved overførsel til en konto uten andre kostnader enn de som er strengt nødvendige for å utføre denne transaksjonen. Gyldighetsperiodens lengde kan avtales mellom partene.

Elektroniske penger som er utstedt med en høyere verdi enn de mottatte midler, skal innløses til den verdi som tilsvarer mottatte midler for gjenværende verdi.

Avtalen mellom utsteder og ihendehaver skal klart angi vilkårene for innløsning. I avtalen kan det fastsettes et minstebeløp for innløsning som ikke kan overstige 50 kroner.

§ 1-7 Selskapsform

Et e-pengeforetak skal være aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.

Kapittel 2 Tillatelse m.v.

§ 2-1 Tillatelse

Et e-pengeforetak kan ikke drive virksomhet uten tillatelse av departementet. Som vilkår for tillatelsen kan det fastsettes at e-pengeforetaket ikke kan utstede elektroniske penger med en enkeltverdi eller en samlet verdi som overstiger nærmere angitte beløp.

Søknad om tillatelse skal inneholde de opplysninger som må anses å være av betydning for behandling av søknaden. Det skal opplyses om alle personer og foretak som har eller vil få en betydelig eierandel i foretaket. Søker skal legge ved vedtekter eller vedtektsutkast og en driftsplan for foretakets tre første driftsår. Driftsplanen skal inneholde:

- 1. en oversikt over driftsopplegg og rutiner for de forretninger og tjenester som foretaket vil tilby,
- 2. opplysninger om foretakets kapitalforhold,
- 3. budsjetter for etablerings- og administrasjonskostnader,
- 4. budsjetter med resultatregnskap, balanseregnskap og kontantstrømmoppstilling for hvert av de tre første driftsår,

- 5. prognose for finansiell stilling i hvert av de tre første år, og
- 6. målverdien etter seks måneder av foretakets gjeld knyttet til utestående elektroniske penger.

Tillatelse skal nektes dersom vilkårene etter denne lov ikke er oppfylt eller dersom:

- 1. selskapet ikke har sitt hovedkontor her i riket,
- 2. det ikke er minst to personer som faktisk bestemmer hovedlinjene for virksomheten,
- 3. daglig leder eller annen person som faktisk leder virksomheten, eller styremedlemmene
  - a) ikke kan antas å ha den nødvendige erfaring til å utøve stillingen eller vervet,
  - b) er dømt for et straffbart forhold, og det utviste forholdet gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte, eller
  - c) i stilling eller ved utøvelsen av andre verv har utvist en slik atferd at det er grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte,
- 4. aksjeeiere med betydelig eierandel ikke kan antas å være skikket til å sikre en sunn og fornuftig ledelse av foretaket,
- 5. det finnes en nær tilknytning mellom utstederen av elektroniske penger og andre personer eller foretak og tilknytningen vil hindre forsvarlig tilsyn av e-pengeforetaket,
- 6. forsvarlig tilsyn av e-pengeforetaket vil bli hindret fordi en eller flere personer eller foretak som utstederen av elektroniske penger har nær tilknytning til er underlagt lovgivningen i et land utenfor EØS-området eller fordi det er vanskelig å håndheve denne lovgivningen,
- 7. e-pengeforetaket ikke har gitt de opplysninger som har blitt krevet for å sikre at vilkårene for å få tillatelse er oppfylt.

Med nær tilknytning menes i første punktum nr. 5 og 6 slik tilknytning som er definert i direktiv 2000/12/EF artikkel 1 nr. 26.

Avgjørelse av søknad om tillatelse etter første ledd skal meddeles søkeren innen seks måneder etter at søknaden er mottatt. Dersom søknaden ikke inneholder de opplysninger som er nødvendige for å avgjøre om tillatelse skal gis, regnes fristen fra det tidspunkt slike opplysninger ble mottatt.

§ 2-2 Godkjenning av vedtekter

Vedtektene skal godkjennes av Kredittilsynet og kan ikke endres uten godkjenning av Kredittilsynet.

§ 2-3 Utenlandske e-pengeforetak - foretak omfattet av gjensidig anerkjennelse

Et utenlandsk e-pengeforetak som har tillatelse i en annen EØS-stat, kan gjennom en filial starte virksomhet her i riket som består i utstedelse av elektroniske penger, to måneder etter at Kredittilsynet har mottatt følgende opplysninger fra tilsynsmyndigheten i hjemlandet:

- 1. en virksomhetsplan som blant annet skal angi opplysninger om filialens oppbygning,
- 2. en erklæring om at e-pengeforetaket har tillatelse i hjemlandet og er omfattet av ordningen for gjensidig anerkjennelse i direktiv 2000/46/EF (e-pen-

- gedirektivet) og direktiv 2000/12/EF (bankdirektivet),
- 3. filialens adresse,
  - 4. navn på de ansvarlige personer i filialens ledelse, og
  - 5. størrelsen på den ansvarlige kapitalen og oppfyllelsen av solvenskravet i § 4-2.

Kredittilsynet kan innen fristen i første ledd fastsette at filialen her i riket ikke kan utstede elektroniske penger med en verdi som overstiger et nærmere angitt beløp. Ved avgjørelsen skal det tas hensyn til tilsvarende begrensninger som utstederen av elektroniske penger måtte være underlagt i hjemlandet.

Endringer i forhold som nevnt i første ledd nr. 1, 3 eller 4 skal meldes av foretaket til tilsynsmyndighetene i hjemlandet og til Kredittilsynet. Endringene kan ikke settes i verk før en måned etter at slik melding er sendt.

Et utenlandsk e-pengeforetak som har tillatelse i en annen EØS-stat, kan yte tjenester her i riket som består i utstedelse av elektroniske penger fra et etablert forretningssted i en annen EØS-stat (grensekryssende tjenesteyting) når Kredittilsynet har mottatt en erklæring fra tilsynsmyndigheten i hjemlandet om at e-pengeforetaket har tillatelse i hjemlandet og er omfattet av ordningen for gjensidig anerkjennelse, jf. EØS-reglene som svarer til direktiv 2000/46/EF artikkel 8 nr. 2

Kredittilsynet kan gi tillatelse til at et e-pengeforetak som har rett til å utstede elektroniske penger her i riket etter denne paragraf, driver annen virksomhet her i riket i samsvar med § 1-3, dersom foretaket har tillatelse til å drive slik virksomhet i hjemlandet.

§ 2-4 Andre utenlandske e-pengeforetak

Departementet kan gi andre utenlandske e-pengeforetak enn slike foretak som er nevnt i § 2-3, tillatelse til å drive virksomhet i Norge gjennom filial. Denne lovens § 2-1 første ledd annet punktum, annet, tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende for en slik tillatelse. Tillatelse kan bare gis e-pengeforetak som har tillatelse i sitt hjemland til å drive tilsvarende virksomhet, og som er underlagt betryggende tilsyn der. Tillatelsen gjelder bare adgang til å utstede elektroniske penger med mindre departementet gir særskilt tillatelse til å drive annen virksomhet i samsvar med § 1-3. Departementet kan sette vilkår for tillatelsen. Før et utenlandsk e-pengeforetak starter sin virksomhet i Norge gjennom filial, skal det være etablert et tilfredsstillende samarbeid om tilsyn mellom tilsynsmyndighetene i finansinstitusjonens hjemland og Kredittilsynet.

Bestemmelsene gitt i og i medhold av loven her gjelder for en filial av et utenlandsk e-pengeforetak med tillatelse etter annet ledd, med de avvik som filialforholdet gjør nødvendig.

§ 2-5 Virksomhet i utlandet

Et e-pengeforetak som har til hensikt å etablere en filial i et annet land, skal gi melding om dette til Kredittilsynet med følgende opplysninger om filialen:

- 1. i hvilken stat kredittinstitusjonen har til hensikt å etablere filial,
- 2. en virksomhetsplan som blant annet skal angi hvilken virksomhet som skal drives gjennom filialen, og filialens organisatoriske oppbygging
- 3. filialens navn og adresse samt navn på de ansvarlige personer i filialens

ledelse og

–4. opplysninger om størrelsen på foretakets ansvarlige kapital og oppfyllelsen av solvenskravet i § 4-2.

Ved etablering av en filial i et annet EØS-land skal Kredittilsynet oversende opplysningene nevnt i første ledd til tilsynsmyndigheten i filialstaten og underrette foretaket om dette innen tre måneder etter at Kredittilsynet har mottatt meldingen med alle opplysningene nevnt i første ledd. Kredittilsynet skal samtidig oversende en bekreftelse på at foretaket har tillatelse til å drive virksomhet som består i utstedelse av elektroniske penger.

Et e-pengeforetak som utsteder elektroniske penger med en høyere verdi enn de mottatte midler, har ikke adgang til å drive grensekryssende tjenesteyting eller tilby sine tjenester gjennom filial i annen EØS-stat gjennom ordningen med gjensidig anerkjennelse av tillatelser innen EØS.

Kredittilsynet kan treffe enkeltvedtak innen fristen angitt i annet ledd om ikke å oversende opplysningene nevnt i første og annet ledd dersom det er grunn til å tvile på at den administrative struktur eller finansielle situasjon til e-pengeforetaket er god nok tatt i betraktning den virksomhet som er planlagt.

E-pengeforetaket har plikt til å gi melding til Kredittilsynet og tilsynsmyndigheten i vertsstaten innen EØS om enhver endring i forhold som er opplyst etter bestemmelsene i første ledd nr. 2 og 3. Meldingen skal gis minst en måned før endringen foretas.

Et e-pengeforetak som har til hensikt å yte tjenester i en annen EØS-stat som består i utstedelse av elektroniske penger fra et etablert forretningssted her i riket (grensekryssende tjenesteyting), skal gi melding om dette til Kredittilsynet med opplysninger om i hvilken stat kredittinstitusjonen har til hensikt å yte tjenester og om den virksomhet foretaket har til hensikt å utøve. Kredittilsynet skal innen en måned etter at meldingen er mottatt, oversende denne til tilsynsmyndigheten i det landet meldingen gjelder.

Kapittel 3 Eierforhold

§ 3-1 Godkjenning av erverv av betydelig eierandel

Erverv av en betydelig eierandel i et e-pengeforetak kan bare gjennomføres etter at den som har til hensikt å erverve eierandelen, på forhånd har sendt melding om dette til Kredittilsynet med opplysning om størrelsen på den påtenkte eierandelen. Melding til Kredittilsynet skal også foreligge før en betydelig eierandel økes slik at vedkommendes andel av aksjekapitalen eller stemmene når opp til eller overstiger 20 prosent, 33 prosent eller 50 prosent eller som medfører at e-pengeforetaket blir et datterselskap.

Med betydelig eierandel menes en direkte eller indirekte faktisk eierandel som utgjør minst 10 prosent av aksjekapitalen eller stemmene i et foretak som utsteder elektroniske penger, eller som gjør det mulig å utøve betydelig innflytelse på ledelsen av e-pengeforetaket. Stemmerett som kan utøves av nærstående som nevnt i lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel § 1-4, skal regnes med her og i forhold til prosentangivelsene nevnt i første ledd.

Kredittilsynet skal innen tre måneder fra den dag melding som nevnt i første ledd er mottatt, nekte slikt erverv dersom vedkommende aksjeeier ikke anses egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av e-pengeforetaket.

Kredittilsynet skal sette frister for gjennomføring av erverv etter første ledd.

Ved avhendelse av en eierandel som medfører at eierandelens størrelse kommer under grensene som nevnt i første ledd, skal det på forhånd gis melding til Kredittilsynet.

Når et e-pengeforetak får kjennskap til erverv eller avhendelse av aksjer som nevnt i første og femte ledd, skal foretaket straks gi Kredittilsynet melding om dette.

Et e-pengeforetak skal senest i februar måned gi Kredittilsynet melding om navnene på de aksjeeierne som ved utgangen av foregående år eide en betydelig andel i foretaket og om størrelsen på disse andelene.

Kredittilsynet kan fastsette nærmere regler om melding etter sjette og syvende ledd og om melding for å sikre at vilkårene i § 2-1 tredje ledd nr. 5 og 6 til enhver tid er oppfylt.

§ 3-2 Opphevelse av stemmerett

Dersom en aksjeeier med en betydelig eierandel ikke anses egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av foretaket, eller en aksjeeier ikke har gitt melding til Kredittilsynet etter § 3-1 første ledd eller erverver aksjer i strid med Kredittilsynets vedtak etter § 3-1 tredje ledd, kan Kredittilsynet gi pålegg om at stemmerettighetene knyttet til aksjene ikke kan utøves.

Kapittel 4 Solvens

§ 4-1 Startkapital

Et e-pengeforetak skal ha en startkapital i norske kroner som minst tilsvarer en million euro. Startkapitalen skal bestå av egenkapital.

§ 4-2 Solvenskrav

E-pengeforetak skal til enhver tid ha en ansvarlig kapital som minst utgjør det høyeste av følgende beløp:

- 1. et beløp i norske kroner som minst tilsvarer startkapitalen,
- 2. to prosent av utstederens gjeld knyttet til utestående elektroniske penger, eller
- 3. to prosent av gjennomsnittsverdien for de siste seks måneder av utstederens gjeld knyttet til utestående elektroniske penger.

Departementet fastsetter forskrift om beregning av den ansvarlige kapitalen og om oppfyllelse av solvenskravet i første ledd.

§ 4-3 Anvendelse av banksikringsloven

Lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner kapittel 3 om betalings- og soliditetsvansker gjelder tilsvarende for e-pengeforetak, med unntak av bestemmelsene i § 3-4, § 3-5 annet og tredje ledd og § 3-6.

Kapittel 5 Plassering av midler m.v.

§ 5-1 Krav til plasseringen av midler

Et e-pengeforetak skal ha investeringer for et beløp som minst svarer til foretakets gjeld knyttet til utestående elektroniske penger. Disse investeringene skal plasseres i tilstrekkelig likvide eiendeler.

Departementet fastsetter forskrift om plassering av midler som nevnt i første ledd og bruk av derivater.

§ 5-2 Tiltak for å komme i samsvar med plasseringsreglene

Dersom verdien av investeringene etter § 5-1 ikke oppfyller kravene etter den nevnte bestemmelsen, skal Kredittilsynet påse at e-pengeforetaket treffer passende tiltak for raskt å rette opp dette forholdet og om nødvendig gi pålegg om dette. Kredittilsynet kan i disse tilfellene tillate at foretaket midlertidig dekker gjeld knyttet til utestående elektroniske penger ved hjelp av andre eiendeler enn de investeringene kan plasseres i etter § 5-1 første ledd. Plasseringer i slike eiendeler kan ikke overstige det laveste av følgende beløp:

- 1. fem prosent av gjelden knyttet til utestående elektroniske penger, eller
- 2. foretakets ansvarlige kapital.

§ 5-3 Tillitsmenns og ansattes handel for egen regning

For tillitsmenns og ansattes handel for egen regning med finansielle instrumenter gjelder lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel §§ 2a-1 til 2a-7.

Kapittel 6 Tilbakekall av tillatelse m.v.

§ 6-1 Tilbakekall av tillatelse

Kredittilsynet kan kalle tilbake tillatelsen til et e-pengeforetak dersom:

- 1. tillatelsen ikke er tatt i bruk innen tolv måneder,
- 2. foretaket ikke har drevet virksomhet som består i utstedelse av elektroniske penger i mer enn seks måneder,
- 3. foretaket gjør seg skyldig i grov eller gjentatt overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, eller
- 4. vilkårene i § 2-1 eller vilkår satt for tillatelsen ikke lenger er oppfylt.

Kredittilsynet skal kalle tilbake tillatelsen til et e-pengeforetak dersom foretaket ikke oppfyller solvenskravet i § 4-2 og de tiltak foretaket setter i verk i medhold av § 4-3 ikke bringer kapitalsituasjonen i samsvar med solvenskravet innen en frist Kredittilsynet har fastsatt.

§ 6-2 Avvikling etter at tillatelsen er kalt tilbake

Når tillatelsen til et e-pengeforetak er kalt tilbake, skal virksomheten straks avvikles etter bestemmelsene i § 7-2.

Kapittel 7 Fusjon, avvikling m.v.

§ 7-1 Tillatelse til å overta virksomheten til et e-pengeforetak

En bank eller annen kredittinstitusjon eller et e-pengeforetak kan med tillatelse fra departementet ved fusjon eller på annen måte overta virksomheten til et e-pengeforetak.

§ 7-2 Avvikling

E-pengeforetak skal gi melding til Kredittilsynet før virksomheten utvikles etter reglene i konkursloven og dekningsloven, etter beslutning i generalforsamlingen om å oppløse selskapet eller ved overdragelse etter § 7-1. Dersom avviklingen skjer på annen måte, skal avviklingens form, innhold og gjennomføring godkjennes av Kredittilsynet. Det kan ikke startes ny virksomhet i selskapet før avviklingen er avsluttet.

Kapittel 8 Tilsyn, taushetsplikt, straff

§ 8-1 Tilsyn

Kredittilsynet fører tilsyn med e-pengeforetak.

§ 8-2 Taushetsplikt

Tillits- og tjenestemenn i og revisorer for e-pengeforetak har taushetsplikt overfor uvedkommende om det som de i stillingen får kjennskap til om foretakets eller kunders forhold hvis de ikke etter lov har plikt til å gi slike opplysninger.

§ 8-3 Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lovs §§ 1-1, 1-2, 1-3, 1-4, 1-5, 1-6, 2-1, 2-2, 2-5, 3-1, 4-2, 5-1, 6-2, 7-1, 7-2, 8-2 eller bestemmelser gitt med hjemmel i loven eller medvirker til dette, straffes med bøter, dersom forholdet ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse.

Kapittel 9 Sluttbestemmelser

§ 9-1 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

§ 9-2 Overgangsregler

Foretak hjemmehørende her i riket som ved lovens ikrafttredelse lovlig driver virksomhet som består i å utstede elektroniske penger, anses for å ha tillatelse etter § 2-1.

Et e-pengeforetak som nevnt i første ledd, skal senest to måneder etter at loven har trådt i kraft legge fram for Kredittilsynet en plan enten for hvordan kravene i loven skal oppfylles innen seks måneder etter at loven har trådt i kraft eller for avvikling av virksomheten innen fristen. Foretaket skal gi Kredittilsynet alle opplysninger som er nødvendige for å kunne vurdere om foretaket oppfyller kravene i loven.

§ 9-3 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker

§ 1 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Mottak av midler som nevnt i lov om e-pengeforetak § 1-1 annet ledd nr. 2 utgjør ikke innskudd dersom de mottatte beløp umiddelbart byttes mot elektroniske penger utstedt av et e-pengeforetak.

2. I Lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner gjøres følgende endringer:

§ 1-2 første ledd nytt nr. 7 skal lyde:

7. virksomhet i foretak regulert i lov om e-pengeforetak.

2-1 annet ledd nr. 5, 6 og nytt nr. 7 skal lyde:

5. foretak hvis hovedvirksomhet er omfattet av punktene 2-12 og 14 i *vedlegg I til europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/12/EF (vedlegg IX pkt. 14 til EØS-avtalen om adgang til å starte og utøve virksomhet som kredittinstitusjon,*

6. institusjon som omfattes av lov 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet, og

7. *e-pengeforetak.*

3. I lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 2a-1 første ledd nr. 5 og nytt nr. 6 skal lyde:

5. *pensjonskasser,*

6. *e-pengeforetak som ikke er unntatt fra lov om e-pengeforetak § 6-3, og*

Nåværende nr. 6 blir nytt nr. 7

§ 2a-1 annet ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift bestemme at bestemmelsen i dette kapittel skal gjelde for andre ansatte som arbeider med forvaltningen av offentlige midler og ansatte i offentlige institusjoner som driver finansieringsvirksomhet, enn de som er nevnt i første ledd nr. 7.

§ 2a-3 første ledd første punktum skal lyde

Ansatte i foretak som nevnt i § 2a-1 første ledd nr. 2 til 7 kan ikke ved handel for egen regning benytte verdipapirforetak som regelmessig yter investeringstjenester av vesentlig omfang overfor arbeidsgiverforetaket.

